

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN

■ Vragen rond de Oeffce vereniging

◆ Politieke trends onder de latinas

■ Zuid-Afrika, Nicaragua, Cambodja

Uitgeverij **De Persgroep**
Postbus 1000, 1000 AA Amsterdam
Telefoon (020) 612 1111

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Krokkestraat 44 - 9000 Gent
Prik. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 18 39

LEESGELD:

90 Fr. los nummer
500 Fr. per jaar
600 Fr. instellingen met faktuur
700 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborght
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Martin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courteaux, Eric De Bleec-
kere, Carine De Bruin, William De Bruyne,
Albart Deconinck, Robert De Gendt, Dr. Jef
Deloof, Danny Demely, Gerry De Mol,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gijbels,
Ignaas Lindemans, Jan Olsen, Peter Rom-
baut, Ward Ruyslinck, Guus Sniijkers,
Kathleen Steel, Freddy Tack, Michel Tanret,
Jan Van Calsteren, Jozef Van Dromme,
Johan Van Hoecke, René Van Nerum, Jan
Verwest, Bart Vonck, Generaal M.H. von
Meyenfeil, Mich Van Opstal, Walter Weydtz,
Walter Z'nzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Victor Stuyck, René Van Nerum, Linde Van-
neste.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentexemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Neveland", B.W.,
9840 Nevela (Landegem).

In deze veranderende tijden is een blad als VREDE meer dan ooit noodzakelijk.

Help ons het beter te verspreiden.

INHOUD

EDITORIAAL	Geen woorden maar daden	3
UITKIJK	Vragen rond de Duitse vereniging	6
EUROPA	De schapen hebben het blaten opgegeven	6
	Enkele losse gedachten i.v.m. de recente ontwikkelingen in Oost-Europa	7
	Oost-Europa op weg naar de democratie?	8
	Europa 2000	9
	"Van afschrikking naar samenwerking"	10
BEWAPENING & ONTWAPENING	NAVO-puin ruimen	11
	Euclide	11
	Zonderlinge ontwapening	12
VERENIGDE NATIES	Unanieme aanvaarding van de "Conventie voor de rechten van het kind"	13
DERDE WERELD	De stille oorlog om de buitenlandse schuld	14
EERLIJKHEIDSHALVE		8-16
DOSSIER	"1990: Time for peace"	17
	Recente ontwikkelingen	18
	Vierentwintig positieve trends in Israël sedert de Intifada	19
AZIE	Moord in Djakarta	24
	Cambodja, januari '90	25
ZUID-AFRIKA	Mandela vrij	26
LATIJS-AMERIKA	Nicaragua: Wie had dat gedacht?	28
PERS	Steek een handje toe - Vredesfonds	30
TERUGBLIK	10 mei 1940	31
VREDESINITIATIEVEN		34-35
KRUISWOORDRAADSEL - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37

Medewerkers:

André De Smet - Willy Courteaux - Guus Sniijkers - Jef Deloof - Hugo Ongena - Ignaas
Lindemans - Victor Stuyck - Filip De Bodt - René van Nerum - Claudine Huyghe - Lucille
De Brabandere - Linde Vanneste - Jo Van Hoecke - Georges Spriet - Albert De Coninck
- Jan Van Calsteren - Leo Oostvogels. Foto's Palestina: Philippe Delmotte.

Geen woorden maar daden

Iedereen zal het er over eens zijn dat tijdens de laatste maanden de internationale situatie aanzienlijk gewijzigd is. Met de recente gebeurtenissen in Oost-Europa is het duidelijk dat nog fundamentele veranderingen te verwachten zijn. Niemand weet eigenlijk waarop alles zal uitmonden.

Intussen worden wel allerhande verklaringen afgelegd die dikwijls reeds de volgende dag voorbijgestreefd zijn.

Dat de Duitse vereniging - opslorping of samenvoeging - hierbij centraal staat zal zeker niemand betwisten. Reeds werden verschillende scenario's naar voor geschoven en kan men vaststellen dat Kohl en consorten het laken naar zich toe halen. In welke richting het uiteindelijk zal gaan zal intussen wel in grote mate afhangen van de uitslag van de verkiezingen in de D.D.R. die half maart zullen plaats hebben.

Bij dit alles is de voortzetting van het ontwapeningsproces niet van het minste belang. Het kan niemand ontgaan dat sinds de ondertekening van het I.N.F.-verdrag op 8 maart 1987 geen buitengewone resultaten meer werden geboekt. Zeker er zijn heel wat gesprekken aan gang maar het blijft afwachten op wat deze zullen uitmonden.

Nochtans is er in de loop van de voorbije jaren heel wat veranderd. Begin 1989 hebben de verschillende Warschau-pakt-lidstaten reeds belangrijke en eenzijdige verminderingen in wapens en manschappen aangekondigd en sindsdien uitgevoerd.

Van NAVO zijde kwam er echter geen reactie.

Met de gebeurtenissen in Oost-Europa is het sinds jaren opgefokte vijandsbeeld als een kaartenhuisje in elkaar gestort. Met de, zelfs nog vandaag gebruikte bewering van een militaire overmacht, werd brandhout gemaakt. Komt daarbij dat intussen door de Sovjetunie met Tsjechoslovakije en Hongarije akkoorden werden afgesloten voor een versnelde terugtrekking van troepen en materiaal tegen half '91 waarbij dan toch niemand meer kan betwisten dat demilitaire krachtsverhoudingen grondig gewijzigd zijn.

Inmiddels blijft men van Westerse kant steeds het antwoord schuldig.

In de beste omstandigheden wordt wel verwezen naar de aan de gang zijnde onderhandelingen over conventionele wapens (C.F.E.) te Wenen waarvan men hoopt dat er voor het eind van dit jaar iets uit de bus komt.

Niettemin blijven de NAVO-lidstaten zich vast klampen aan wat zij "de noodzaak van het behoud van een afschrikkingsmacht noemen als enige garantie voor een duurzame vrede". Met andere woorden het behoud van kernwapens.

Gisteren verklaarde de NAVO dat de kernwapens onontbeerlijk waren t.o.v. van de militaire overmacht van het Warschau-pakt, vandaag dat er duidelijk geen sprake kan zijn van een dergelijke overmacht, blijft men zich nochtans aan het bezit van kernwapens vastklampen. Om wat te doen?

Kortom fundamentele wijzigingen in de NAVO-strategie blijven onvindbaar.

Dit is eveneens het geval voor wat de houding van onze regering betreft.

Minister Eyskens verklaart wel dat in de huidige situatie de modernisering van de korte afstand kernraketten overbodig geworden is, maar wat betekent dit meer dan een "open deur" instampen. Eigenlijk is dit praat voor de vaak. Men kan zich toch moeilijk inbeelden dat de reikwijdte van de korte afstand raketten van 120 naar 450 km zou opgevoerd worden als men weet dat in een dergelijk geval Polen, de DDR, Tsjechoslovakije en Hongarije het doelwit zouden zijn.

Tot heden hebben onze onderscheiden regeringen steeds beweerd dat kleine landen een uiterst belangrijke rol kunnen spelen om het ontwapeningsproces en de detente te bevorderen. Veel hebben we hiervan nog niet gemerkt en het is meestal bij woorden gebleven.

Akkoord, de eind januari afgelegde verklaring van Defensie-minister Coëme met betrekking tot de terugtrekking van de Belgische troepen uit de Duitse Bondsrepubliek was een nieuw geluid. Een stap in de goede richting.

Men moet namelijk weten dat naast de 254.000 Amerikaanse en 7.300 Canadese militairen ook vier Europese landen permanent militaire contingents onderhouden in de B.R.D. Namelijk Groot-Brittannië (60.000), Frankrijk (50.000), Nederland (7.700) en ... België (25.000).

Als men die cijfers naast mekaar legt en men gaat rekening houden met de verhouding tot de landsbevolking dan moet men vaststellen dat België hier als de super trouwe bondgenoot van de NAVO uitkomt. Hoeveel miljarden zouden we reeds, sinds 45 jaar, in vergelijking tot Nederland, niet nutteloos aan deze Belgische troepen in Duitsland verspilld hebben. Coëme's voorstel kreeg echter geen fiat van Minister Eyskens en heeft binnen de regering en de NAVO-bondgenoten heel wat stof doen opwaaien.

Het is dan ok bij goede intenties gebleven en alles bleef zoals het was.

Coëme maakte enige dagen later dan ook bekend dat het slechts om een studie ging die hij aan zijn Generale Staf had opgedragen. Standpunt dat hij in de voorbije dagen in de Kamerkommissie nog afzwakte door te verklaren dat er geen plan, noch beslissing, noch kalender bestaat voor de terugtrekking van de Belgische militairen uit de Duitse Bondsrepubliek. Het ziet er dus naar uit dat er nogmaals warm en koud geblazen werd om de openbare opinie zand in de ogen te strooien.

Het minste dat van onze regering mag worden verwacht is dat ook zij, om het ontwapeningsproces te bevorderen, eigen initiatieven zou nemen.

Rekening houdende met de nieuwe situatie in Europa zou de terugtrekking van de Belgische troepen uit de B.R.D. een belangrijke stap zijn op de goede weg.

Het zou nuttig zijn dat de brede vredesbeweging, als woordvoerder van de openbare opinie, hieraan de nodige aandacht zou schenken.

Vragen rond de Duitse vereniging

Enkele maanden geleden (in termen van politieke ontwikkeling gisteren dus) werd de idee opgeworpen van een mogelijke vereniging van de twee Duitslanden. Dat was toen een louter theoretische mentale oefening, al wist iedereen dat het vroeg of laat werkelijkheid zou worden. Vandaag staat die vereniging voor de deur. Er wordt zelfs niet meer over gediscussieerd of het zal gebeuren: de vragen hebben alleen betrekking op het "hoe". Het zou dus futiel zijn nu nog te gaan discussiëren over de vraag of het niet te snel gebeurt. Snelheid is alleen dan een onversneden deugd, als het gaat om dingen waarover niet hard hoeft te worden nagedacht, zoals het winnen van een wielervedstrijd. Maar bij beslissingen die zulke verstrekkende en complexe gevolgen hebben, was een langere denktijd wenselijk geweest. De beide Duitslanden bekleden immers een sleutelpositie in de veranderingen die nu in Europa plaats hebben; en ik zeg wel Europa, want de Oosteuropese omwentelingen zullen verreikende gevolgen hebben voor het hele continent en ver daarbuiten.

De verdeling van Duitsland was in 1945 de sleutel die weinig later de deur tussen Oost en West op slot zou doen (en het is wellicht nuttig nog eens te herhalen dat die verdeling de wil van het Westen was, en niet van de Sovjetunie). Ook nu weer nemen de beide Duitslanden een sleutelpositie in bij de wijzigingen in de relatie tussen Oost en West. Dat die vereniging onvermijdelijk is geworden, sluit niet in dat alle aspecten en gevolgen ervan ook toe te juichen zullen zijn.

Om te beginnen is die vereniging (en ik ben het met mevrouw Thatcher eens, dat men over vereniging en niet over hereniging moet spreken) hoe men het ook bekijkt een grenswijziging in Europa. Nu hebben wij 45 jaar lang met de zekerheid geleefd, dat de grenzen zoals die waren vastgelegd na de oorlog niet gewijzigd zouden worden. Daarover bestond onder alle partijen een consensus. De Oder-Neisse grens mocht dan niet officieel erkend zijn door de Bondsrepubliek, ze werd stilschijnend geaccepteerd, zij het niet door extreem-rechts. Maar er was toen ook een consensus dat men de opinies van extreem-rechts - in de Bondsrepubliek zoals elders - naast zich neer zou leggen alsof ze niet bestond.

Maar die opinie bestaat natuurlijk wel. Georganiseerd rechts mag dan een kleine minderheid vormen, maar het zou wel eens kunnen dat sommige van haar verzuchtingen een weerklank hebben die zich verder uitstrekt dan de eigen kring, en op zo'n moment voelt centrum-rechts de druk van extreem-rechts, wat dan voor gevolg heeft dat Kohl op een zeker moment verklaarde, dat de erkenning van de Oder-Neisse grens moest gebeuren door het parlement van een verenigd Duitsland. De grens tussen het verenigde Duitsland en Polen zou dus ineens weer bespreekbaar worden. Kohl mag dan intussen in Moskou verklaard hebben dat hij de grens zou respecteren, maar in politiek kunnen de dingen snel veranderen, op de eerste plaats de mening van sommige politici. Wat iemand als Kohl nu in Moskou gaat vertellen heeft dus weinig betekenis.

Een mogelijk scenario

Laten we ons het volgende scenario voorstellen: Duitsland wordt één; de Republiken winnen een solide aanhang in het gebied van de vroegere DDR (wat niet uitgesloten is, aangezien oppositie tegen een zich socialistisch noemend regime voor een deel onvermijdelijk extreem-rechts belandt); de vereniging van Duitsland geeft een nieuwe impuls aan het Duitse nationalisme (we maken momenteel zowat overal in Europa opflakkeringen van een virulent nationalisme mee) dat gaat dromen van de grenzen van 1937, met het argument dat de huidige generatie geen schuld heeft aan het Nazisme en aan de Tweede Wereldoorlog en dus niet opgezaaid wil blijven met de gevolgen van die oorlog. Of, zoals Franz-Joseph Strauss het ooit (ongeveer) formuleerde: "Het economisch succes van Duitsland geeft ons het recht het verleden te vergeten". Van "het verleden vergeten" naar "de gevolgen van het verleden uitwissen" is maar één stap. Is dit een onrealistisch scenario?

De gevolgen van zo'n evolutie zouden natuurlijk niet tot Duitsland beperkt blijven. Het land dat zich onmiddellijk bedreigd zou voelen, zou uiteraard Polen zijn. Maar ook in Polen leven nog bepaalde dromen. Volkeren hebben soms een beter geheugen voor een ver dan voor een nabij verleden. Ooit was er een

Groot-Polen dat hele stukken van Wit-Rusland en Oekraïne omvatte. Die stukken zijn later - onder de Tsaren - opnieuw bij Rusland ingelijfd, maar na de Russische revolutie en de burgeroorlog maakte Polen van de verzwakking van Rusland gebruik om dat grondgebied aan de overkant van de Curzon-line opnieuw in te palmen. De Sovjetunie hechtte na de Tweede Wereldoorlog dat gebied opnieuw aan (ter compensatie kreeg Polen dan het stuk van Duitsland ten oosten van de Oder-Neisse). Hoewel de Curzon-line internationaal erkend was en is als de "natuurlijke" grens tussen Polen en de Sovjetunie, lopen in Polen nog heel wat mensen rond met het idee dat de Sovjetunie een stuk Poolse grondgebied heeft afgepakt. (Ook bij ons wordt die aanhechting nog vaak voorgesteld als "gebiedsroof" en vergeet men het verhaal van 1921 er bij te vertellen.)

De opflakkering van een Duits heimwee naar de grenzen van 1937 zou ook een opflakkering van het Poolse heimwee naar het Groot-Polen van de zeventiende eeuw kunnen stimuleren. (Het is alsof men er bij ons van zou dromen om Frans-Vlaanderen opnieuw bij Vlaanderen aan te hechten.)

Hoe onrealistisch zowel de Duitse als de Poolse droom ook zou zijn: het zou een destabiliserende invloed hebben in heel Europa. Er zijn immers weinig landen in Europa die geen nationale minderheden hebben. Sommige van de grenzen die na de Tweede Wereldoorlog werden vastgelegd zijn eeuwenlang het voorwerp van betwistingen geweest. Het zou volstaan dat ergens in Europa (in Duitsland bijvoorbeeld) één grens betwist wordt, opdat men een kettingreactie zou krijgen.

Europa is niet het enige werelddeel met grenzen die voor betwisting vatbaar zijn. In Afrika is het nog een stuk erger, waar de koloniale grenzen nog veel willekeuriger getrokken zijn. Daarom is men daar overeengekomen, dat men aan de grenzen niet zou raken, ook daar niet waar ze sommige etnische groepen doormidden snijden. Alle Europese volkeren en naties hebben er dus het grootste belang bij dat met onverwrikbare vastberadenheid beslist wordt dat nergens aan de bestaande grenzen geraakt mag worden. Als zo'n veranderingsproces ooit op gang zou



IMT

By PETERSON is de Voorzitter van de CVW Studen.

komen, is de catastrofe niet te overzien.

Een ander ernstig probleem is dat van de NAVO. De uitspraak van de christendemocratische Minister van Defensie van de Bondsrepubliek, dat bij de vereniging van beide Duitslanden de NAVO uitgebreid moet worden tot de voormalige DDR, betuigt van een ontstellend gebrek aan verantwoordelijkheidszin, waar Genscher zich terecht hevig over opwindt. Het nieuwe veiligheidsdenken, dat door de Sovjetunie is vooropgesteld en dat men nu ook in het Westen begint aan te nemen, stelt dat niets zo onveilig is als veiligheid zoeken ten koste van de veiligheid van een ander. In het licht van mogelijke politieke ontwikkelingen in Duitsland (zie het scenario hoger) is het voor de Sovjetunie totaal onaanvaardbaar dat de voormalige DDR opgenomen zou worden in de NAVO. In dit vooruitzicht zou Mos-

kou niet anders kunnen dan zich verzetten tegen de vereniging van beide Duitslanden, wat ook weer direct tot grote spanningen zou leiden. De vereniging van de Duitslanden bevat sowieso al zoveel potentiële springstof, dat men er echt geen lading dynamiet aan toe moet voegen. De Westerse regeringen en de NAVO hebben hier een zware verantwoordelijkheid.

Geen grenswijzigingen, geen uitbreiding van de NAVO, dat moeten de twee ordewoorden zijn wil men de ontwikkelingen niet uit de hand laten lopen. Het is nog nooit zo duidelijk geweest, dat de veiligheid van de ene ook de veiligheid van de andere is. Wie daar anders over denkt, sleept Europa opnieuw naar een reeks gewapende conflicten.

W. Courteaux

Tweede handsklederbeurs

VREDE vzw voorziet, voor het spijzen van zijn VREDEFONDS, eind mei een nieuwe Tweede handsklederbeurs. We roepen de lezers en hun vrienden op om, gebruik makende van de lente-schoonmaak, ons hun niet gebruikte klederen terbeschikking te stellen. Deze kunnen afgegeven worden in het sekretariaat, Knokkestraat 44, Gent. Geef een telefoontje op nummer (091) 21 18 39.

Personalialia

We vernemen het overlijden van Mevr. Alexandra Iwagnonko uit Ninove, Mevr. Elisa Jacquet uit Antwerpen en Mevr. Wed. Van Sieleghem uit Oostende. Aan de familie bieden we onze oprechte deelneming aan in het zwaar verlies dat hun treft.

Een Duits standpunt

Max von der Grün is een van de grote hedendaagse Westduitse schrijvers. Hij behoort tot die generatie van auteurs, zoals Böhl en Grass, die hun schrijfkraft halen uit een historisch bewustmakingsproces dat ze na de oorlog doormaakten. Z'n bezorgdheid voor het opkomend neo-nazisme beschreef hij b.v. in z'n boek "Flächenbrand" van 1979. In verband met de recentste ontwikkelingen in de relaties tussen de twee Duitslanden deed hij verschillende uitspraken. Enkele hiervan leest u hieronder.

De DDR was het kunstminnend deel van Duitsland. Ik ken tien, twintig jonge auteurs die hun manuscripten nu wel mogen verbranden. De theaters, de concertzalen die voorheen altijd vollieden, blijven vandaag leeg. Onlangs zaten we met dertig in de zaal naar een stuk van Gorki te kijken. De mensen staan nu in ellenlange rijen voor de bioscopen om Noordamerikaanse derde rangsfilms te gaan bekijken. Reeds 120 bibliotheken sloten hun deuren. De DDR staat voor een kulturele ineenstorting.

Meestal ben ik het niet eens met Günther Grass, maar deze keer wel. Ik ben virulent tegen een Duitse eenheidsstaat. We zijn op weg naar onze nieuw "dritte Reich", wat totoeverloos chauvinisme kan leiden. Onze burens zouden best opletten. Nu al is er een sterk anti-semitisme in de DDR. Jongeren die het nog aandurfden met kommunistische vlaggen rond te lopen werden in Leipzig afgeranseld. Het anti-kommunisme kan snel naar vervolging neigen.

In de DDR zijn er velen die zich vragen stellen. Zullen de kribbes (bijna) gratis blijven? en de studies? de gezondheidszorg? Men vreest voor prijsstijgingen voor huur, voor transport. Maar men beseft niet genoeg dat Kohl de DDR gewoon wil annexeren. "Anschluss" noemde men dat vroeger. De Westduitse concerns zien in de DDR een interessante kolonie. Totnogtoe moesten ze naar Hong Kong of Zuid-Korea voor goedkope arbeidskrachten. Nu is er de DDR, vlak naast de deur.

Wat men er verder ook moge over zeggen, de DDR had een ander sociaal klimaat, broederlijker, meer solidair. De annexering zal dat snel doen verdwijnen. Daarenboven zullen ze tweederangsburgers worden. Kijk maar naar de manier waarop men tegenwoordig de vluchtelingen behandelt: "dat ze terugkeren!". En er moeten er zeker zijn die zich in de handen wrijven en denken: "en ze zullen daar voor ons werken"...

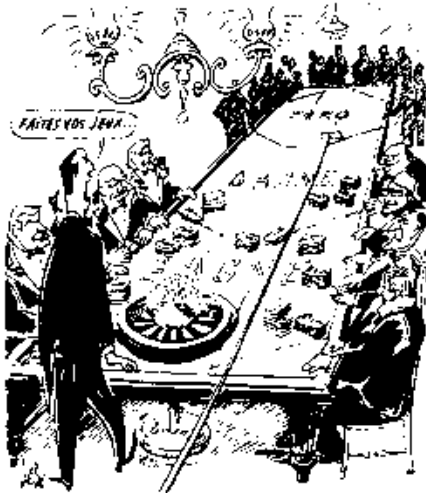
De schapen hebben het blaten opgegeven

Gedurende de 60-er jaren hebben Bob Claessens en ik in verschillende steden en dorpen van Vlaanderen colloquia gehouden over de marxistische en christelijke visie op het menselijk bestaan. De organisatie van die avonden beruiste bij Vrede vzw. Beiden waren wij ervan overtuigd, zij het vanuit een onderscheiden inspiratie, dat marxisten en christenen elkaar moesten vinden, aanvoelen en begrijpen als een noodzakelijk voorwaarde om een rechtvaardige en vreedevolle wereld te kunnen uitbouwen. "De l'anathème au dialogue" van R. Garaudy, toendertijd partij-ideoloog van de Franse K.P. en de publikaties van het Paulus Geselschap waren onze wegwijzers naar een nieuwe toekomst. Een duurzame vrede kon niet gevestigd zijn op wederzijdse uitbanning en verkettering noch op een kruistochtenmentaliteit, maar moest haar fundament vinden in een oprechte dialoog tussen christenen en marxisten. Het vooroorlogse dilemma van Rome of Moskou behoorde definitief tot de voltooide verleden tijd. Ik vond het boeiend voor een publiek van communistisch georiënteerde mensen te mogen spreken over Jezus en de bijbel, over de betekenis van het christelijk geloven in het geheel van het menselijk bestaan, zoals Bob Claessens, voorbereid door zijn contacten met christenen tijdens zijn concentratiekampperiode onder de oorlog, getroffen werd door hun ontvankelijkheid voor de boodschap en het toekomstperspektief van Marx. Verschillende avonden, de ene meer dan de andere, hebben ons intens gelukkig gemaakt ook al was de BOB in de zaal aanwezig om onze identiteitskaarten te controleren. Wel moeten wij bekennen dat veel mensen waaronder sommigen van onze beste vrienden ons aanzagen als toch maar een stelletje naïevelingen. Cynisch merkten zij op dat wij al te goed met elkaar konden opschieten, ofschoon geen van beiden de fundamentele en onoverbrugbare verschillen tussen marxisme en christen-zijn ooit heeft verdonkermaand.

November-december 1989

Wij beleven twee maanden van historische betekenis. De communistische landen van Midden en Oost-Europa, waarvan men in het Westen dacht dat zij geen geschiedenis meer kenden tenzij deze van een vastgeroeste verstarring, doen

het sedert W.O. II in twee blokken opgesplitst Europa op zijn grondvesten daveren. De muur wordt afgebroken. Communistische staatspartijen verliezen hun machtsmonopolie en worden ontbonden.



De landen van Oost-Europa uitgenodigd aan de speeltafel van het kapitalisme.

Vrije markteconomie wordt binnengehaald in communistische landen. Politiek pluralisme is de revolutionaire eis van de dag. President G. Bush richt vriendelijke woorden tot zijn sovjet-ambtgenoot. De landen van het NAVO-pakt worden met verstomming geslagen nu zij plots onder vijand vallen. M. Gorbatsjov en paus Johannes Paulus II ontmoeten elkaar en drukken elkaar de hand. De dissidenten van gisteren worden de regeringsleiders van vandaag. Gisteren in de gevangenis, vandaag op de troon en omgekeerd. Westerse dagbladen wijden ganse kolommen nieuws aan gebeurtenissen die voordien verborgen zouden gebleven zijn achter de ondoordringbaarheid van het ijzeren gordijn. Gorbatsjov wordt uitgeroepen tot de meest geliefde politicus in West-Europa. Degenen die enkele jaren geleden werden beschouwd als de duivelse machten van het kwaad, worden uitgenodigd op een bierfestijn en met allerlei cadeautjes overladen, beginnen zij aan een triomfantelijke intocht in het paradijs van de vrijheid en van de mensenrechten. De landen van het oostblok, zo worden zij doorgaans door ons betiteld, hebben het verpletterende blok van het staatscommunisme afgestoten en slaan resoluut de weg in van de democratie en van het politiek pluralisme. Onnodig te zeggen dat heel dat omwentelingsgebeuren op

uitbundig gejuich in het Westen wordt onthaald. Wij kregen gelijk. Veel mensen beweren zelfs dat zij het al lang hadden zien aankomen en dat het allemaal te danken is aan de vastberadenheid van de westerse bewapeningspolitiek. De rode legers blijken toch niet zo sterk te zijn als men tot nu toe had gedacht, terwijl men met een en dezelfde adem verdedigt dat de NAVO er goed aan doet die bewapeningspolitiek voorlopig nog aan te houden. Het is zelfs een beetje (staats)gevaarlijk zich door die uitbundigheid niet te laten meeslepen en men komt als verdacht overzodra men vragen stelt in verband met de betekenis van dat gebeuren. In ieder geval kunnen onze westerse industrieën en vooral onze multinationale ondernemingen zich het meest verheugen. Het is een geschikte gelegenheid om nieuwe afzetgebieden voor hun producten te vinden en nieuwe bronnen van winst aan te boren. De arbeiders ginder zullen voorlopig nog tevreden zijn met lagere lonen. Zij kennen immers onze levensstandaard niet. Nieuwe markten veroveren is de uitnodigende lokstem. Wellicht slagen zij er zelfs in een aantal vreemde arbeiders van hier naar ginder te doen afvloeien. Het communisme is dood. Leve het kapitalisme.

Laten wij het hoofd koel houden

Zo simpel liggen de kaarten niet. Het is uitermate moeilijk dat proces te duiden. Feitelijk beschikken we over weinig achtergrondinformatie. Sommigen vergelijken het met een auto-ongeval, waarbij de een op slag dood is, terwijl de ander ongedeerd achter het stuur zit en zich niet kan weerhouden te danken dat hij het er goed van afgebracht heeft. De mogelijkheid bestaat dat er te weinig echt communisme en te veel schijn- en vermeend communisme was en dat dit laatste het eerste in de hoek heeft gedruimd. Hebben wij het recht om alle misbruiken en alle onrechtvaardigheden ongenueanceerd op rekening van het communisme te schrijven, terwijl wijzelf onze handen in onschuld wassen? Wat denken wij over mensen die de bijbel verwerpen op grond van kerkelijke onderdrukking van vroeger en vandaag? Ook vandaaruit hebben veel gelovigen een waarachtige "exodus" ondernomen. Moesten wij de democratie

afschrijven omwille van de misbruiken die ervan worden gemaakt? De onwil van de regerende instanties om de werkelijke problemen aan te pakken, de onoverzichtelijke vriendjespolitiek, de verloederding van het leefmilieu, aan wiens oplossing meer lippen dienst wordt bewezen dan werkelijke aandacht geschonken, de bureaucratie van de ambtenarij en van de ministeriële kabinetten, het doen verhongeren van mensen in de derde wereld om onze eigen welvaart veilig te stellen, de marginalisering van de vierde wereld enz. Omdat deze en veel andere misbruiken al lang bestaan, zijn wij geneigd ze als normaal te beschouwen, zelfs als inherent aan het systeem. Het is de prijs die wij d.w.z. de anderen voor onze vrijheid moesten betalen. Ongetwijfeld worden mensen uit Oost-Europa verblind door de glitter van de waren die uitgestald liggen voor de vitrines van onze winkels, maar zij hebben geen vermoeden van de verborgen onderdrukking en de verdoken uitbuiting van de arbeiders die de producten hebben tot stand gebracht, maar ze zelf niet kunnen aanschaffen. Het zou wel eens kunnen gebeuren dat de ontuchtering vlugger haar intrede doet dan wij op dit ogenblik mogelijk achten vanuit de ontdekking dat zij zijn aangeland in een politieke schijn-democratie die zelfs geen moeite meer doet om de schijn van economische democratie hoog te houden.

Geen vrijheid zonder bevrijding

Het omwentelingsproces in Midden en Oost-Europa wordt aangedreven door een diepe drang naar vrijheid en politiek pluralisme. Vrijheid is een woord dat in het geheel van die kontekst blijkbaar een magische aantrekkingskracht heeft verworven. Het is een vrijheid zonder bevrijding, de vrijheid van de vrije markteconomie en van de vrije verkiezingen, waarvan wij in het westen weten dat zij uiteindelijk zo worden geregeld dat er maatschappelijk toch niets verandert. Integendeel, het is een vrijheid die aan veel mensen alle geloof in een meer rechtvaardige wereld heeft ontnoofd. Het is opnieuw de gunstige tijd voor een neo-liberalisme en wij constateren dat figuur als Margaret Thatcher in hoog aanzien staat bij veel dissidenten. Het is de liberale vrijheid van doen wat men wil die mensen maakte tot individualistisch ingestelde mensen van ieder voor zich, terwijl de godsdienstige mensen onder ons er stilfietjes aan toevoegen: en God voor ons allen. De vrijheid om grote winsten te maken op de kap van anderen. De vrijheid om te kopen wat

men wil, wanneer men tenminste over voldoende centen beschikt. De vrijheid van mensen die leven in luxe en weelde om aalmoezen te geven aan armen die hen doen vergeten dat er zonder hun luxe en weelde geen armen zouden zijn. De vrijheid van de sterken en de machtigen die haar mogelijkhedenvoorwaarde vindt in de uitbuiting en de onderdrukking van de zwakken. De vrijheid om de nuttigheid van de openbare diensten te meten aan hun rendabiliteit. De vrijheid van de onderneming die haar model kan doordrukken tot in de structuren van het onderwijs en de dienstensektor. Het is de vrijheid van de sterkste en bijgevolg de vrijheid van de jungle. De vrijheid van de stoere, gezonde, goed gevoede, gediplomeerde en ijverzuchtige man die bovendien het geluk smaakt over een invloedrijke papa te beschikken. Maar vergeten wij nooit dat slechts een beperkt gedeelte van de bevolking ook in het westen onder die categorie kan worden gerangschikt. De overige zijn dan vrij het leger van de werklozen te vervoegen, aan te kloppen bij de diensten van het O.C.M.W. of onder te duiken in de marginaliteit van de vierde wereld wat wij dan de nieuwe armen noemen. Ook deze beschikken over veel keuzemogelijkheden en wanneer zij aan die mogelijkheden niet voldoende hebben, hebben zij uiteindelijk nog de vrijheid een punt te zetten achter hun leven. Geef toe: een geut communisme, maar dan niet het atheïstisch staatscommunisme van de oostbloklanden, is ook hier in het westen evenmin een overbodige luxe.

Nood aan bezinning

In plaats van loze triomfkreten te slaken moeten de recente gebeurtenissen ons aanzetten tot bezinning. Wanneer mensen bereid zijn verder te kijken dan hun persoonlijke en individuele belangen en zich solidair op te stellen om gemeenschappelijke doeleinden te realiseren, zij zijn tot veel in staat, meer dan ieder afzonderlijk denkt, zelfs tot wereldschokkende omwentelingen. Wat in communistische staten mogelijk is, moet toch zeker in democratische landen mogelijk zijn. Tot voor kort hadden wij geen benul van de kracht van de basis. Nu beschikken wij over een historisch model. Maar wij hebben willicht te veel te verliezen aan luxe en comfort. Van oudsher heeft men de schapen in het westen gewoon gemaakt zich te laten scheren, nu hebben zij ook nog opgehouden te blaten. Bij ons is alles stil geworden. Alles verloopt kalm en rustig. Iedereen is blijkbaar tevreden met de zegeningen van het christelijke westen.

Guus Sniijkers, 18/1/1990

Enkele losse gedachten i.v.m. de recente ontwikkelingen in Oost-Europa

Een. Je moet geen kapitalist zijn om toe te juichen wat er globaal in Oost-Europa gebeurt. Parlementaire democratie is nog altijd de minst slechte vorm om ons huis-houden te organiseren. Ook al gaat het om een minimaal bolletje eens om de vier jaar. Het algemeen kiesrecht werd door de arbeidersbeweging afgedwongen. Ondertussen werken wij verder aan de politieke mondigheid van het kiezerspubliek.

Twee. In de meeste westerse landen hebben de overheidsuitgaven 50 à 60 % van het BNP bereikt (voor W.O. I. was dat nauwelijks 10 %). Dank u arbeidersbeweging. Ondertussen werken wij verder om het kapitalisme te corrigeren. Het zuiden en het gat in de ozonlaag zullen ons hierbij een handje toesteken.

Drie. Hoe je het ook draait of keert, politieke beslissingen worden uiteindelijk op de straat door het volk genomen. Of je dit als machthebber nu prettig vindt of niet. Met onze academische vieringen van 200 jaar Franse revolutie waren we dit bijna vergeten. Politici, partijen en organisaties kunnen niet straffeloos deze wetmatigheid blijven negeren, ook Gorbatsjov niet.

Vier. De voorbije jaren, maanden, weken bewijzen nog maar eens dat staten, volkeren, mensen aan elkaar verbonden zijn door een onderliggend netwerk. Gorbatsjov en Mandela komen niet uit de lucht gevallen. Het is niet toevallig dat tien van de 37 conflicten in de 3de wereld juist nu een min of meer duurzame oplossing krijgen. In de toekomst zullen we altijd en overal te maken hebben met globale problemen. Zij vergen globale oplossingen.

Vijf. We zouden ons best vandaag nog niet wagen aan blauwdrukken voor het Oost-Europa van morgen. De grote omwenteling moet nog beginnen. Als de kruitdamp is opgetrokken, krijgen we pas zicht op de boodschap uit het Oosten. Ondertussen is de vredesbeweging het aan zichzelf verplicht de krijlijnen van de utopie Europa uit te tekenen. Geen kazerne. Geen kernwapens. Na 40 jaar waanzin nieuwe ideeën over de organisatie van onze defensie.

Hugo Ongena

Oost-Europa op weg naar de democratie?

Totaal onverwacht en ongelooflijk snel hebben zich in Oost-Europa een aantal fundamentele veranderingen voorgedaan. We hebben er allen om gejuicht, om de glasnost, de perestrojka, de ontmanteling van het ijzeren gordijn, de decentralisatie, het politieke pluralisme, de eerste stappen naar een democratie zoals wij die kennen. Er was reden tot juichen. De maatschappelijke structuren waren, zoals Gorbatsjov het intussen zo dikwijls verklaarde, totaal verward, irreal, uitnodigend tot hypocrisie. De kommunistische regimes waren tot het zuiverste konservervatisme verworden.

Nu het eerste enthousiasme stilaan wegebt, komt stilaan een zekere ontnuchtering. Je hebt iets van je afgeschud, je hebt het oude, bekende pad verlaten. Nu moet je natuurlijk beslissen waarheen de weg dan gaat. En dat brengt bij heel wat mensen in Oost en West een zekere ongerustheid. Wat brengt de toekomst? Wordt het echt een democratie, een bestel waarin de stem van het volk vrij tot uiting komt? Of gaan we naar nieuwe

manipulatie, misschien wat subtieler. Manipulatie door andere lieden, die profiteren van de overreactie van een bevolking die lange tijd een aantal belangrijke vrijheden heeft gemist, en nu met alles tevreden zou zijn, als het maar anders is. Gaan we naar een nieuwe diktatuur, de diktatuur van het geld, van enkele invloedrijke machten?

Of evolueren we naar een ware democratie. Ware democratie kan niet zonder solidariteit, gelijke kansen voor iedereen, zorg voor de zwakke, de zieke, gehandicapte en bejaarde, zorg voor ons milieu. Een ware democratie geeft kansen aan iedereen. Ze verzekert het recht op gezondheidszorg, het recht op onderwijs, het recht op arbeid. Ze staat in voor het recht op waardigheid voor iedereen, op respect, recht op bescherming tegen uitbuiting, ook het recht op anders zijn. Ze zorgt voor openheid, doorzichtigheid en pluralisme. Zonder deze waarborgen is er geen spraak van democratie. Democratie betekent immers letterlijk de heerschappij van het hele volk.

Je kan het begrijpen dat de Oosteuropese volkeren allergisch geworden zijn tegenover ideologieën, alkerig van slogans, zich afzetten tegen -ismen. Ze zouden echter van de regen in de drop terecht komen als ze het doctrinaire communisme zouden vervangen door een verward kapitalisme of het marxisme door fascisme.

Dat de omwenteling praktisch overal zonder bloedvergieten heeft plaatsgegrepen getuigt voor de politieke rijpheid van de bevolking. Het stemt hoopvol en sterkt ons in de overtuiging dat men het kaf van het koren zal weten te scheiden en het waardevolle behouden. Dat de Oost-Europeanen zullen evolueren naar een maatschappijvorm waarin ieder individu maximaal aan zijn trekken komt en de solidariteit primeert. Dan wordt het ideaal van de grote revolutie, waarvoor zovelen offers hebben gebracht, ooit heerlijke werkelijkheid.

Jef De Loof

Eerlijkheidshalve

De vredesmilitanten moeten wel enigszins verstomd staan als ze verklaringen horen van sommige nieuwe leiders uit Oost-Europa. Dit is zeker het geval voor de Hongaarse Minister van Buitenlandse Zaken Gyula Horn die tijdens een toespraak voor het Hongaars Nationaal Genootschap voor Politieke Wetenschappen o.m. zegde "dat hij het niet uitgesloten acht dat Hongarije binnen enkele jaren lid wordt van de NAVO". De gedachte dat de NAVO zou kunnen ontbonden worden noemde hij "een illusie want het Europa van de toekomst heeft een gemeenschappelijk verdedigingsstelsel nodig om zich te verweren tegen bedreigingen van buitenaf". Kortom een standpunt die de Sekretaris-Generaal van de NAVO Wörner en heel wat Westerse politieke leiders innemen. Van zijn kant verklaarde de Tsjechische President Havel tijdens een ontmoeting met President Bush dat de aanwezigheid van de V.S.-troepen in Europa bijdraagt tot de veiligheid en de stabiliteit op dit continent.

Inmenging

De arrogantie waarmee de B.R.D.-poli-

tiek de D.D.R. benaderen steekt de ogen uit. Zij handelen zoals de vroegere koloniale machten tegenover hun overzeese "onderdanen". Westduits politieke leiders van de S.P.D., C.D.U. en F.D.P. trekken de grens over om "zusterpartijen" op te richten en aan Kongressen en meetings deel te nemen. Ondanks het protest van de talrijke groepen in de D.D.R. die mee aan de basis lagen van de huidige politieke evolutie, zoals b.v. Neues Forum, hebben hogergenoemde partijen uit de B.R.D. besloten financieel en materieel hun geestesgenoten aan de andere zijde van de grens te steunen tijdens de verkiezingen in de D.D.R. op 18 maart o.k. Brandt, Voghel, Kohl, Genscher e.a. hebben reeds aangekondigd aan verkiezingsmeetings te zullen deelnemen. Zo is ook bekend dat de uiterst rechtse Republikaan al zijn krachten inzet om een voet aan wal te hebben in de D.D.R. Inmenging in naam van de democratie lijkt hier een normale zaak te zijn.

Bekentenis

Fabrimetal organiseerde eind januari (De Standaard 1/2/90) een druk bijgewoonde

bijeenkomst waarop specialisten van de E.G., academici en bedrijfsleiders het woord voerden over de economische perspectieven voor het Westen in Oost-Europa.

Volgens Chris Morel van Bell Telephone ligt er inzake telecommunicatie aldaar een markt open van naar schatting 36 miljard dollar. Voor J. Schröder van de gelijknamige verlichtingsspecialist die in Hongarije een joint venture met Tungsram heeft, was het nog duidelijker. Na zes jaar bedraagt de netto winst zes maal de investeringssom en controleren ze 65 % van de plaatselijke markt.

Rita Segher van Samsonite had het over nog positievere ervaringen in Hongarije. De lonen liggen er zeer laag. Een arbeider die in België 100 fr. kost betaal je in Hongarije 12 fr., bonussen en alles inbegrepen.

Alle sprekers waren het er bovendien over eens dat i.v.m. investeringen in Oost-Europa er belangrijke voordelen zijn gezien t.o.v. de andere lage loonlanden er geen transport is over de oceanen en het ontbreken van culturele verschillen. Over vrijheid, mensenrechten en democratie werd hier niet gesproken...

Europa 2000

In "De gids op maatschappelijk gebied" van januari 1990 publiceerde Ignace Lindemans een artikel "Welke Europa's voor het jaar 2000". Hij liet aan ons de selectie-keuze voor zijn bijdrage aan Vrede.

De eerste stelling van dit artikel is dat Europa, tegen de horizon van het jaar 2000, zijn eenheid op te bouwen heeft rond de Slotakte van Helsinki van 1 augustus 1975: de "Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa" (C.V.S.E.). Dit wordt het "Grote Europa".

De tweede stelling luidt dat Europa zijn veelheid uit te bouwen heeft rond de Europese Gemeenschap (E.G.), rond een analoge politieke en economische integratie van een Midden-Europese Gemeenschap en verder rond de Europese Sovjetunie. Deze drie Europa's komen tot eigen samenwerkingsvormen binnen het "Grote Europa".

Hieronder publiceren wij een uittreksel uit stelling 1.

De C.V.S.E. moet de hoogste garant van vrede in Europa worden. Daartoe dient verder gewerkt rond het breed concept van veiligheid, waarvan de Slotverklaring van Helsinki uitgaat. De militaire component van veiligheid moet in belang dalen tot het laagst mogelijk niveau van wederzijdse gelijke defensieve veiligheid in een zichzelf versterkend proces in de tijd gezien. Ondertussen moeten in West- en Midden-Europa de massavernietigingswapens verdwijnen en mogen er vanuit de V.S. noch vanuit Aziatisch Rusland, bij gecontroleerde afspraak, geen kernwapens op dit Europa gericht of ingesteld worden.

Om dit te bereiken, zijn er wegen en etappes nodig.

a. Daartoe moet de C.V.S.E. uitgebouwd worden als een permanent functionerend instrument. Maar bovenal moet er een soort van C.V.S.E.-Parlementaire Assemblee komen, zodat de democratische functionering van het zgn. Helsinki-proces gewaarborgd wordt. Dit wordt vanaf eind 1990 perfect mogelijk na de vrije verkiezingen in de verschillende Midden-Europese landen en met de vernieuwde Opperste Sovjet. Deze

C.V.S.E.-Parlementaire Assemblee wordt dan op zich zelf een waarborg voor de nieuwe vredevolle relaties in het Grote Europa. De V.S. en Canada maken er vanzelfsprekend ook deel van uit ... wat een al even grote innovatie is.

b. Tot de wegen en de etappes van gewaarborgde vrede in Europa zouden kunnen behoren:

1. De volgende vijf jaar zouden de troepen- en wapenniveaus op conventioneel vlak drastisch naar beneden moeten met eerst 25 % en aan het einde nog eens 25 % (eigenlijk een oud voorstel van het Warschaupakt). Tijdens die periode moet wederzijds vorm gegeven worden aan de zgn. strategie van defensieve verdediging. De niet-gebonden landen volgen deze beweging, maar worden met de jaren ook directer ingeschakeld in de onderhandelingen daaromtrent en in de controle-organismen terzake. Ondertussen zouden in twee etappes alle kernwapens moeten weggetrokken én afgebroken worden in Europa van de Atlantische Oceaan tot een bepaalde lijn achter de Oeral: eerst deze van de V.S. en de S.U., later, in een tweede fase, deze van Frankrijk en Groot-Brittannië.

Geluidelijk worden ook vreemde troepen wederzijds weggetrokken op andermans grondgebied.

Op die manier realiseren wij een Europese Veiligheidszone zoals onze landgenoot en oud-minister Albert De Smaele deze reeds verdedigde midden 1979 in de kringen van het Internationaal Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (C.I.S.C.E.). Dit voorstel werd toentertijd reeds gesteund door o.m. een honderdtal personaliteiten in België (Italië, Finland, Hongarije en Polen).

2. NAVO en W.P. moeten opgaan in deze dynamiek. Beide militaire paktten worden steeds meer aan elkaar gebonden via elk wapenakkoord, via iedere controle-overeenkomst en via elk pakket van vertrouwenwekkende maatregelen die ze nu al afsloten en in de komende vijf jaar verder zullen afsluiten. Hieruit moet een Pan-Europees Veiligheidssysteem tot stand komen: formeel en binnen het kader van de C.V.S.E., omvattend de 35 landen van de Slotakte van Helsinki.

Moet er dan na 1995 nog een beperkte kernmacht overblijven in de V.S. en de S.U.? Hierover kan nagedacht worden, maar deze zal dan in elk geval intercontinentaal zijn ... naar Dertien (wie?) gericht ... maar uiteindelijk inefficiënt, overbodig en symbolisch. Want de wereld zal zich ondertussen, in een subcontinentale uitbouw van de Verenigde Naties, in zulke mate positief ontwikkelen, dat er andere effectieve militaire middelen zijn om "terroristische" regeringen en "drugsmokkel-landen" te breidelen.

3. Dit leidt ons tot een andere gedachte. Dit Pan-Europees Veiligheidssysteem kan uitgroeien tot een dienstverlener aan de Verenigde Naties. Militair kunnen permanent politie-strijdkrachten ter beschikking gesteld worden van de V.N., hetgeen de bekroning zou zijn van méér dan twintig eeuwen theorie en ontwikkeling van de idee van "de sterke arm van de Prins"! Het collectief mensenrecht - het mensheidsrecht - op vrede zou zich op die manier overal verwezenlijken.

4. Bovendien zou het modern-militair communicatie- en interventienetwerk voor een deel kunnen omgebouwd worden tot een Europa- en een wereld-omspannend netwerk van ecologische veiligheid: op dat vlak situeert zich de vijand van de 21ste eeuw! Het gaat hier evenzeer om een collectief mensenrecht of mensheidsrecht.

5. Voor het overige mogen wij niet vergeten dat aldus, al naargelang de landen, één tot zeven procent van het B.N.P. (of wat daarvan ook het equivalent is in de S.U.) zou vrijkomen om omgeschakeld te worden naar civiele doeleinden, interne, Europese of werelddoeleinden ... leefmilieu, ecologie, armoedebestrijding, geneeskunde, het bewaren van het cultureel erfgoed van Europa en de wereld, permanente vorming, wetenschappelijk onderzoek, enz. Hierdoor worden de niet-militaire componenten van interne veiligheid, alsook die in Europa en in ontwikkelingslanden in hoge mate gediend. Dit wordt dan een echte vredeseconomie!

6. Deze C.V.S.E. wordt dan de hoofdweg naar een soort Groot-Europese Confederatie! Mitterrand pleitte onlangs voor eenzelfde confederatie.

Ignace Lindemans

"Van afschrikking naar samenwerking"

"De veiligheid van de enen mag die van de andere niet in gevaar brengen"

Op 17 februari organiseerde Vrede in samenwerking met Ikove en Rencontres pour la paix een studiedag in Brussel rond de evoluties in Europa met de vraag of het ontspanning of konfrontatie in zich hield.

Wies Jespers (Ikove), Willy Courteaux (Vrede) en Joeri Rubinsky (S.U.) hadden het over de politieke aspecten. In de namiddag beantwoordde J. Rubinsky nog een aantal vragen uit de zaal. Nadien gaf François Martou van het M.O.C. (Frans-talig ACW) zijn visie op de socio-ekonomische problemen in verband met de veranderingen in Europa. Tot slot kwamen Hubert Van Wambeke (CVP-volksvertegenwoordiger) en Lucien Bollaert (Vrede) de militaire aspecten toelichten.

Hieronder publiceren we een synthese van de inleiding die de heer Joeri Rubinsky heeft gegeven. Hij is raadgever voor de Sovjet-ambassade in Parijs en een ervaren diplomaat in de Europese betrekkingen.

In de na-oorlogse periode hebben we in Europa een systeem gekend met een bepaalde soort stabiliteit.

Er waren enerzijds de twee Duitslanden die een uitdrukking waren van de over-eengekomen invloedsferen. Het is niet de Sovjetunie die deze verdeling heeft gewild. Moskou was toen akkoord voor niet een gesplitste unitaire Duitse staat, die echter neutraal moesten zijn. Het Westen heeft dat niet aanvaard en koos voor de splitsing.

Er kwamen twee groepen landen in Europa met elk hun socio-ekonomisch, politiek en militair systeem. Met andere woorden we kregen twee blokken. Als in de jaren 50 West-Duitsland tot de NAVO toetreedt werd dit als een nieuwe en grotere dreiging ervaren in het andere kamp. Het antwoord dacht men te vinden in de vorming van het Warschaupakt. In Oost-Europa ontwikkelden zich socio-ekonomische systemen die gekopieerd waren op dat van de Sovjetunie. In West-Europa heb je het kapitalistisch systeem, met dan een groeiend Europese dimensie: de EEG.

Een belangrijke konsekwentie van dit soort stabiliteit is de bewapeningswedloop geweest. De spiraal van konkurren-

tie leidde tot nukleaire waanzin.

Op wereldvlak heeft het westen dan de politieke dekolonisatie gekend, maar met een bijzonder hoog aantal konflikten buiten Europa tot gevolg. Dit waren en zijn konflikten op basis van de eigen problematiek van die landen maar willens nillens worden er een aantal in het oost-west konflikt gesteurd.

Schijnstabiliteit

Het soort stabiliteit dat we al die jaren hebben gekend is op zich een schijnstabiliteit. De zogenaamde regionale konflikten zijn daar gedeeltelijk het bewijs voor. De wapenwedloop ook. Deze stabiliteit was gebaseerd op afschrikking. Het was ekonomisch absurd én onhoudbaar op termijn voor beide kanten.

Van daar dat een aantal pogingen werden ondernomen om er uit te geraken. Een daarvan was Helsinki.

Het is niet zo geweldig efficiënt gebleken want de sfeer van koude oorlog bleef bestaan, de regionale konflikten intensifieerden, de discussie over de mensenrechten was soms babylonisch, en in de VS ging Reagan door met z'n Star Wars-ideeën.

En dan lanceert Gorbatsjov in 1985 de perestrojka.

Het betreft een globale visie op de maatschappij: ekonomisch, sociaal, interetnisch en politiek. Z'n wereldvisie kan als volgt gesynthetiseerd worden: één in veelheid.

Het alternatief is doorgaan zoals we bezig zijn en de problemen die ons allen bedreigen verder laten lopen: nukleaire zelfmoord, ekologische dreiging, het grootste deel van de wereld dat van honger omkomt, aids, drugs, en andere samenlevingsproblemen.

In de visie van Gorbatsjov komen we tot een balans, een evenwicht van de belangen.

Konkreet betekent bijvoorbeeld dat het veiligheidsstreven van de een de veiligheid van de andere niet in gevaar mag brengen. Deze redenering houdt dus het einde in van de schijnvoordelen van militaire macht, want in se is het een destruktieve macht.

Hieruit volgt dus dat de relaties tussen de Sovjetunie en de Verenigde Staten moesten gewijzigd worden. De bewapeningswedloop moest worden gestopt, en zoveel regionale konflikten moeten politiek opgelost kunnen worden.

Als je in dit kader me de vraag stelt of de Oosteuropese systemen nu een implosie me maken, antwoord ik nee. Alles is het gevolg van de gewijzigde houding, geest, mentaliteit en de gewijzigde kijk.

Wij zijn dus bijzonder verheugd met de wijziging op zich.

We plaatsen wel vraagtekens bij een aantal evoluties. Deze wijziging is ook niet zonder gevaar. Je hebt de problemen van de grenzen. Als je aan een grens raakt, wil iedereen wel wat anders. Je hebt de nationaliteitsproblemen. Bij ons en bij jullie. Wij met Balten b.v. of met de Armeniërs en de Azeri, jullie b.v. Noord-Ierland, Baskenland.

De Sovjetunie stelt vandaag zeer duidelijk dat de Duitsers niet kollektief verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor de gruweldaden van het Hitler-regime. Dat betekent dus dat wij van mening zijn dat ze alle recht op zelfbeschikking hebben. Maar het is niet uitsluitend een eigen Duitse zaak alleen. Duitsland is het hart van de Europese stabiliteit. En in het kader van de stelling dat de veiligheid van de enen de veiligheid van de anderen niet in gevaar mag brengen, zal er dus met meer dan uitsluitend de twee Duitse staten moeten gediskussieerd worden. Maar dus ook met hen die sedert de tweede wereldoorlog de zogenaamde bezetingsmacht uitmaken, met name zijn dat dus de VS, de Sovjetunie, Groot-Brittannië en Frankrijk.

Wij zijn van oordeel dat er geen oplossing komt door de EEG uit te breiden, of open te stellen. Het moet veel soepelder kunnen verlopen dan een opslorping in de EEG. Wij denken dat een Europese Confederatie hier het antwoord kan zijn. Voor ons is het algemeen kader niet de EEG. Maar het Europese Gemeenschap-pelijk Huis".

Genoteerd door
Georges Spriet

NAVO-puin ruimen

Voor een paar maanden kon men zich nog afvragen of enige vorm van glasnost in de NAVO mogelijk was. Het antwoord is nu wel degelijk negatief. De polemoloog Niezing van de VUB meent dat de militairen moeilijk kunnen worden omgeturnd omdat zij opgeleid zijn om steeds de meest ongunstige vooruitzichten als werkhypothese te hanteren. Onoverkomelijk lijkt mij dit nochtans niet. Erger is de niet te onderdrukken neiging van de huidige generatie van politici om machtspletjes te spelen. Zolang zij die neiging niet kunnen overstijgen zal hun brein de militaire denkpijpen niet verlaten en laten zij hun generaals teveel ruimte.

Nu men de Duitse eenmaking wel moet accepteren en zelfs het Londens instituut voor strategische studies erkent dat er van een Sovjetmilitaire dreiging geen sprake meer is vallen sommigen terug op het gevaar van een ontwaken van de Russische ziel en van de nationalistische excessen in de rangebieden van de Sovjetunie. Die loze argumenten zullen het voortbestaan van de NAVO niet kunnen verzekeren. Men speelt duidelijk op misplaatste angstgevoelens om een achterhaalde remedie blijven aan te smeren.

Baker-doctrine

De NAVO heeft geen functie meer, zelfs niet als alibi voor de Russen om het Warschaupakt te handhaven. De tegenstanders kunnen zich zelfs niet meer aan elkaar optrekken. De Verenigde Staten beseffen dit natuurlijk wel en gaan gewoon hun weg, alleen dan en als wereldgendarmerie gezien de Baker-doctrine bij gebrek aan drukkingsmiddel niet kan worden opgedrongen. Het meest mobiele deel van de strijdkrachten van de VS zal dus blijven bestaan doch de massale landlegers worden grotendeels gedemobiliseerd. Dit wordt door iedereen als vanzelfsprekend ervaren alhoewel de kleine mogendheden zich nog niet teveel mogen roeren. De Belgen weten heel goed dat zij als eersten uit de Bondsrepubliek zullen worden gebonjoerd als de tijd daarvoor rijp is maar onze minister van Defensie krijgt van de onvoorwaardelijke Atlantici op zijn donder indien hij de mogelijke gevolgen daarvan onderzoekt. Dit werpt wel een licht op de soevereiniteit van de lidstaten.

Nu in Ottawa is overeengekomen dat de twee Duitse staten met de "vier groten" uit wereldoorlog 2 zullen overleggen hoe hun land er staatkundig kan uitzien en welke afspraken met de buurlanden moeten worden gemaakt, is het wel duidelijk dat de NAVO en het pakt van Warschau in dit spel niet thuishoren, temeer omdat de voorstellen zullen worden voorgelegd aan de 36 van de conferentie van Helsinki. (de BRT-radio op 15.2). Vanzelfsprekend zal het samen leven van de Europese volkeren een organisatie nodig hebben van het niet - militaire type waarin de niet-Europeanen zo weinig mogelijk moeten worden bij betrokken omdat de belangen duidelijk tegengesteld zijn.

De toestand evolueert in versneld tempo en met de mentaliteit van gisteren vergiftigd door torenhoge vooropstellingen kunnen heel wat politici niet volgen. De politieke waarnemers zijn ook niet erg creatief al zijn er lichtpunten. Mia Doornaeert (De Standaard v. 31.1) wijst erop dat het blokkensysteem geen zin meer heeft. Op de vraag welke architectuur men moet scheppen om zoveel mogelijk het zelfbeschikkingsrecht van de Polen, de Hongaren, de Duitsers en de Tsjechen te verzoenen met de veiligheidsaanspraken van de Sovjetunie moet het antwoord volgens haar komen van West-Europa. Marc Grammens (in zijn "Journaal" v. 8.2) maakt een analyse van de belabberde toestand van de Westeuropese democratie die hij toeschrijft aan de teloorgang van de democratische traditie in de laatste

veertig jaar. De buitenlandse politiek en ook de binnenlandse werden geconditioneerd door de scheiding tussen Oost en West. Hij heeft ongetwijfeld voor een stuk gelijk waar hij schrijft dat in het Europa van de twaalf de democratische idealen nog slechts met de lippen worden gediend.

Traagheid

Toch is het opgehangen beeld m.i. te zwart. Het is nu eenmaal onvermijdelijk dat een representatieve democratie slechts met vertraging de wil van het volk kan uitdrukken en die vertraging wordt alleen maar erger wanneer een verdieping aan de constructie is toegevoegd. Het Europees niveau is (nog) niet voldoende uitgebouwd en het zijn de politici van gisteren die het er voor een groot stuk voor het zeggen hebben. Om een echte verbetering te verwezenlijken zal men moeten wachten op meer inspraak van het Europees Parlement en op de verkiezingen niet alleen in de DDR, ook in de Bondsrepubliek. Een aflossing van heel wat ministers die hun ambtsperiode, hebben aangevat op een ogenblik dat het politiek spectrum in West-Europa er heel wat rechtser uitzag, dringt zich op. De traagheid van de EG is wel erg vervelend nu de toestand veel sneller evolueert. Men zal minstens de moed moeten opbrengen om de figuren die het echt niet meer doen uit het beeld te verwijderen. Veel kan wat vroeger niet kon doch voor doordrammers en windhanen is er geen plaats meer.

Victor Stuyck, 15.2.90

Euclide

European co-operative long-term initiative for defence (Europees lange-termijn initiatief voor defensie-samenwerking).

20-21 februari kwamen de 13 defensie-ministers van de lidstaten van de Independent European Programme Group IEPG (onafhankelijke Europese programmatiegroep) bijeen in Schotland. Hier besprak men verder het Euclide-programma dat staat voor een project van miljoenen dollar voor militair technologisch onderzoek.

Tijdens een vorige vergadering in Portugal, in juni 1989, werden 11 onderwerpen

afgebakend als gemeenschappelijke prioriteit voor verschillende soorten onderzoek:

1. Radar technologie in vliegtuigen;
2. Micro-electronica;
3. Samengestelde materialen;
4. Modulaire bouw;
5. Electro-magnetische wapens;
6. Computerontwikkeling;
7. Handtekening manipulatie;
8. Optronica;
9. Bewakingssatellieten;
10. Onder-water akoestiek;
11. Simulatie en training/opleiding.

Er werden veertig programma's bepaald vanuit deze thema's. De lidstaten kunnen

er deel aan nemen volgens eigen inzicht en noden.

Bedenkingen

1. Hierdoor zullen geïnteresseerde landen projecten op kunnen starten zonder dat er voor elk een akkoord van de andere moet zijn. M.a.w. er hoeft geen consensus te zijn.
2. Naar verluidt is geen enkel nationaal parlement volledig ingelicht geworden over dit initiatief. Er is ook nergens een parlementaire goedkeuring gestemd van de financiële betrokkenheid van elk land in de vooropgestelde 120 miljoen ECU. Zo zou Frankrijk 40 miljoen Ecu hebben toegezegd, Groot-Brittannië 20 miljoen en Nederland 5 miljoen Ecu.
3. Door een gezamenlijke pot te maken voor defensie-onderzoek en -ontwikkeling, zonder controlemechanismes, geeft men nieuwe fondsen; nieuw leven en vrij spel aan de militaire industrie die als de dood is voor ontwapeningsideeën.
4. De militaire industrie wist van dit initiatief vooraleer de verschillende parlementen op de hoogte waren gebracht. Groot-Brittannië en Frankrijk hebben al precontracten opgesteld, aldus de Defense Daily uit Washington van 13.10.89. I.E.P.G.-voorzitter Petar Levena heeft verklaard dat Noord Amerikaanse en Canadese ondernemingen reeds prijsoffertes hebben ingediend en bestellingen in de wacht gesleept.

Het NAVO Alerts Network uit Brussel heeft een aantal Belgische ministers hier over gepolst.

Vast staat dat Coëme dit Euclide-programma heeft aangekaart tijdens een kabinetsvergadering van 26 januari. Aangezien het Belgisch defensiebudget hem geen ruimte geeft, zoekt hij andere bronnen. Het kabinet besloot tot de oprichting van een studiegroep die een eerste rapport moet klaar hebben begin juli '90.

H. Schiltz heeft laten weten dat hij principieel gekant is tegen nieuwe fondsen voor de militaire industrie, zelfs indien er geld beschikbaar zou zijn. Staatssecretaris Derycke voor Wetenschapsbeleid bevestigde ook zijn twijfels in verband met dit project. SP-voorzitter Vandebroecke zou ook beslist er tegen zijn.

Nochtans zou Coëme reeds informatieve contacten gehad hebben met de Belgische militaire industrie, die uiteraard sterk geïnteresseerd is.

Zonderlinge ontwapening

De Verenigde Staten gaan tegen betaling van 1 miljoen dollar voor het transport, zevenhonderd gevechtstanks M 60 aan Egypte schenken.

Het betreft hier de tanks die, volgens het af te sluiten akkoord over conventionele ontwapening te Wenen, door de V.S. uit Europa zullen moeten teruggetrokken worden. De Amerikanen die in hun eigen arsenaal de M 60 willen vervangen door de modernere Abrams M 1 beweren van de Egyptenaren gedaan hebben gekregen dat deze voor iedere afgestane M 60 een vroegere Sovjet-tank T 54 of T 55 zouden vernietigen.

De Amerikanen leggen uit dat op die wijze een kwantitatieve wapenwedloop in het Midden-Oosten kan vermeden worden. Ze schijnen er echter geen rekening mee te houden dat de wapenwedloop wel kwalitatief aangezwengeld wordt.

De V.S. zeggen hun NAVO-bondgenoten van deze wapenruil met Egypte op de hoogte te hebben gesteld. Dat hiertegen geen verzet is opgevoerd is onbegrijpbaar.

Officieel is het de eerste maal dat een dergelijk akkoord, indirect verbonden met de Oost-West-onderhandelingen te Wenen, door een van beide partijen be-

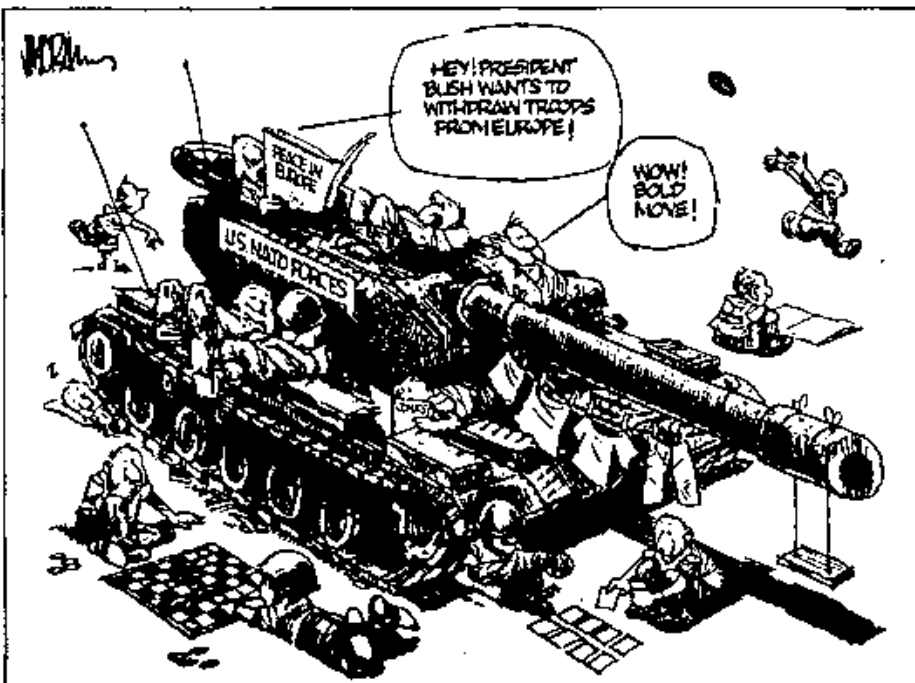
kend gemaakt wordt. Wel is bekend dat bij de eenzijdige ontbinding van tankeenheden en vliegtuigskaders in landen van het Warschaupakt (we waren hiervan getuige in de D.D.R.) deze wapens ter plaatse vernietigd worden.

Het is te vrezen dat de Amerikaans - Egyptische wapenruil zich in de toekomst nog zal uitbreiden waarbij - met de wapens die uit Europa teruggetrokken worden - zich een werkelijke grotere tweede handwapenhandel zou ontwikkelen.

De Amerikaanse-Egyptische ruil betreft vandaag gevechtwapens. Morgen kan het ook om vliegtuigen gaan, b.v. de F 16 waarvan er ook een aantal uit Europa zouden moeten verdwijnen. Wapens die uiteindelijk aanvalswapens zijn.

Deze afgestane, geruilde of aan spotprijs verkochte moderne wapens zouden eens te meer sommige derde wereld landen kunnen aanmoedigen onder dergelijke voorwaarden hun wapenarsenaal aan te vullen.

Tijdens het afsluiten van de Weense akkoorden moet dus zeker vermeden worden dat langs deze weg de internationale wapenhandel een nieuw elan krijgt. Ook de vredesbeweging moet hieraan de nodige aandacht schenken.



© 1990 MORAIN—MIAMI HERALD

Cartoon: — Hei president Bush wil troepen terugtrekken uit Europa.
— Wow, wat een gedurfde zet.

Unanieme aanvaarding van de "Conventie voor de rechten van het kind"

Op 20 november '89 heeft de algemene ledenvergadering van de Verenigde Naties te New-York unaniem de conventie voor de rechten van het kind aanvaard. Na tien jaar van geduldig onderhandelen over elk artikel, kwam er een kompromis uit de bus, waarin de gevoeligheden met betrekking tot cultuur en religie aan bod kwamen. Alhoewel er echter geen garantie bestaat wat de toepassing van deze conventie betreft, toch is het een belangrijke tekst, waarnaar men kan verwijzen indien nodig. Het zal aan de situatie van het kind in de wereld zeker ten goede komen, vooral dan als die conventie door 20 landen bekrachtigd wordt, waardoor ze kracht van wet krijgt.

Wat vooraf ging

De "Verklaring van de Rechten van het Kind" bestaat al 30 jaar, maar de toepassing ervan liet veel te wensen over. Denken we maar aan de veertigduizend kinderen die dagelijks sterven tengevolge hun miserabel bestaan. De overlevenden, op mondiaal vlak een honderd miljoen, werken in wraakroepende omstandigheden zoals in de prostitutie. Tachtig miljoen kinderen zijn zwervende straatkinderen zonder thuis en ruim tien miljoen die met of zonder ouders op de vlucht zijn. En dan spreken we nog niet van de kindsoldaten op de slagvelden... Voorwaar een trieste balans!

Maar niet alleen in de Derde Wereld worden kinderen misbruikt. Ook in onze landen is er kindermishandeling, druggebruik, zelfmoord en jeugdcriminaliteit.

Concrete feiten

In Joegoslavië zitten vier scholieren, drie van 17 en één van 18 jaar in de gevangenis. Het zijn etnische Albanezen uit de republiek Macedonië die vreedzaam betoogden uit protest tegen de afschaffing van het onderricht in het Albanees. Ze kregen 4 tot 6 jaar hechtenis! In de Verenigde Staten zitten 27 mensen

in de dodencel voor misdaden begaan toen ze nog geen 18 jaar waren. Het Opperste gerechtshof besliste dat het executeren van minderjarigen niet strijdig is met de grondwet! En dan te bedenken dat onder president Carter de mensenrechten gelanceerd werden, wat de Verenigde Staten een humaan imago bezorgde. Waarom blijft men het Amerikaanse kind zijn rechten

weigeren?

In Sri Lanka verdwenen sinds 1983 een achthonderdtal mensen waaronder een tienjarig meisje. Haar moeder werd er van verdacht hulp te hebben verleend aan Tamil separatisten. Amnesty International deed een oproep om per brief te protesteren.

In Irak verdwenen achtduizend Koerden. Ze zijn nog steeds spoorloos.

Er waren 315 kinderen bij, ook zeer jonge. Men vreest dat ze geëxecuteerd werden! Boliviaanse straatkinderen, niet ouder dan 12 jaar, werden in Santiago opgesloten en verbleven er twee dagen zonder eten.

En zo zouden we nog eindeloos verder kunnen gaan!

Hun onschuld en kwetsbaarheid zou een ernstige reden dienen te zijn om ze te beschermen. Toch worden nog in 50 landen kinderen gevangen gezet, gemarteld en gedood.

Waarom?

Kinderen worden om hun mening, hun sympathieën, hun religie of etnische afkomst gearresteerd. Soms worden ze gebruikt om hun ouders of familieleden onder druk te zetten. Erger nog, soms worden ze gefolterd om informatie te bekomen. Ook worden ze het slachtoffer van represailles en verdwijnen ze voor goed.

De "Conventie voor de Rechten van het Kind" is geen overbodige luxe, al denken heel wat argeloze burgers dat het allemaal zo geen vaart loopt.

René Van Nerum

De eerste konventie van de Verenigde Naties over de rechten van het kind, die op 20 december 1989 door de Algemene Vergadering werd aangenomen, werd op 27 januari 1990 door 58 landen bekrachtigd. Dat betekent dat het document over dertig dagen van kracht wordt.

Plaatsvervangend sekretaris Jan Martenson, die speciaal belast is met mensenrechten, wees er op dat kinderen, die thans de helft van de wereldbevolking uitmaken, zeer dikwijls het slachtoffer zijn van tal van mistoestanden.

Zo werden 100 miljoen kinderen door hun ouders in de steek gelaten, 50 miljoen werken in ellendige omstandigheden, 120 miljoen van de leeftijdsgroep tussen 6 en 11 jaar krijgen geen of nauwelijks onderwijs, 3,4 miljoen sterven jaarlijks aan ziekten die eigenlijk te genezen zijn, 155 miljoen kinderen jonger dan 5 jaar leven in de grootste armoede en miljoen kinderen worden mishandeld, zijn verlaafd aan drugs of worden seksueel misbruikt. Kortom gegevens die tot nadenken stemmen.



De stille oorlog om de buitenlandse schuld

"Zonder radikaal te willen zijn of te overdrijven, moet ik u zeggen dat de derde wereldoorlog al begonnen is. Een stille oorlog, maar daarom niet minder sinister. In plaats dat soldaten sterven, sterven nu kinderen; in plaats van miljoenen gewonden zijn er miljoenen werkloos geworden; en in plaats van de vernietiging van bruggen worden nu scholen, ziekenhuizen, bedrijven en gehele economieën neergehaald. Het is een oorlog tegen het Latijns-amerikaanse continent en de gehele Derde Wereld. Het is een oorlog om de buitenlandse schuld. En het belangrijkste wapen daarbij is de rente. Een wapen dodelijker dan de atoombom, vernietigender dan een laserstraal..."

Deze woorden zijn van Lula, Braziliaans vakbondsleider en vorig jaar nog presidentskandidaat.

Natuurlijk kan niet alle honger, ellende en werkloosheid in Latijns-Amerika op rekening van de schuldenlast worden geschreven. Maar dat kan wél, en dan zonder enige restriktie, voor de verharding en de verdieping van de armoede daar in de jaren tachtig. De schuldenkrisis, met de renteverplichting die daaraan verbonden zit, verlamt de samenleving. Ze brengt de armen niet vooruit maar duwt ze keer op keer verder in de mizerie. En daarom lijkt het spreken van een "derde wereldoorlog" alleszins gerechtvaardigd. Maar die vergelijking van Lula met een oorlog lijkt ook nog in andere opzichten te kloppen. Een oorlog ontstaat niet zonder aanleiding of oorzaak. Geen oorlog, of er zijn aanvallers en verdedigers. Vrijwel geen oorlog zonder een vierde kolonne die de zaken van binnenuit ondermijnt. En ook bestaat er geen oorlog zonder pogingen, om erop een gegeven ogenblik weer van af te komen. Bestaan er ook in dit opzicht parallellen, wanneer we het over de hedendaagse schuldenkrisis hebben?

De omvang van de schuldenlast van de Derde Wereld wordt geschat op ongeveer 1.250 miljard dollar. De groeisnelheid daarvan was totnogtoe 100 miljard dollar per jaar; Latijns-Amerika heeft 365 miljard dollar schuld, waarvan 237 miljard aan commerciële banken. (cijfers van 1.1.89). Dat houdt in dat elke inwoner van Latijns-Amerika vanaf zijn geboorte zo'n 850 dollar schuld met zich meedraagt. Daarvoor moet, in loon omgerekend, een

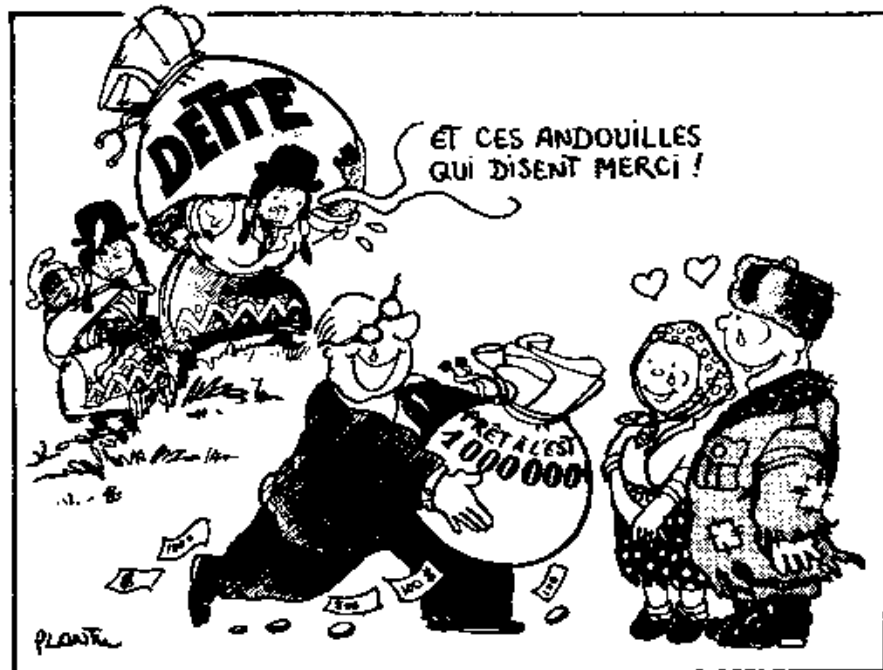
werknemer in Latijns-Amerika gemiddeld zeker meer dan twee maanden werken en een Braziliaanse arbeider met het minimumloon zelfs bijna twee jaar.

Meer schuld; minder loon

Hoe werkt nu zo'n grote buitenlandse schuld zich uit in de eigen economie? Wel allereerst moet er buitenlands geld - dollars - op tafel komen om die rente en aflossing te kunnen betalen. Dat moet je als land ofwel eerst verdienen - door meer aan waarde uit te voeren dan je invoert - ofwel moet je er voor lenen in het buitenland. Waardoor je nog meer in het slop raakt. Dus, je moet wel zorgen voor een hoge uitvoer en een lage invoer. Een hogere uitvoer bereik je, door het binnenlandse kostenpeil te verlagen. Lonen en salarissen moeten daarvoor terug. Ook bevordert je de uitvoer door dochterondernemingen van buitenlandse concerns in je land toe te laten, en hen dan vooral voor de buitenlandse markt te laten produceren. B.v. voedsel ten bate van de grootste voedselimporteur van de wereld, de Verenigde Staten. Maar ook een lagere invoer is nodig. En dat vergt: budgetbeperking in het binnenland. Daartoe moeten de overheidsuitgaven omlaag; zeker de

voedselsubsidies, want die belemmeren ook nog de exportmogelijkheid van voedsel, maar bij voorkeur ook veel "zachte", niet direkt-productieve overheidsuitgaven op het vlak van b.v. onderwijs en gezondheidszorg. Aan militaire uitgaven wordt meestal minder snel gedacht.

Naast dit hele arsenaal van maatregelen om toch maar aan dollars te kunnen komen - er zijn er overigens meer, zoals de waardevermindering van je eigen munt door devaluatie - moet je er ook nog voor zorgen, dat de overheid in staat is haar deel van de rente en aflossing aan het buitenland te betalen. Wanneer dat niet uit bezuinigingen, leningen of hogere belastingen kan, staat voor de overheid in feite nog maar één uitweg open: zelf meer geld te laten drukken. Veel Latijnsamerikaanse landen slaan noodgedwongen die vluchtweg in, maar dan wel met een laaiende inflatie als gevolg. Als we dat allemaal op een rijtje zetten, wordt na het optrekken van deze economische kruitdamp pas echt duidelijk wat een oorlog van deze soort vermog uit te richten. Gaat maar na: "zachte" overheidsuitgaven op het gebied van onderwijs en gezondheid vliegen achteruit. Scholen gaan dicht. Er wordt steeds meer voedsel uitgevoerd,



en die dankkopen zeggen "dank u".

terwijl de eigen bevolking honger lijdt. Het inkomen per hoofd van de bevolking daalt (in Latijns-Amerika al sinds 1980; Mexico heeft zelfs een halvering van de koopkracht van de burger sinds 1980 moeten meemaken). De stijgende voedselprijzen leiden tot voedsel-oproeren, zoals in Venezuela met 300 doden, of voordien in Marokko en Algerije. De bestaande produktie-installaties in de traditionele sectoren verouderen, worden niet meer vervangen bij gebrek aan geld.

Mijn bank wordt er beter van

Maar waarom moet dat allemaal zomaar? Het antwoord is eenvoudig: omdat er schuldeisers zijn. Die, wanneer je je schulden niet voldoet, en vooral wanneer je niet langer rente betaalt, je kunnen uitsluiten van alle verdere leningen, tot je eigen handelstransakties toe.

Maar hoe zijn de schuldeisers dan in die uitzonderlijke positie gekomen? Ook hier gaat de vergelijking met de oorlog op. Ze kunnen dat, omdat ze eerst de macht daartoe voor zichzelf hebben opgebouwd. En in dit geval is dit met name de financiële macht.

En hier komen de rijke landen zelf in zicht, met inbegrip van hun banken als stoottroepen. De internationale handel en het internationale kapitaalverkeer vinden immers plaats, doordat hun valuta - dollars, yens, ponden, marken - als betalingsmiddel worden gebruikt. Die landen, en vooral de VS ontleen daaraan een ontzaglijk voordeel. Ze kunnen namelijk, zolang anderen dat in betaling aannemen, vrijwel zonder kosten nieuw geld creëren, en daarmee vervolgens voor de volle waarde aankopen doen. Hierdoor komt van de huidige groei van de totale geldhoeveelheid, die internationaal circuleert, nog steeds meer dan 90 % rechtstreeks die rijke landen ten goede. Vooral in de jaren zeventig ging, met name via de zogenaamde euro-dollar-markt, een deel van dat nieuw-gemaakte geld ook naar de derde wereldlanden toe. Maar die moesten dat geld dan wel lenen. En de banken bemiddelden daarbij graag, uiteraard tegen enige vergoeding. Graag, én gretig. In zo'n kunstmatig geschapen leen-circuit kan de verplichting om rente te betalen inderdaad tot een dodelijk wapen uitgroeien, vernietigender dan een atoom-bom. Die dodelijke werking ontstaat vooral wanneer het rentepercentage dat moet worden voldaan hoger komt te liggen dan de procentuele economische groei.

En zo is het ook vanaf 1981 gegaan. De reële rente, d.w.z. de rente na aftrek van

prijsstijgingen, werd toen 6% meer, terwijl de economische groei in Latijns-Amerika terugviel tot onder de 2%. Maar uit zo'n geringe groei kan dan natuurlijk onmogelijk nog zo'n hoge rente plus aflossing worden betaald. Dan moet wel de schuld groeien als een onweerswolk, en gaan landen interen op wat ze nog hebben. En zo kennen we sinds 1982 de zogenaamde omgekeerde transfer tussen Noord en Zuid. Er stroomt meer geld en kapitaal van Zuid naar Noord, dan andersom. Absurd is dat: rijken die zich ten koste van armen verrijken op wereldschaal. Maar dat kon en kan natuurlijk alleen op basis van een absurde machts-verdeling op monetair gebied, die de rijke landen, en vooral de VS tot op heden handhaven tot elke prijs.

De last is niet gelijk voor iedereen

De schuldenkrisis drukt als een niet te dragen last op de Derde Wereld. Maar ze drukt niet of nauwelijks op de rijksten daar. Die weten zich niet alleen goed te redden, maar helpen in zekere zin de vijand nog een stevig handje mee. Simpel voorbeeld. De wapenindustrie is bereid enorme steekpenningen te geven voor het realiseren van een kontrakt. Sommige bewindslieden zien dat uiteraard wel zitten. Of nog. Projekten betaald met buitenlandse leningen komen vooral kleine groepen machtshebbers, politiek en economisch ten goede. De gemeenschap betaalt. Een kleine groep strijkt de winsten op. Hierbij gaat het vooral om degenen die hun eigen vermogen op buitenlandse rekeningen zetten. Het bedrag dat Latijns-Amerikaanse ingezetenen tezamen aanhouden bij buitenlandse banken wordt wel op 400 miljard gulden geschat. Dat is meer dan de gehele buitenlandse schuld van Latijns-Amerika.

Via het bankgeheim, wordt dit potje lekker toegedekt.

Ook rijst hiernaast steeds meer de verdenking dat er binnen de Derde Wereld ook een groep politici is die het eigenlijk best vindt dat de schuldenkrisis voortbestaat. Het geeft hen een machtsbasis om met harde hand te kunnen regeren, en b.v. landhervormingen tegen te houden. Zij zullen zeker niet meedoen wanneer er stemmen opgaan om de wettigheid van sommige in het verleden aangegane schulden aan te vechten en de terugbetaling op te schorten (moratorium). Daarom moeten we bij de schuldenkrisis steeds scherper leren te onderscheiden tussen

het oordeel van het geslagen volk en dat van hun regeringen. Die oordelen lopen steeds meer uiteen.

Komt aan deze stille oorlog ooit een einde?

In ieder geval zijn er voorstellen tot wapenstilstand gedaan.

Zo is er in 1985 het plan Baker door de VS gelanceerd. Zo'n 29 miljard dollar zou aan nieuwe leningen aan de grootste schuldenaarslanden moeten worden verstrekt. Maar dan wel gespreid over drie jaar, en dan nog onder strikte voorwaarden van verdere exportvergroting, overheidsbezuinigingen enzovoorts. Het plan faalde, omdat de particuliere banken niet echt willen meedoen.

Anderzijds is er bij de derde wereldlanden steeds duidelijker het besef aan het groeien dat het zo niet verder kan. Maar uit bovenstaande blijkt ook dat niet iedereen direct verandering genegen is. Totnogtoe blijven ze apart hun problemen regelen, zoals onlangs nog Mexico deed. Landen als Cuba, en sandinistisch Nicaragua riepen op om een soort syndikaat van schuldenlanden te maken. Cuba stelt het bijzonder duidelijk: het is onmogelijk dat die schuld ooit wordt terugbetaald; in plaats van deze toestand voort te laten duren met alle gevolgen vandien voor de derde wereldlanden, zou ie beter gewoon afgeschafte worden.

Maar daar zijn de banken in het Noorden niet mee gediend.

Of wat dacht je.

Dit artikel is een bewerking van een tekst van Bob Goudzwaard in het Nederlandse blad Solidaridad.

Geld in overvloed

Het Britse weekblad *Garpers en Queen* heeft de lijst opgesteld van de rijkste vrouwen van Europa. We zetten ze hier op een rijtje:

1. Koningin Elisabeth van Groot-Brittannië (350 miljard frank). Zij is ook op één na de rijkste persoon van de wereld.
2. Koningin Beatrix van Nederland (180 miljard frank).
3. Johanna Quandt (140 miljard frank) deze dame bezit 66 % van de aandelen van het automobielconcern B.M.W.
4. Greta Schickedanz (140 miljard frank) eigenares van het Duits postorderbedrijf Quelle.
5. Liliane Bettencourt (64 miljard frank) van het Franse cosmeticaconcern Oreal.
6. Madeleine Dassault (40 miljard frank) erfgename van het Franse luchtvaartbedrijf Dassault.

Met een deeltje van deze ontzaglijke kapitalen zou zeker heel wat hulp kunnen geboden worden aan de derde wereld. De Koninginnen Elisabeth en Beatrix beperken zich echter tijdens hun jaarlijkse troonrede tot mooie woorden. Mag men dit niet de schande van de 20ste eeuw noemen?

Bhopal

De giframp in Bhopal (India) van december 1984, waarvoor Union Carbide Corporation (U.C.) verantwoordelijk werd gesteld, is gekend als de grootste industriële ramp in de wereld. Hierbij verloren 3.500 mensen het leven en duizenden werden gewond. Alhoewel U.C. op alle manieren haar verantwoordelijkheid trachtte te ontlopen werd deze vorig jaar door het Indisch Hooggerechtshof veroordeeld tot een schadevergoeding van 470 miljoen dollar.

Per overleden slachtoffer zou dit 13.428 dollar betekenen maar er moet eveneens rekening gehouden worden met de duizenden gewonden, advocaats- e.a. kosten.

De meeste inwoners van Bhopal vonden vanzelfsprekend dat zij volgens de vorig jaar in februari gesloten overeenkomst een te kleine vergoeding zouden krijgen. Vijf mensen die door het gas gewond geraakten spanden dan ook een nieuwe rechtszaak in omdat ze twijfels hadden

over de geldigheid van de wetgeving die bepalend was geweest voor het vastleggen van de schadevergoeding. Kort geleden maakte het Hof bekend met opzet enkele maanden te hebben gewacht met een nieuwe bekendmaking terzake om de gemoederen tot "rust" te laten komen. Begin januari werd meegedeeld dat de wetgeving waarop de regering namens de slachtoffers onderhandelde niet in strijd is met de grondwet...

Wat er ook van zij hier wordt nog eens duidelijk aangetoond dat het leven van een Indiër heel wat minder waard blijkt te zijn dan van een blanke.

Het Amerikaans model

Een ploeg artsen uit een ziekenhuis in Harlem (New York) publiceerde in het medisch tijdschrift "The New England Journal of Medecins" een ontstellend rapport.

Hierin wordt een beeld opgehangen van de rampzalige situatie van een deel van de Amerikaanse bevolking. In deze wijk waar 91 % van de bevolking zwart is, leeft 41 % van de mensen onder de armoedegrens. Voor de periode 1979-1981 ligt het sterftecijfer er zelfs hoger dan in Bangladesh, een van de armste landen van de wereld. In genoemde periode stierven er in Harlem 2.085 mannen onder de 65 jaar daar waar het gemiddelde in de V.S. voor een gelijkaardige bevolkingsgroep 720 bedraagt. Vanaf de leeftijd van 40 jaar heeft een man in Bangladesh een gemiddeld langere levensverwachting dan een man in Harlem.

In Bangladesh heeft 55 % van de mannen en 50 % van de vrouwen de leeftijd van 65 jaar. In Harlem bedraagt dit 40 % van de mannen en 65 % bij de vrouwen. Sinds de jaren tachtig zijn er geen preciese cijfers bekend maar alles wijst er op dat de situatie nog verslechterd is.

Hogergenoemde artsen wijzen er bovendien op dat in de andere Amerikaanse binnensteden de toestand even ernstig is. Geeft ons dit geen andere kijk op het "rijke" Amerika dat ons door de media steeds als voorbeeld wordt gesteld?

Tewerkstelling bedreigd

Na zeven jaar van economische expansie in de V.S. lijkt er volgens gezaghebbende economen een domper te staan op de groei.

De grote drie van de Amerikaanse auto-

industrie (G.M., Ford en Chrysler) sloten in januari reeds 42 Noordamerikaanse fabrieken. Ongeveer 140.000 arbeiders werden zo tijdelijk werkloos. In december werkten er in de automobielsektor in de V.S. nog 823.000 mensen (toeleveringsbedrijven inbegrepen) wat ook reeds 59.000 personeelsleden minder uitmaakte dan het voorgaande jaar. Boeing liet op zijn beurt weten dat het wellicht 5.000 mensen zal ontslaan. De Pacific Telexis Group wil van zijn kant 11.000 mensen aan de deur zetten. Ook de computergigant I.B.M. heeft eveneens plannen om zijn personeel in een onmiddellijke toekomst met 10.000 eenheden af te slanken. Intussen worden echter plannen gesmeed voor investeringen in Oost-Europa. Andere bedrijven proberen door afvloeiing ontslagen te voorkomen.

V.S.-economen zien in de golf van ontslagen, ondanks de verminderde activiteit in de fabrikage industrieën echter geen signaal van een algemene recessie. Het half miljoen werklozen dat in de fabrikage industrie tijdens het afgelopen jaar uitgestoten werd is tot heden gedeeltelijk door de dienstverlenende bedrijven opgeslorpt.

Eind december was dit echter aanzienlijk teruggelopen en werd hier het dieptepunt van 1986 bereikt. Ondanks de door sommige afgelegde optimistische verklaringen is bij velen de vrees voor een recessie in de V.S. aanzienlijk toegenomen.

Solidair maar...

Een Amerikaanse miljardair Barbara Piasco-Johnson verklaarde bij de politieke machtsovername in Polen, in een opwelling van nationale solidariteit, bereid te zijn de nodige miljoenen te investeren in de Lenin scheepswerven van Gdansk. De regering van Mazowiecki deelde mede dat de onderhandelingen afgebroken zijn. De Amerikaanse wel-doenster eiste namelijk 3.500 afdankingen (de helft van de effectieven), het invoeren van een loon van 25 cents per uur (± 750 fr.) en het afzien van iedere taking binnen de twee komende jaren...

"1990: Time for peace"

Op initiatief van diverse Europese en Israëlische vredesbewegingen greep van 29 tot 31 december '89 het initiatief "1990: time for peace" plaats in Jeruzalem.

De internationale vredesbeweging steunt hiermee de strijd van het Palestijnse volk dat vecht voor zijn rechten én de vredesbeweging in Israël.

"1990: Time for peace" roept op voor het beëindigen van de Israëlische bezetting, voor onderhandelingen tussen Israël en de PLO, het samenroepen van een internationale vredeskongres over het Midden-Oosten en de oprichting van een Palestijnse staat.

Op vrijdag 29 december trokken zowat 3000 Palestijnse, Israëlische en Europese vrouwen "in het zwart" van Nieuw naar Oud-Jeruzalem.

Op het eindpunt, het Arabisch Cultureel Centrum werd de groep brutaal uiteengerukt toen enkele Palestijnse vrouwen de Palestijnse vlag ontvouwden. Bij deze schermutselingen werd ook het Europese Italiaanse Parlementslid voor de Groenen

gearresteerd naast enkele Palestijnse vrouwen.

De balans van de succesvolle "mensenketting" rond Oud-Jeruzalem op 30 december was negatiever: 78 Italianen en Palestijnen werden gewond of gearresteerd. Maria Mano, een 40-jarige vrouw uit Italië verloor een oog door het optreden van de politie.

De internationale pers heeft er uitdrukkelijk op gewezen dat het de eerste keer was dat Palestijnen naast Israël in zo'n vredesmanifestaties optraden. In feite is het niet zo nieuw dat Palestijnen bereid waren aan zo'n manifestatie mee te werken eerder maar dat "Vrede nu" (1) aanvaard heeft in dit initiatief mee te stappen en dat de optocht door Oost-Jeruzalem, het Arabische Jeruzalem trok en op die manier aan de Palestijnen een wettelijk kader bezorgde om te protesteren.

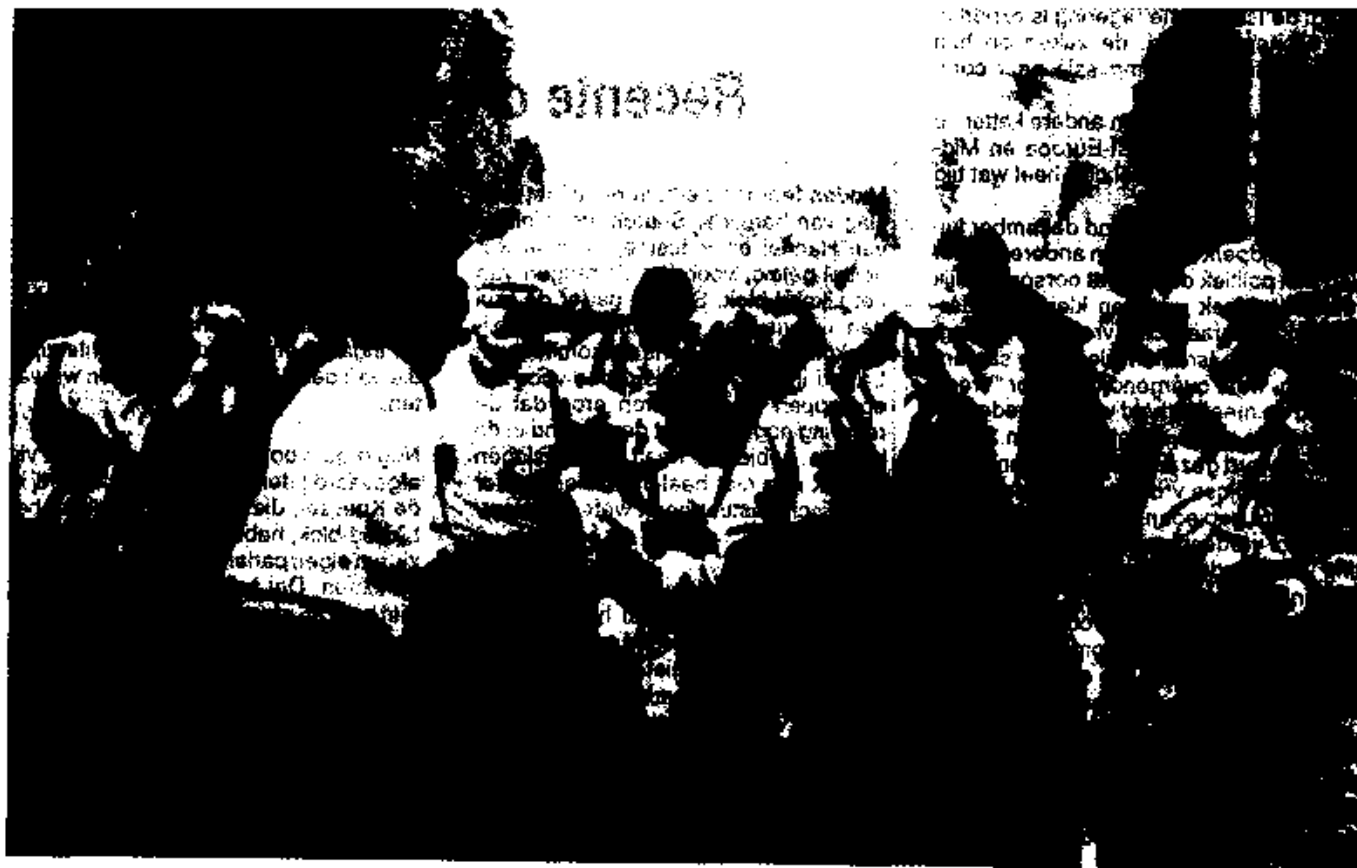
De politieke ommezwaai van "Vrede nu" is heel manifest. Hiervoor geldt een tweevoudige verklaring: 1) in de ogen van de Europeanen moest het om een gemengd

Israëli-Palestijns initiatief gaan. In feite zijn het de Europese vredesbewegingen die "Vrede nu" met de rug tegen de muur hebben gezet: dit initiatief was te nemen of te laten.

Een tweede factor vormen de relaties tussen "Vrede nu" en de gematigde Israëlische politieke formaties enerzijds en de algemene nationale Palestijnse leiding in de bezette gebieden anderzijds.

Wat de "Vrede nu"-leiders niet voorzien hadden was dat het niet zozeer te doen was om een Palestijnse delegatie in de "mensenketting" te hebben maar dat duizenden Palestijnen zich spontaan bij dit initiatief aansloten, zonder bij een of ander organisatie te kunnen worden ondergebracht.

Het zijn de Europeanen geweest die de catalysator zijn geweest voor deze vreededagen. De oprichting van een permanent comité, die de Europese formaties, vertegenwoordigers van de Nationale Palestijnse beweging en Vrede nu en andere militante vredesgroepen in Israël zou



overkoepelen, wordt overwogen.

Na de tweede verjaardag van de Intifada is er binnen Israël een opschudding ontstaan. Dit uit zich niet in grootse massabeijeenkomsten maar in het sociaal weefsel van de maatschappij: getuige hiervan vormt de affaire Weizman (2). Er ontstaat een zekere nervositeit, zelfs in de schoot van de leidende klasse.

De doortastende aanpak van Shamir tegenover Weizman zou zijn vruchten afwerpen; opiniepeilingen wijzen erop dat de meerderheid van de Israëlische bevolking positief zou staan tegenover een hardere repressie tegen de Palestijnen. Volgens Michel Warshawski van het Alternative Information Centre spreekt de meerderheid van de Israëlische bevolking een dubbele taal: men wil zich ontdoen van de Intifada, van de Palestijnen als dit mogelijk zou zijn; maar zo dit niet mogelijk bleek is onderhandelen met de PLO de aangewezen weg om tot een oplossing te komen.

In feite onderhandelt de Israëlische regering al met de PLO op een indirecte manier via de Verenigde Staten en Egypte maar soms ook direct.

Hieruit afleiden dat de kleine stappen vooruit naar een nieuwe fase in het onderhandelingsdossier zouden leiden is voorbarig: de Israëlische regering is expert in het winnen van tijd: de zaken op hun beloop laten van commissie naar commissie.

Nu de Verenigde Staten andere katten te geselen krijgen in Oost-Europa en Midden-Amerika kan Israël nog heel wat tijd winnen.

De manifestaties van eind december luiden het tijdperk in van een andere manier van aan politiek doen. Wat oorspronkelijk realisatie bleek van een kleine minderheid in de Israëlische vredesbeweging, met name de Israël-Palestijnse samenwerking, werd overgenomen door "Vrede nu" en de meerderheid van de vredesbeweging. De vrouwenbetoging van 29 december werd gezamenlijk georganiseerd door Palestijnse vrouwenorganisaties uit de bezette gebieden en Israëlische vrouwen voor vredesgroepen. De mensenketteling van "Vrede Nu" werd gecoördineerd tussen Israël en Palestina. Dit betekent een kwalitatieve stap voorwaarts: het gaat niet louter om het organiseren van protestbetogingen maar om Israël-Palestijnse samenwerking en solidariteit.

Naar aanleiding van en als politieke uitloper van de vredesmanifestatie "1990: time for peace" werd door de Socialistische fractie, de fractie voor een Unitair

Europees Links en de fractie Linkse Coalities een resolutie ingediend.

Deze resolutie werd op 18 januari bij handopsteken goedgekeurd. De resolutie veroordeelt het onnodig brutaal optreden van de Israëlische politie tijdens de toegelaten manifestaties van 29 en 30 december t/m. Tevens eist de resolutie dat een gespecialiseerde Europese onderzoekcommissie de juiste samenstelling van de gebruikte giftassen, die in gesloten ruimte de dood veroorzaken, zou onderzoeken.

Benevens de reeds gekende aanklachten van schending van mensenrechten door de Israëlische autoriteiten tegenover de Palestijnen bevat de resolutie een primair. Gezien Israël opnieuw alle onderwijnsinstellingen in de bezette gebieden gesloten heeft, vraagt het Europees Parlement aan de Europese Commissie onmiddellijk de kredieten ten belope van 700.000 tot 800.000 ECU (1 ECU +/- 43 B.fr.) voor wetenschappelijke samenwerking met Israël te bevriezen.

In de resolutie wordt de Europese Commissie eveneens verzocht na te gaan of Israël de tussen haar en de EG afgesloten akkoorden nauwkeurig naleeft. Het gaat

hier om de akkoorden die de uitvoer van produkten uit de bezette gebieden regelen.

Deze resolutie werd aangenomen door de Europese Raad en de Europese Commissie.

Claudine Huyghe

(1) "Vrede Nu" is een Israëlische vredesbeweging, nauw verbonden met de "duiven" in de Arbeiderspartij, ontstaan in oppositie tegen de onverzoeplbaarheid van Likoud, het blok van het rechtse Zionisme aan de macht sedert 1977, inzake de Egyptische voorstellen voor een globale vrede. Deze beweging heeft haar hoogtepunt gekend tijdens de manifestaties tegen de invasie van Libanon door Israël in 1982.

(2) Op 30 december '89 werd E. Weizman, minister van de Arbeiderspartij voor Wetenschapsbeleid in de coalitiegovernment, verzocht de regering te verlaten vanwege zijn vermeende directe contacten met hoge verantwoordelijken van de OLP, dat verboden is door een wet in 1986.

Na veel getouwtrek en onder dreiging van het uiteenvallen van de coalitie, dat de aanleiding zou zijn voor nieuwe verkiezingen heeft Shamir zijn eis ingetrokken en is Weizman in de regering gebleven.

Recente ontwikkelingen

Midden februari heeft in Israël het ontslag van hardliner Sharon, de minister van Handel en Industrie, tot heel wat heibel geleid, vooral in de rangen van het Likoud-blok. Sharon gaf er de brui aan tijdens een geruchtmakende bijeenkomst van het centrale comité van Likoud in Tel Aviv. Als reden voor zijn opstappen wees Sharon erop dat de regering nog altijd niet de opstand in de bezette gebieden heeft neergeslagen en ook nog niet heel Jeruzalem onder Israëlisch bestuur heeft weten te plaatsen.

Het is nog niet helemaal duidelijk welke gevolgen dit ontslag zal hebben voor Shamir en de Israëlische regering. Een opvolger is er nog niet voor Sharon gevonden. De poging van Shamir om een van zijn vertrouwelingen, Moshé Katsav, als opvolger aan te duiden, is mislukt. Het lijkt er meer en meer op dat het ontslag van Sharon een weloverwogen

zet was om de regering onder druk te zetten om een nog hardere koers te gaan varen. Premier Shamir bevindt zich nu in een netelige situatie met aan de ene zijde de Arbeiderspartij die op het Amerikaanse onderhandelingsvoorstel wil ingaan, en de extreme rechterzijde die van geen onderhandelingen wil weten.

Nog erger voor Shamir is het feit dat vijf afgevaardigden van de Liberale Partij in de Knesset, die deel uitmaken van het Likoud-blok, hebben aangekondigd dat zij hun eigen parlementaire fractie zullen oprichten. Dat herleidt het Likoud-blok met haar 35 afgevaardigden tot de tweede grootste formatie in het parlement, na de Arbeiderspartij met 39 Knessetleden. In de kringen van de Arbeiderspartij gaan nu reeds stemmen op dat de huidige eerste minister Shamir moet vervangen worden door iemand uit de Arbeiderspartij. (JVH)

Vierentwintig positieve trends in Israël sedert de Intifada

Dit wordt een vrij optimistische schets. Ik ben zeer hoopvol dat er een twee-staten oplossing komt zoals die gesteld is geweest op het Palestijns Nationale Raad van 15 november 1988.

Van waar dit optimisme?

Van heel dichtbij heb ik het proces gevolgd toen Rhodesië Zimbabwe is geworden. Zuid-Afrika volg ik wat meer van op afstand. En ik ben nogal actief op het Europese toneel. Ik denk dat ik als sociaal wetenschapper heb leren inschatten wanneer een systeem z'n keerpunt nadert, wanneer een fundamentele verandering zich aankondigt.

Hier volgen ze dan, 24 trends. Telkens met wat uitleg en een korte reflectie hoe die ontwikkeling kan kaderen in de strijd voor onafhankelijkheid.

Trend een:

De Israëli's gebruiken nu geregeld de termen "Palestijns" en "Palestijn". Vroeger dacht men dat de Palestijnen niet bestonden, het waren Arabieren. En alhoewel er 21 Arabische staten zijn, waren het alleen de Palestijnen die men niet kende. Dit is nu volledig veranderd wat naar mijn oordeel heel belangrijk is. Toevallig gebruiken de Israëli's nu ook het woord "Intifada" dat intussen een internationaal gebruikte term geworden is.

Trend twee:

Men spreekt over de twee-staten oplossing. Het idee roept wel heel uiteenlopende reacties op maar er over spreken doet men. Dit is belangrijk want dat betekent dat de idee twee-staten oplossing aanwezig is. Het begrip mag dan wel langs beide kanten leven, langs Israëli'sche zijde wordt het niet ingevuld of uitsluitend negatief in de zin van: "Het moet worden gedemilitariseerd". Maar zelfs praten over een gedemilitariseerd Palestina is een lichtjaar verwijderd van vroegere stellingnames. De Palestijnse professor Nusseibeh sprak onlangs over de Palestijnse staat, ondermeer over de elektrificatie van de verbindingscorridor. Mooi. Hoe preciezer deze staat omschreven wordt, hoe duidelijker het beeld wordt. U merkt intussen wel het verschil tussen de negatieve invulling vanwege Israël en de positieve vanwege sommige Palestijnen. Het belangrijkste blijft echter de aanwe-

zigheid van een begrip dat ingevuld kan worden.

Trend nummer drie:

De "optie Jordanië" is aan het verdwijnen. Shamir laat het nog niet helemaal los, en voor Sharon kan het niks anders zijn. Maar het is er toch stil rond geworden. Natuurlijk was koning Husseins historische verklaring van 31 juli 1988 belangrijk (zie kader).

In 1922 toen Winston Churchill als lid van de regering het mandaatgebied Palestina in twee verdeelde en het Hashemitische Koninkrijk oprichtte, was het voor iedereen duidelijk dat dit Palestina niet was. Maar tegelijkertijd bleef het woord in gebruik. Het moet dus uitgelegd worden dat Jordanië niet Palestina is en nooit geweest is, behalve dan in naam en slechts gedurende vier jaar. Het was gewoon een verkeerde benaming. Verkeerd woordgebruik door de Europeanen ingebracht is reeds dikwijls voorgekomen. Dit is maar een zoveelste voorbeeld. De idee van de "Arabische oplossing" waarbij alle Arabieren Bedoesenen zijn en moet leiden naar een Arabisch schiereiland is al een paar jaar verdwenen. Redeneringen vallen samen.

Er moet echter meer aandacht besteed worden aan het gebrek aan informatie over het oude mandaatgebied "Palestina", dat bestond uit Cis- en Transjordanië. Aangezien dit de naam "Palestina" droeg moeten we het de mensen vergeven dat ze denken dat Jordanië Palestina is.

Deze drie voornoemde trends zijn bijzonder belangrijk.

Nummer vier is zelfs nog belangrijker: men spreekt over de PLO en men spreekt er steeds genuanceerder over. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de "goede PLO" en de "slechte PLO". Dat bestond vroeger gewoonweg niet. Toen was er alleen: Palestijnen zijn terroristen; de PLO is een terroristische organisatie. Ik

zeg niet dat er in Israël geen mensen rondlopen die nog altijd zo praten.

Ik zeg alleen maar dat men de redeneringen aanpast. Er is een "goede PLO" en meestal wordt daarbij aangenomen dat Yasser Arafat er aan de leiding van staat. De "slechte PLO" staat er aan de rand van, en dan is er nog de PLO-van-vroeger.

De betekenis is hierbij: hoe meer men de verscheidenheid van de PLO toont, hoe beter. Ook hier is er een gebrek aan informatie. De tendens om de PLO als een homogeen blok te beschouwen is wel aan het verzwakken, maar nog ver verwijderd van een realistische kijk.

Trend vijf:

Israël is de facto aan het onderhandelen met de PLO via de VS-ambassadeur in Tunis. Iedereen weet dat. Er is echter meer. Ik heb nog geen Israëliër gevonden die niet zou weten dat er vroeg of laat onderhandeld zal worden met de PLO. Anderzijds beweert men dat de PLO niet aanvaardbaar kan zijn. Hoe kan je onderhandelen met iets dat je niet aanvaardt? Een mogelijke oplossing ligt in de richting die ik al heb horen beschrijven: dat de delegatie aan Palestijnse zijde volledig aanvaard is voor de PLO, maar dat men dit niet te publiekelijk wil stellen. Varianten zijn zeer goed denkbaar in de zin van dat de PLO het representatieve orgaan is van het Palestijnse volk, maar dat dit niet van alle daken van het universum moet worden geroepen.

Dergelijke kronkelingen zijn niet nieuw. Op het einde van de Vietnam-oorlog waren gelijkaardige punten geweldig belangrijk. Bij de Parijse onderhandelingen was er een probleem over de deelname van de zogenaamde communisten, de zogenaamde Viet-cong. De oplossing werd gevonden in nieuwe benamingen voor de vroegere groepen. Graag wil ik dit toch zeggen: zij die het meest zoeken om de andere z'n gezicht te laten redden, zijn het ergst begaan met het redden van hun eigen gezicht.

Trend zes en zeven gaan in essentie om hetzelfde, maar met twee verschillende benaderingen. Het zijn de twee wegen naar het verlies van Israël. Iedereen kent



Bush tegen Shamir: "Voorzichtig mijn vriend, deze oplossing is niet meer van deze tijd".

de beruchte Israëlische wet die haar burgers verbiedt contact(en) te hebben met de PLO. Er zijn enkele uitzonderingen: leden van de Knesset en strikt "wetenschappelijke" contacten vallen buiten deze wet. Sedert de uitvaardiging in 1986 zijn er nogal wat "wetenschappelijke ontmoetingen" geweest. Een staat die zijn burgers verbiedt contacten te hebben met de andere kant is op voorhand verloren. Het is toch evident dat als de andere kant dan zo slecht zou zijn, iedereen dat zou weten, wat een dergelijke wet overbodig maakt. Dergelijke wet is een teken van vrees en angst dat de boodschap van de PLO de Israël's zowel rationeel als emotioneel zou kunnen beïnvloeden.

Zo ook voor trend zeven: er bestaat een groeiende tendens tot het negeren en ontkennen van de Palestijnse standpunten. In Israël is korrekte informatie over de PLO nauwelijks te vinden. Ik heb onderzocht dat mijn Israëlische collega's de intellectuele moed niet meer hebben de PLO-standpunten te aanhoren. Ik weet wat dat betekent. Het is een probleem waarmee ik al verschillende keren gekonfronteerd ben in de recente geschiedenis, met altijd dezelfde gemeenschappelijke implicatie: het einde is dichtbij.

Hetzelfde geldt voor Zuid-Afrika t.o.v. het ANC. Ook daar is het verboden contact te hebben met het ANC, informatie over het ANC te verspreiden. Volgens mij is de enige manier om daarop te reageren: het maximum aan informatie blijven verspreiden.

Trend acht: geweldloosheid. Rond de geweldloze

akties wordt door oningewijden soms de vraag gesteld welke economie daarmee het zwaarst getroffen wordt, die van de Israël's of die van de Palestijnen. Daarbij wordt geweldloosheid slechts als efficiënt beschouwd als de Israëlische economie het zwaarst getroffen wordt.

Niets is minder waar. **Geweldloosheid kost.** De Palestijnen weten maar al te goed wat intifada betekent. Het kost enorm veel moeite om de Israël's op een geweldloze manier te overtuigen van de ernst van de opstand. De akties van de intifada zijn echter van die aard dat de Israël's moeten afstappen van het beeld van de gewelddadige PLO'er die met geweld in de rug het volk tot opstand dwingt. Geweldloze confrontaties maken de uitbuiting en de repressie voor iedereen duidelijk en aanschouwelijk.

Trend negen.

De Israël's zijn uitermate gevoelig voor hun eigen gewelddadig optreden. Zij weten dat het gebeurt. Het is dagelijkse gesprekstof hoe hun eigen brutaliteit mensen creëert die in vredetijd heel problematisch kunnen worden voor hun maatschappij.

Trend tien.

In de strijd tegen het geweld spelen de vrouwen in Israël een cruciale rol. De verschillende vrouwenakties - de Vrouwen in Zwart, de verschillende demonstraties, de morele druk van de vrouwen - zijn niet alleen gericht tegen het geweld t.o.v. de Palestijnen maar ook tegen het groeiend geweld binnen de Israëlische maatschappij.

Dergelijke boodschap roept ook sterke anti-feministische, anti-vrouw reacties op

bij bepaalde delen van de Israëlische maatschappij.

Trend elf:

In dit verband speelt een belangrijke rol in de Israëlische maatschappij groeit het gevoel dat er tegen "Halacha" wordt gehandeld, tegen de eigen godsdienstige wetten en lering. Twee voorbeelden, Mishneh Tora, Koningen VI, 8 en 10: "Het is verboden fruitbomen te hakken buiten de stad, tevens mag de waterbevoorrading niet worden omgeleid om ze te laten verdorren... Deze straf (zweepslagen) wordt altijd toegepast wanneer het omhakken gebeurde uit destructieve intenties" en "Niet alleen hij die bomen omhakt wordt gestraft, maar ook hij die huisraad beschadigt, kieren scheurt, huizen vernielt, bronnen doet verstopping, of levensmiddelen met kwaad opzet onbruikbaar maakt, hij die het gebod overtreedt "gij zult niet vernielen". Precies zaken die allodaagse gebruiken zijn bij de legerbrutaliteiten tegen de intifada.

Dit is iets waar men in Israël niet graag over spreekt. Maar als het te berde komt is de reactie duidelijk: pijn. Het is volgens mij een punt dat we publiek moeten maken, hoe ze hun eigen regels overtreden. Terwijl het regels zijn waar ze eigenlijk trots mogen op zijn. Mijn ervaring met de Joodse leer rond oorlog en vrede is dat ze veel strikter zijn op "Gij zult geen eigendom vernielen" dan op "Gij zult geen menselijk leven vernielen". Dit is voor mij een bijzonder droevig aspect van het Joods zijn, en ik daag iedereen uit met mij op dit punt in discussie te gaan. Zelfs een vluchtige lektuur van Genesis of Exodus maakt de zaak duidelijk.

Trend twaalf:

Ik voel in Israël een verval van de mystiek van de Zionistische missie. Ik bedoel dat de stijgende verwereldlijking, zoals de schrijver Yashova Abraham Yeshua in z'n boek "Between Right and Right" het stelt, een hevig debat heeft losgemaakt in Israël. Hij stelt dat de argumenten in verband met de Joodse aanwezigheid op deze plaats van de aarde aan zinnigheid ontbreken. Zeggen dat we hier zijn omwille van de holocaust is nonsens. Dit is bijna een goedpraten van de holocaust. Daarenboven is de enige conclusie uit deze redenering dat we een groot stuk van Duitsland hadden moeten hebben om daar Israël te stichten. Hij zegt dat we maar best het argument over onze historische rechten vergeten. In de eerste plaats veroverden we het land van de Ca-

nanieten en de Philistijnen. De eerste Israëliëse staat heeft maar 80 jaar bestaan en werd dan vernietigd. Na de vernieling van de Tweede Tempel in het jaar 70 zijn we zelf weggegaan, we zijn niet verjaagd geworden, en we vergaten aan te kondigen wanneer we zouden terugkomen. We waren 1812 jaar weg. Dat is een beetje lang. Vergeet dat recht maar.

Het argument dat we de woestijn hebben doen bloeien... vergeet het. Het betekent dat elke die een woestijn doet bloeien recht heeft op woestijn. Dit stoelt op een argument: dit is de enige plaats op aarde waar de Joden enige veiligheid kunnen vinden. Het is verkeerd. Er is een tweede plaats op de wereld waren de Joden veilig zijn. Het is land met voldoende godsdienstige verdraagzaamheid om ook de Joden te aanvaarden: ik spreek natuurlijk over Indië. Niet Europa, Niet de Verenigde Staten.

Mijn basisstelling is: minder mystiek, meer gefundeerde argumenten. Waarschijnlijk is het religieuze recht te extreem.

Punt dertien.

Het democratiseringseffekt dat niet voortspuit uit de angst gedood te worden dan veeleer uit de angst om te doden. Zelfmoorden onder de soldaten, psychologische problemen, zijn goed gekend bij ouders en familieleden. Toegegeven, er zijn relatief weinig gewetenbezwaarden. En toch is er een democratiseringseffekt tegelijkertijd met en naast het brutaliseringseffekt.

Veertien: en vijftien kunnen negatieve ontwikkelingen lijken, maar men kan ze ook positief benaderen.

Trend, veertien is de onderliggende vrees voor Palestina, en vijftien de vrees voor Arabische staten. De psychologie van de angst voor Palestina werkt, denk ik, ongeveer als volgt. Sinds de oprichting van de PLO in 1964 werd ze door Israël en een groot deel van de westerse wereld verguisd. De PLO veranderde sinds 1974. En wij?

Yeshoshufat Harbaki, een vroegere chef van de militaire spionage, nu professor aan de Hebreeuwse Universiteit en een belangrijke zogenaamde "duif", vertelde me dat bij het lezen van al die Arabische documenten, als chef van de militaire spionage, je konstant tegen jezelf zit te vechten om te beloften dat je toe zou gaan geven dat zij aan het veranderen zijn. Die verandering is inmiddels een feit, alleen wij (Israël) veranderen niet.

Bij de meeste Israëli's zit die vrees echter zeer diep en keert ze zich tegen de intifada op drie vlakken. Het werpen van stenen, het refereren naar likwidaties, en het refereren naar HAMAS (een fundamenteelistische stroming in de Gazastrook). In deze drie elementen vinden de Israëli's elkaar terug omdat het onderdelen zijn van het oude beeld.

Wat het steenwerpen betreft zou volgens mij inderdaad het protest volledig gewelddoos moeten gebeuren. Als Noor ben ik zeker de laatste die wil moraliseren in verband met de Palestijnse likwidaties (cf. de likwidaties tijdens de Tweede Wereldoorlog in opdracht van de Noorse regering in Londen, met alle vergisningen erbij). Maar tegelijkertijd is elke likwidatie koren op de molen van Israël en belet het dat de boodschap overkomt. Als je niet begrijpt wat ik bedoel bekijk het dan als een Israëliër die wanhopig grijpt naar iets dat nog overeenkomt met een vroegere opvatting om toch nog wat evenwicht te vinden. De vraag is, heeft je daar recht op. Hamas is naar mijn gevoel een Israëliëse uitvinding. Om bovenvermelde psychologische problemen moeten ze wel iets dergelijks hebben.

Positie daaraan is dat er makkelijk kan worden ontkracht.

Vijftien. Dat is ook zo voor de vrees voor de Arabische staten. Israëli's doen niks liever dan lange lijsten te maken met de wapens van iedereen.

Meestal zijn de cijfers verkeerd. Dergelijke autoriteiten publiceren nooit korrekte cijfers. Dat is nog maar 's duidelijk geworden bij de INF-afspraken over de kernwapens in Europa. De vrees voor Palestina of voor de Arabische staten kan naar mijn mening makkelijk door tegenbeelden weggenomen worden. We moeten willen beelden echtsaan niet alleen van ontwapening, bewapeningscontrole, maar ook van samenwerking in een Midden-Oosten Gemeenschappelijke Markt, na de Palestijnse onafhankelijkheid. De Arabische staten betekenen zowat 200 miljoen mensen. Als we daar de 4,5 miljoen van Israël bijtellen dan komen we tot een configuratie waarin iedereen uit de regio aan z'n trekken zou moeten kunnen komen.

Na deze eerder negatieve ontwikkelingen zou ik willen verder gaan met een Gorbatsjev-benadering. Aan Gorbatsjev werd gezegd: "trek de tanks terug" en hij trok ze terug: "ontmantel die raketten", en hij ontmantelde ze. Beter nog, de Gorbatsjev-benadering ligt ook in het doen van

extra-dingen nog voor ze besproken werden, een soort vooraf inspelen op. Dan is er de andere kant van de Gorbatsjev: langzaam maar zeker het Europese huls bemeubelen, zodanig dat het aantrekkelijk wordt.

Even een synthese. De anderen hebben van de PLO een beeld van inherente agressiviteit en geweld. Het beste wat je nu kan doen is hen alle redenen ontnemen een dergelijk beeld verder te kulturen. Het vooroordeel wegnemen, zoals door Gorbatsjev handig en tactisch gedaan wordt in de Sovjetunie.

Punt zestien.

Een nieuwe angst is aan het opkomen, nl. de angst voor de Palestijnse intelektuelen. Het is een totaal nieuwe vrees, en compleet verschillend van de rest. Je hoort veel over het Palestijnse geweld spraken in Israël, maar de angst voor de Palestijnse gediplomeerden is zo groot dat men er bijna nooit over spreekt. Een zogenaamd expert wat Jordanië betreft zei in zijn lezing dat dit land geen belangrijk exportprodukt heeft. Wat Jordanië gedaan heeft is universiteiten bouwen en de Palestijns-Jordaanse inwoners laten studeren. Het is natuurlijk zodat als je een arme Palestijn oplekt tot steengedier je weinig in ruil krijgt. Maar laat hem studeren en je zit met een eenzijdige toegevoegde waarde. Waarom vermaakte de "expert" dit niet? Een: omdat dit het beeld van Arabische inferioriteit niet dient. Twee: het idee dat Jordanië economisch afhankelijk is van gewelddadige groepen verliest z'n bestaanrecht. Drie: het vernietigt ook het beeld van de Jordaanse werkelijkheid. Het is volgens mij een autokratisch land, met bepaalde democratische experimenten. Tevens is het een burgerlijk land dat zeer, maar dan ook zeer verschillend is van wat Israël er over zegt.

Ik weet dat als mensen beginnen te liegen en het evidente trachten te vermijden, dan doen ze dat omdat ze moeilijk de waarheid onder ogen durven of kunnen zien. In geval van dergelijke moedwillige kennisverdringing moet er als tegenmaatregel juist veel aandacht gaan naar een andere dan Shamir's manier om Jordanië voor te stellen. Jordanië is Palestina niet. De vraag die moet gesteld is: kan men leven met een land dat 60 % Palestijns is? En Israël zelf heeft al gezegd dat ze dat kan. Dus moeten we dit punt beklemtonen. Een onafhankelijk Palestina zal daar niet zoveel van verschillen.

Ontwikkeling nummer zeventien. Ik sprak over liegen, onbewustzijn, slech-

te logica. Als zij mensen zoals wij toespreken, mensen waar kan van worden aangenomen dat ze niet direkt tegen Israël zijn, dan doen ze dat altijd op een zeer gekrispeerde manier. De Palestijnen daarentegen, hebben een rustig, overtuigend en konsekvent verhaal. Dat betekent niet dat je in Israël niemand van de rechterzijde zou vinden die niet in vrede met zichzelf leeft en zijn boodschap niet goed zou overbrengen. Jawel, ook zij kunnen een konsekvent verhaal hebben. Maar de zoveel anderen, moeten zich meestal in zoveel bochten draaien dat het ongemak er zo afdruipt. Vooral bij politici van de Labour Party.

Achtien.

In Israël is men zich erg bewust van de ongelijke situatie. Ik bedoel: Palestina is veranderd, de PLO is veranderd, Israël is fundamenteel hetzelfde gebleven. Nog altijd. Dit is het ongelijke. Terug naar Harbaki - het gevoel dat de Palestijnen iets geweldigs hebben gedaan en dat er iets naar een "voor wat hoort wat" vraagt van de andere zijde. Hun argument om dat niet te doen is het deel van het PNC Charter dat spreekt over de likwidatie van de staat Israël. Misschien wordt het tijd die bewoordingen te wijzigen en een beeld te weerspiegelen van samenwerking tussen twee staten in co-existentie. Dergelijke houding zou het belangrijkste argument van de Israëli's wegnemen.

Trend negentien.

Ik heb nog nooit zoveel over de Israëli-sche kwetsbaarheid horen spreken als nu. De opvatting leeft van een land waar de bewoners onderling verdeeld zijn. Als ik hen suggereer dat ze meer verdeeld zijn dan de Palestijnen, dan volgt er een veelzeggende stilte. Ze voelen zich nog kwetsbaarder omdat ze inzien welke druk er nog op hen kan worden uitgeoefend. Ze vrezen dat de intifada totaal gewelddoos zou worden zodanig dat het moeilijker wordt moorden en repressie uit te leggen. Ze stellen zich al Arabische massabetogingen in Tel Aviv voor. Ze vrezen dat de intifada zou overgaan naar Israël zelf, bij Israëli-sche Arabieren. En Joden. Daarenboven beginnen er zachte economische sancties te komen boven op de diplomatieke protesten van landen waar ze normaal gezien konden op rekenen. Er zou meer hulp voor de Palestijnen kunnen komen vanwege Europa en Japan. De Verenigde Staten spreken enerzijds rechtstreeks met de PLO, en anderzijds heeft Baker gezegd dat ze hun droom van een groter Eretz Israël op moeten

geven.

Ze zien al die soorten druk tegelijkertijd op zich neerkomen, en ze denken echt dat dit zo zal gebeuren. In dit verband leeft er een veel uitgesproken vrees rond de Ashkenazi die het land verlaten om naar de States te migreren. En ik ben lang niet zeker dat het voor de Palestijnen niet makkelijker zal zijn overeen te komen met de Sephardi dan met de Ashkenazi. Dikwijls beweert men dat Sephardi voor Likud stemmen, en dat zij het zijn die de Palestijnen vermoorden. Maar een mogelijke uitleg is dat ze dit doen om de Ashkenazi te paaien en legitimiteit te verkrijgen in het land. Als de Ashkenazi in aantal verminderen komen de Sephardi naar voor, die toch eeuwen cohabitatie met de Arabieren achter de rug hebben. De Ashkenazis weten dat, en het maakt hen zenuwachtig. Precies daarom, want ze zouden wel eens in de weg kunnen lopen met hun slechte Euro-Amerikaanse gewoonten. De kwetsbaarheid van het land wordt dus een soort protesteren tegen de eigen kwetsbaarheid, gevolg van een barst in de eigen sociale structuur.

Trend nummer twintig brengt ons naar het fundamentele dilemma van het Zionisme. Het Zionisme is een fenomeen met twee aspecten. Eerst en vooral wil ik het duidelijk stellen: Zionisme is geen racisme. Ik vind de UNO-resolutie gewoon dom. Eenvoudigweg om de reden dat de volkeren waar we over spreken tot hetzelfde ras behoren. De twee aspecten zijn dan Zionisme als kolonialisme en Zionisme als een veiligheidsstrategie. Zionisme is kolonialisme. Op de Conferentie van Bazel in 1897 was het duidelijk dat de Joden hetzelfde spel wilden spelen als de andere Europeanen: wij willen ook een kolonie. De tijdsgeest heeft mee helpen bepalen dat ze dezelfde rechten hadden als de anderen. Dit misprijzen voor andere volkeren, voor niet-Europeanen, was toen algemeen verspreid. Tegelijkertijd dienden zij de algemene Europese en Noordamerikaanse belangen door als Europese wig een scheiding te vormen tussen de Magreb- en Mashref-landen en op die manier de Arabische eenheid te verhinderen. Maar dat is enkel het eerste aspect. Het tweede is het zoeken naar veiligheid binnen een Joodse staat. Dat betekent dat welke Jood ook waar in de diaspora- of Golah in het Hebreeuws - recht heeft om in dit land te komen leven en wonen wanneer ie ook maar wil.

Dus enerzijds is er het kolonialisme, dat zelfs blijft duren terwijl het door al de an-

deren werd opgegeven. Tot de Zuidafrikaanse Boeren zijn het aan het opgeven. Anderzijds is er dan de drang naar veiligheid. Het eerste is niet te rechtvaardigen, het tweede aspect is legitiem. De enige manier om dit dilemma op te lossen is de twee-staten oplossing, die hopelijk resulteert in een soort confederatie, niet tussen Palestina en Jordanië, maar tussen Palestina en Israël. Maar dat is nu niet aan de orde.

In synthese komt het hierop neer. Precies omwille van de contradictie tussen kolonialisme en eigen veiligheid, zal het ongemak met de eigen toestand vergroten. Het moet gezegd dat 4 juni 67 kolonizering is en enkel kan aanvaard worden als van die zaken die nu eenmaal gebeuren in de loop van de geschiedenis. De enige uitweg is hierbij de UNO-resolutie die er, zoals iedereen moet weten, nooit zal komen.

Men komt stilaan van het mystieke tot het essentiële, en dan zal de lijn, die Zionisme als kwaliteit ziet, versterkt worden tegen de lijn van terreur. Harbaki spreekt over een kwaliteitszionisme niet over een oppervlaktezionisme. En hier kan dan opnieuw plaats zijn voor dat ander aspect van het Jodendom, de zoektocht naar een mooie samenleving. En die kan niet gebouwd worden op morele monsterachtigheden.

Hieruit komt trend eenentwintig voort. Het is een slecht gevolg dat echter ook positief kan aangewend worden. De "liberalen" die zich terugtrekken ten voordele van de "haviken". Met liberalen bedoel ik hier de Noordamerikaanse omschrijving voor zacht konservatisme, mensen die overweldigd zijn bij al dit geweld en zich terugtrekken van het toneel. Ze bouwen feestjes onder mekaar om mekaar te troosten. Ze zijn depressief. Ze willen weg. Zij bereiden zich altijd op vertrek voor. Waarom beschouw ik dit als een verborgen zegen? Omdat zij een grote groep hoge functionarissen uitmaken die wachten op een nieuwe visie. Zij wachten op een historisch keerpunt. Sommige van hen zijn geëvolueerd, wat niet gemakkelijk is met de bestaande kollektieve conformistische druk in de Israëli-sche samenleving. Maar zij maken een enorm potentieel uit dat eens de moed zal vinden voor eigen mening uit te komen.

Trend tweeëntwintig.

Het gevoel leeft het initiatief verloren te hebben. De Israëli-sche regering lijkt de touwtjes kwijt te raken. Het enige waarop

Twee jaar Intifada

samengesteld door JMCC (Jerusalem Media and Communication Centre), vertaling Vrede.

Een zeer gedetailleerde en gestructureerde beschrijving van de ontwikkelingen in de bezette gebieden sedert het begin van de opstand. De intifada, de stakingen, de confiscaties, de repressie worden in al hun vormen uitgetekend.

Niet te missen voor eenieder die de Palestijns-Israëlische problematiek wat beter wil kennen en begrijpen.

50 bladzijden - 100 fr.



ze zich nog kunnen voorbereiden is een Sovjet aliyah die kan komen of niet kan komen. Het is gekend dat Israël een zeer energiek land is. Het gevoel het initiatief verloren te hebben kan niet goed zijn voor een dergelijk land. Een dergelijk optreden roept inactiviteit op en de nood om het initiatief te herwinnen. De wereld zal geen verdere uitbuiting, repressie en expansie aanvaarden en verwacht van Israël een andere politieke wending. De politieke leiders die dit waarmaken zullen er zeker voor beloond worden.

Trend drieëntwintig.

De Vrede Nu beweging. Momenteel niet zo groot, zeker niet in vergelijking met het einde van de oorlog in Libanon. De beweging heeft drie karakteristieken, typisch voor de Europese vredesbeweging.

Een: de belangrijke rol van de vrouwen, minder duidelijk dan in Europa in 1983, maar toch groeiend. Twee: hun verhaal is uitstekend. De Palestijnse staat komt er, waarom moeten wij nog langer levens verliezen. Detailleren valt moeilijker. Er is grote nood aan uitwisseling van gedetailleerde informatie tussen Vrede Nu en de Palestijnen. Hoe meer commissies, hoe meer gemeenschappelijke publicaties - op zijn minst één per week - hoe beter. Er bestaan vijftien gemeenschappelijke werkgroepen, o.m. over electricatie van de verbindingscorridor.

Drie: het contact tussen de twee gemeenschappen heeft iets totaal nieuw geschapen namelijk het contact aan de basis, traag groeiend, maar bestaand.

Trend vierentwintig.

Israël's disfunctioneren zou ik willen karakteriseren als autistisch, paranoid en megalomaan. Het autisme ligt in de onmogelijkheid om te ontdekken wat rondom hen gebeurt. Autistisch betekent rituele, repetitieve reacties.

Het paranoïde ligt in het idee dat iedereen van de andere kant erop uit is om ons te strikken. Het megalomane ligt in het idee dat wij onverslaanbaar zijn. Voor sommige gelovigen betekent dit dat de messias wel eens zou kunnen komen om ons vrij te kopen, dus er valt niets te vrezen. De combinatie van autisme, paranoïa en megalomanie kan zeer gevaarlijk zijn, maar houdt ook mogelijkheden in. Het geeft de mogelijkheid aan anderen om Israël gemoedsrust te geven. Hun waanideeën gaan gelukkig nog niet zo ver dat ze niet meer kunnen geholpen worden.

Om te konkluderen. Het beste wat de Palestijnen nu kunnen doen is toekomstbeelden schetsen die de harten en de geesten van de Israëli's kunnen oververen. Het beeld van een Palestijnse staat zo concreet en compleet mogelijk voorstellen. De militaire, economische, politieke en kulturele opties zo gedetailleerd mogelijk beschrijven. Duidelijk maken dat de weg naar vrede met 200 miljoen Arabieren via een Palestijnse staat moet, dat er geen andere weg is. Daarbij ook duidelijk maken dat, zelfs met een Palestijnse staat, nog moeilijkheden zullen zijn. Alle streken hebben moeilijkheden, het Mid-

den-Oosten is daarin geen uitzondering. Het wordt tijd om duidelijk te maken dat er gevallen zullen zijn waarin Israël en Palestina samen naar oplossingen zullen zoeken. En als er dan een land mag zijn dat luid roept rond Groot Syrië, reden te meer om samen te werken. Nodig de Israëli's uit om te kritiseren. Ook al is Shamir er niet, honderden zelfs duizenden anderen zullen er wel zijn. Als op dat moment de vrouwengroepen langs beide kanten hun strijd voor emancipatie kunnen verbinden met hun strijd voor onafhankelijkheid dan zijn we al een hele stap verder.

Laat me eindigen met te zeggen dat ik optimistisch ben. Ik denk dat we dicht bij het einde zijn. Ik durf er zelfs een timing op zetten. Ik zou zeer verbaasd zijn indien binnen enkele maanden geen ernstige onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen zouden starten. Ze zullen hervat worden en minder vlug afbreken. Het proces zal ongeveer twee jaar duren. Het wordt een zeer actieve periode: er zullen kabinetswijzigingen zijn zowel van Palestijnse als van Israëlische kant. Hoe meer details er kunnen gegeven worden over de toekomstige Palestijnse staat, hoe beter. En het zou me sterk verbazen indien de Palestijnse staat in 1995 geen feit zou zijn, wie weet zelfs al in 1992.

Johan Galtung,
Noors vredesvorser

Moord in Djakarta

Een kwart eeuw geleden, in de herfst van 1965, werd de eerste democratische President van Indonesië dhr. Soukarno, door een militaire staatsgreep van Generaal Suharto ten val gebracht. Soukarno die de strijd had gevoerd tegen de Japanse bezetters en de Nederlandse koloniale heersers was een der belangrijkste leiders van de derde wereld. Hij was tevens een van de initiatiefnemers bij de oprichting van de beweging van de Niet-Gebonden Landen.

De militaire putch ging gepaard met een ontzaglijk bloedbad. Meer dan 500.000 mensen werden vermoord en honderdduizenden aangehouden.

Sindsdien werd Generaal Suharto president van Indonesië en als dusdanig in de Westerse wereld een zeer geëerd figuur. Het bloed dat aan zijn handen kleefde bleek hiervoor geen hinderpaal. Enkele jaren geleden maakte hij een rondreis door West-Europa en werd er door de hoogste gezagdragers ontvangen. Ook in ons land door de Premier en de Koning. Over het feit dat Suharto eveneens met geweld de gewezen Portugese kolonie Oost-Timor inpalmde, waarbij nogmaals tienduizenden slachtoffers vielen, maakte men zich evenmin zorgen. De Generaal werd steeds met veel respect behandeld. Over de miskenning van de mensenrechten bleek niemand zich zorgen te maken.

Indonesië was namelijk voor de Westerse multinationale ondernemingen een uiterst interessant wingewest geworden. Zo werden miljarden geïnvesteerd in de petroleumindustrie e.a. projecten maar kon er eveneens een dikke stuiver worden verdiend aan de uitbating van de voor het Westen zo noodzakelijke grondstoffen.

Met het sinds jaren durende volksverzet en de toenemende schending van de mensenrechten werd hoegenaamd geen rekening gehouden.

Suharto kan dus rustig zijn politiek van verdrukking verder zetten.

Op 16 en 17 februari heeft hij opnieuw toegeslagen. Vier personen die in de jaren '70 - dus nu twintig jaar geleden - ter dood werden veroordeeld werden tijdens deze dagen uit hun cellen in de gevangenis van Cipinang gehaald en terechtgesteld.

Het gaat hier om:

- Johannes Hadiwiyono - geboren op 17/9/28 en ter dood veroordeeld op 29/

10/1970.

- Sufar Suryanto - geboren op 7/6/1931 en ter dood veroordeeld op 19/4/1971.
- Simon Suluemans - geboren in 1928 en ter dood veroordeeld op 8/1/1969.
- Norbertus Pohayan - geboren in 1940 en ter dood veroordeeld op 8/12/1969.

Allen waren leden van de wacht van president Soukarno en beschuldigd lid te zijn van de Kommunistische Partij van Indonesië.

Tientallen progressieven werden in de voorbije jaren, eveneens na ongeveer twintig jaar opsluiting, op dezelfde wijze in opdracht van de Indonesische diktator terechtgesteld.

Dit was o.m. het geval op 14 mei 1985, 1 juli 1985, 26 oktober 1986, 3 oktober 1987, 17 oktober 1987, 17 oktober 1988 en oktober 1989.

In totaal viarentwintig gewezen militairen; kommunisten, syndikalisten en progressieven.

Uit informatie voortkomende van de familie blijkt dat deze democraten, tussen hun ter dood veroordeling en hun terechtstelling, nog herhaaldelijk werden gemarteld. Het ziet er naar uit dat Suharto het systematisch uitmoorden van de een kwart eeuw geleden ter dood veroordeelde democraten als afschrikingsmiddel wil gebruiken.

Het Suharto regime wordt namelijk geconfronteerd met groeiende economische moeilijkheden waartegen de bevolking in verzet komt.

De Westerse regeringen en multinationale ondernemingen die met hun ontwikkelingshulp en investeringen Suharto overeind houden dragen hier een grote verantwoordelijkheid.

Ook onze media, pers radio en T.V. schieten hier eens te meer tekort.

Wordt het niet hoog tijd dat onze regering hier een duidelijk standpunt inneemt?

A.D.S.

10 jaar gevangenis voor Rim Sy Kieung



In ons vorig nummer brachten we het verhaal van de 21-jarige Zuidkoreaanse studente Rim Sy Kieung en de katholieke priester Moon Kyu Hyun die werden aangehouden toen ze te Panmunjon, de grens tussen Noord- en Zuid-Korea op 15 augustus j.l. overschreden. Rim die begin juli als afgevaardigde van de Zuidkoreaanse studenten aan het Wereld Jeugd Festival te Poyang (Noord-Korea) had deelgenomen en de priester Moon Kuy Hyun bereikten, vergezeld van een internationale vredesgroep, op 27 juli de Zuidkoreaanse grens. Ze werden echter niet binnen gelaten. Bij een nieuwe poging op 15 augustus werden beiden doorgelaten maar onmiddellijk door Amerikaanse soldaten aangehouden die hen overleverden aan de Zuidkoreaanse politie. Beiden werden door deze beschuldigd "de wet op de nationale veiligheid" overtreden te hebben. Na een maandenlang verblijf in de gevangenis, waarbij ieder contact met de buitenwereld verboden werd, verschenen begin februari beiden voor een militaire rechtbank. Rim Sy Kieung werd veroordeeld tot 10 jaar en de priester Moon Kyu Hyun tot 9 jaar gevangenisstraf.

De Westerse wereld en de media hebben zich weinig zorgen gemaakt over deze schandalige uitspraak.

Amnesty International vestigde nog in zijn recent rapport de aandacht op het gebruik van geweld en martelingen van opposanten in Zuid-Korea.

In de voorbije herfst werd de Zuidkoreaanse President Ro Tae Woo nog met veel luister door President Mitterrand e.a. regeringleiders in West-Europa ontvangen. Over de eerbiediging van mensenrechten in Zuid-Korea werd hierbij blijkbaar niet gesproken.

Cambodja, januari '90

"De Rode Khmers veroverden delen van de steden Battambang en Siem Reap. Westerlingen beginnen Phnom Peng te verlaten". Zo citeerde de internationale pers de communicaties van de Rode Khmers.

Wie naar Cambodja wou reizen werd als een roekeloze zonderling afgedaan.

In januari '90 ben ik teruggegaan. Phnom Penh leek me veel levendiger. Winkeltjes, toeristen, nieuwe hotels, video-shops, noem maar op. De markten liggen boordevol proviand, bloemen, katoen, zijde. Veel TV-antennes op de daken. Het aantal auto's en moto's is intussen zo toegenomen dat ik m'n eerste Cambodjaanse opstoppingen heb meegemaakt. De jeugd is op zoek naar een identiteit. In de discotheken verkiezen de meisjes duidelijk de mini-rok boven de mooie traditionele sarong. Pagodes werden hersteld en geschilderd. Er zijn bijzonder veel huwelijken volgens de boeddhistische tradities, vertelde men.

Politieke en economische hervormingen laten enerzijds opnieuw een vrije markt toe en anderzijds de terugkeer naar oude tradities.

Boeren kunnen opnieuw hun eigen stuk grond hebben. Vorig jaar was het land voor het eerst sedert de val van de Rode Khmers in staat voldoende voedsel te produceren voor de eigen bevolking. In 1990 hoopt men rijst te kunnen uitvoeren.

Maar niet alles is rozegeur. Het verleden weegt zwaar.

Het uitgaansverbod, de militaire controles op de wegen, de loopgrachten en schuilplaatsen, honderden geamputeerden, houden de oorlog direct voelbaar.

De oppositielegers leggen mijnen in de rijstvelden. Rode Khmers terroriseren de dorpen met hun "hit and run"-taktiek waarbij ze de veestapel doden, huizen plunderen en de bevolking bedreigen. Deze onveiligheid voedt de ontevredenheid op het platteland tegen de regering, tegen de hoofdstad waar het leven rustiger is. Het platteland is te geïsoleerd en te kwetsbaar.

Ondanks de overvloed aan wapens hebben de Rode Khmers nog geen stad kunnen innemen. Er bestaat wel een vrees voor infiltratie op alle vlakken, zowel op het platteland als in de stad, en zelfs tot in regeringskringen toe. Niemand heeft echter op de precieze omvang van de infiltratie enig zicht.

De houding van Frankrijk en Europa wordt in Phnom Penh sterk gewaardeerd als ze elke vorm van samenwerking met de Rode Khmers weigeren. In Thailand ijveren parlementairen er voor dat de Cambodjaanse oppositietroepen de heiligdommen zouden verlaten. Ze wensen een repatriëringsprogramma voor de 300.000 vluchtelingen, een stopzetting van de wapenleveringen. Canada hernieuwt haar samenwerking met Cambodja en Frankrijk heeft de toestemming gegeven voor het openen van een informatiebureau van de regering Hun Sen.

Sihanouk, van zijn kant, pakt nog maar 's uit met een zoveelste variatie op zijn anti-Viëtnam-thema: "Hun Sen heeft van Cambodja een Viëtnamese kolonie gemaakt. Viëtnam stuurt soldaten als Cambodjanen verkleed".

Hij wil z'n zoon aan het hoofd van de Hoge Raad plaatsen en verklaart in bevrijd gebied te willen gaan wonen. Waarschijnlijk hoopt hij op die manier wat dichterbij Hun Sen te geraken? Hij neemt ook ontslag als leider van de oppositiecoalitie, maar wil de UNO-zetel voor zich.

Hun Sen wil vrede. Hij doet daarvoor een belangrijke toegeving: het land zou in twee worden verdeeld, met twee regeringen, twee administraties, een onder leiding van de regering van Phnom Penh, een onder de oppositiecoalitie. Elke regering zou het gebied onder zich hebben dat ze vandaag controleert. Een Hoge Raad bestaande uit vijf vertegenwoordigers van elke regering zou worden opgericht. Deze mensen zouden worden gekozen op basis van hun persoonlijkheid en niet op basis van hun partij-aanhorigheid.

De Hoge Raad komt onder toezicht van de Verenigde Naties en heeft een dubbel mandaat:

- controle en toezicht op de twee regeringen, het staakt-het-vuren, de terugtrekking van de Viëtnamese troepen;
- vrije verkiezingen opzetten, d.w.z. er voor zorgen dat er een verkiezingsklimaat komt dat eenieder, ook de vluchtelingen, er vrijelijk deel kunnen aannemen.

Aan de Verenigde Naties worden wel een aantal moeilijke en belangrijke verantwoordelijkheden opgedragen. Controle in de kampen van de Rode Khmers, van hun "bevrijde" gebieden, toezicht op de troepenbewegingen, financiering van dit tus-

senstadium...

Dit voorjaar zal een Australische ploeg de praktische consequenties van de VN-rol gaan bestuderen in Cambodja.

De Cambodjaanse regering probeert het land herop te bouwen met de weinige middelen waarover ze beschikt. De bevriende landen hebben zich terug getrokken. De Sovjetunie staakte z'n militaire steun. Viëtnam zal onder geen beding nog troepen sturen. Ze sturen zelfs geen technici meer uit vrees voor internationale kritiek. De Oosteuropese landen hebben wel wat anders om het hoofd...

De regering van Phnom Penh, van haar kant, heeft duidelijk afstand genomen van Viëtnam. In deze lijn werden b.v. Viëtnamese en Russisch uit het leerprogramma van de humaniora gehaald en vervangen door Frans en Engels. Engels is erg in: het krioelt van privé-kursussen en leerboeken.

Hun Sen heeft nogal wat zorgen om het hoofd: een leger dat niet altijd bijzonder gedisciplineerd is of strijdlustig, een verhoogde corruptie. Zodanig zelfs dat Hun Sen met ontslag dreigde als er geen ernstige maatregelen kwamen. Verder het gebrek aan gekwalificeerd personeel in alle sectoren, het probleem van de te lage salarissen van de ambtenaren.

Deze problemen kunnen en zullen maar worden aangepakt in die mate dat Hun Sen binnen z'n eigen regering niet geïsoleerd wordt, en dat er een onderhandelde oplossing komt die de vrede in het land kan waarborgen.

Het Cambodjaanse volk wordt in z'n bestaan bedreigd door een terugkeer van de Rode Khmers. Men begrijpt de stille niet, en het gebrek aan reactie vanwege de internationale gemeenschap.

Met wat verbeelding en goede wil zou België een niet onbelangrijke rol kunnen spelen b.v. wat onderwijs betreft, gezondheidszorg, ontminning...

De Rode Khmers zijn er de oorzaak van dat 95 % van de geschoolde Cambodjanen verdwenen zijn. De overlevenden hebben onderwijzers nodig, technici, dokters. Zullen wij blijven aan de kant staan kijken?

Lucille Debrabandere

Mandela vrij

Nelson Rolihlahla (lett.: herrienschopper) Mandela is vrij. Op zondag 11 februari verliet 's wereld beroemdste gevangene de Victor Verster gevangenis bij Kaapstad. Hij werd er opgewacht door duizenden enthousiaste aanhangers.

De vrijlating van Mandela kwam niet onverwacht. Toen in oktober vorig jaar Walter Sisulu en zeven andere leiders van het ANC werden vrijgelaten, leek Zuid-Afrika tot het "point of no return" gekomen. De vrijlating van de acht leiders gaf een ongekende dynamiek aan de bevrijdingsstrijd. Daarbij is de centrale rol die het ANC in die strijd inneemt, duidelijker dan ooit gebleken. Overal konden Sisulu en zijn vrienden op massale steun rekenen van de zwarte bevolking. Opvallend was het feit dat ANC-meetings voor het eerst in de geschiedenis van het apartheidsregime niet werden verboden en uit elkaar geslagen.

Na de vrijlating van Mandela en de legalisering van de voornaamste anti-apartheidsgroepen, blijft de vraag welke richting De Klerk en zijn regering willen uitgaan. Nadert het einde van de apartheid of gaat het enkel om een nieuw gezicht van een even afschuwelijk systeem?

Na de vrijlating van Mandela gingen reeds stemmen op die pleitten voor het stopzetten van de economische sancties tegen het apartheidsregime. Het grote voorbeeld daarvan is mevrouw Thatcher die daarvoor pleitte binnen de EG. Vooralsnog heeft zij haar slag niet thuis gehaald. De EG-ministers van buitenlandse zaken hebben op een bijeenkomst op 21 februari in Dublin beslist de sancties tegen Zuid-Afrika nog niet op te heffen. De EG heeft aan de afschaffing van de sancties altijd drie voorwaarden gekoppeld: de opheffing van de apartheid, de legalisering van het ANC en de vrijlating van Mandela. De twee laatste voorwaarden werden de afgelopen weken vervuld. Toch wordt de vrijlating van Mandela als een stap in de goede richting gezien. Vandaar dat de ministers van buitenlandse zaken een compromis uitwerkten, waarbij de sancties behouden blijven, maar de EG toch haar steun betuigt aan het beleid van president De Klerk. Drie EG-ministers van buitenlandse zaken (de Ierse, de Franse en de Italiaanse) kregen in Dublin de opdracht de toestand ter plaatse te evalueren.

Voor de bijeenkomst in Dublin had Thatcher bedreigd eenzijdig het verbod op investeringen in Zuid-Afrika op te heffen. Dat dreigement zal nu uitgevoerd worden. De Britten handelen op eigen houtje nadat de andere EG-ministers een Brits compromisvoorstel weigerden. Volgens dat voorstel zou Groot-Brittannië van eenzijdige stappen afzien indien de EG strikte voorwaarden uitwerkte voor een opheffing van de EG-sankties.

Het ANC heeft bij monde van Walter Sisulu verontwaardigd gereageerd op de besluiten van premier Thatcher en de EG. "Hoezeer we ook het feit waarderen dat president W.F. De Klerk een aantal stappen in de goede richting deed, toch zijn die initiatieven niet toereikend om de opheffing van sancties in dit stadium te rechtvaardigen... De EG-weigering om de sancties te milderen, moet worden verwelkomd. Maar het uitsturen van de afvaardiging veronderstelt dat er genoeg veranderingen hebben plaatsgevonden om een nieuwe bespreking van de sancties te rechtvaardigen en daar zijn we het niet mee eens", aldus Sisulu.

Volgens de ANC-leider zijn de grondslagen van de apartheid nog helemaal niet aangetast.

Amerikaanse sancties

De Europese sancties tegen het apartheidsregime zijn nooit veel meer geweest dan een politiek drukmiddel. In 1985 werden wapenleveringen aan dat land verboden. Een jaar later volgden een verbod op alle directe investeringen en een ban op de invoer van Krügergolds, ijzer en staal. Ruw goud, dat nog steeds de helft vertegenwoordigt van de Zuidafrikaanse uitvoer, viel niet onder het EG-embargo. Ook over een invoerstop van Zuidafrikaanse steenkool konden de EG-landen het destijds niet eens worden. Toch dient gezegd dat Zuid-Afrika door de jaren een expert werd in de klandestiene, geheime bestemmingen en obskure tussenfirma's om deze sancties te omzeilen.

Het Amerikaanse Kongres daarentegen speelde een beslissende rol in het anti-apartheidsbeleid, zeer tegen de zin van de toenmalige president Reagan. In 1985 legden de kongresleden de invoer van Zuidafrikaanse Krügergolds aan banden

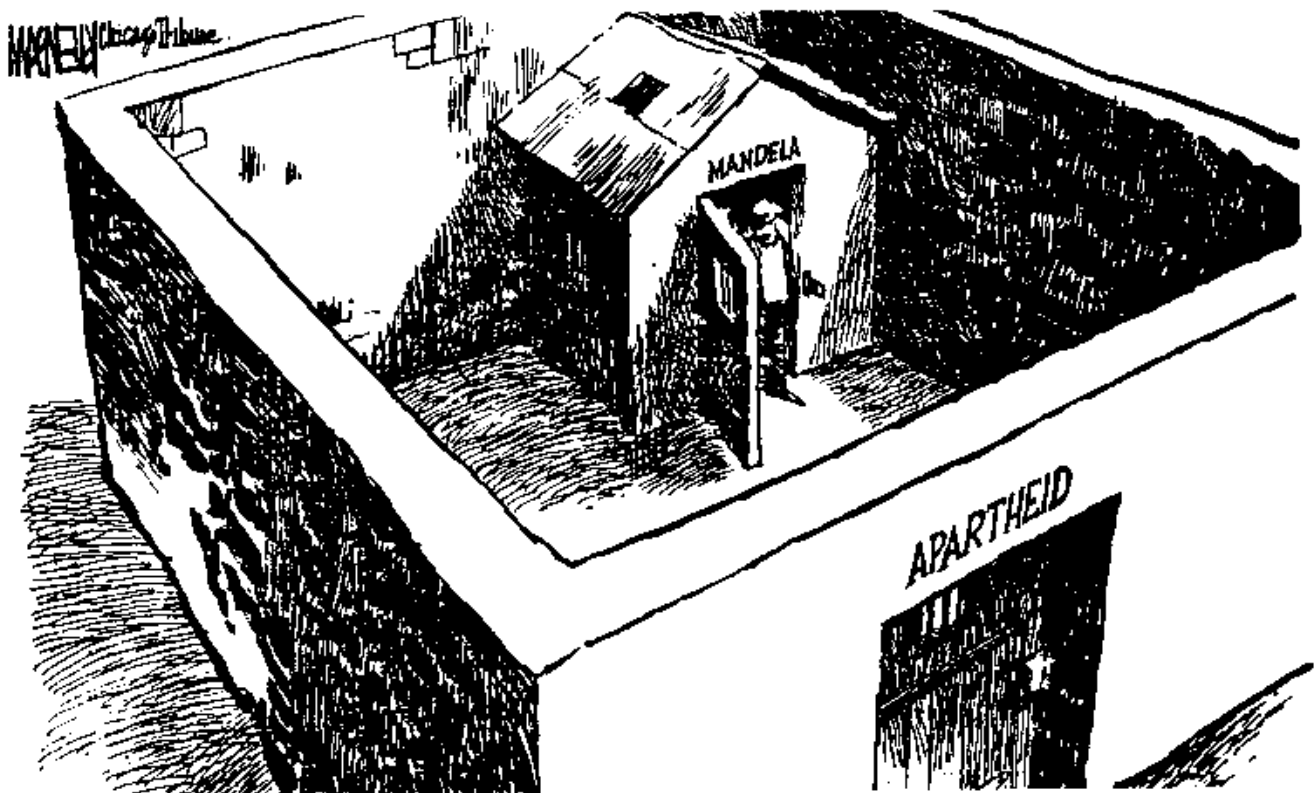
evenals de verkoop van computers en de uitwisseling van nucleaire technologie. In 1986 werd de invoer van kolen, ijzer, staal, uranium, fruit en andere Zuidafrikaanse producten verboden. Onder druk van de anti-apartheidsgroepen moesten meerdere multinationals (waaronder Coca-Cola, Ford en IBM) Zuid-Afrika verlaten.

Het apartheidsregime werd zo economisch geïsoleerd. Het VS-handelsembargo leidde tot massale desinvesteringen en een vlucht van het buitenlands kapitaal. Zo'n 12 miljard dollar gingen na 1985 het land uit. Sinds 1984 verlieten 200 Amerikaanse bedrijven Zuid-Afrika. Maar in 60 % van de gevallen werden ze door Zuidafrikaanse groepen overgenomen. Volgens een studie van de Trust bank zou het gemiddeld inkomen in Zuid-Afrika zonder de sancties meer dan 15 % hoger gelegen hebben dan vandaag. De desinvesteringsgolf had ook tot gevolg dat de economische groei zakte tot een procent per jaar en de rand twee derde van zijn waarde verloor tegenover de dollar.

President Bush zit even verveeld met de economische sancties als zijn voorganger. Voorlopig moet Bush lijdzaam toezien hoe het Amerikaanse Kongres niet wil afstappen van de sancties. Het kongres wil daar pas aan denken wanneer in Zuid-Afrika de politieke gevangenen zijn vrijgelaten, de noodtoestand is beëindigd en de apartheid in haar geheel is afgeschaft.

Er kan geen twijfel over bestaan dat het juist deze sancties zijn die de regering De Klerk heeft aangezet tot enkele kleine stappen in de richting van hervormingen. De recente beslissingen van de Zuidafrikaanse overheid moeten de buitenlandse investeerders terug naar Zuid-Afrika trekken. Voorlopig lijken die daar nog niet op in te gaan. Zolang de apartheid blijft heersen en de economische sancties van kracht blijven, betekent investeren in Zuid-Afrika een riskante zaak.

Een zaak mogen we niet uit het oog verliezen. Ondanks de recente maatregelen is de apartheid nog steeds springlevend. We hoeven de grondwet en de wetten in Zuid-Afrika maar eens wat nader bekijken: de bevolkingsregistratie-wet, de



groepsgebieden-wet, de Landwet (volgens welke 87 % van het land toebehoort aan de blanken die 13 % van de bevolking uitmaken), de "thuislanden"-wetten die de meerderheid van de Afrikanen van hun nationaliteit beroven en hen samendrukken op 13 % van het grondgebied; de immigratiewetten en de grondwettelijke principes van "eigen zaken", d.w.z. zogenaamd beheerd per rasgroep, en "algemene zaken" beheerd door de minderheidsregering, die uitdrukking vinden in alle wetgeving en reglementen voor geschieden en kwalitatief hemelsbreed verschillende gezondheidszorg, onderwijs, behuizing, sociale zekerheid (voor zover die bestaat), enz.

Al deze en andere pillers van het apartheidssysteem staan nog steeds pal overeind en in Zuid-Afrika is er geen enkele stem van overheidswege te horen die zegt daariets te willen aan veranderen.

Zeggen dat er helemaal niets is veranderd, zou de realiteit onrecht aandoen. Op 2 februari heeft De Klerk de sinds 1985 van kracht zijnde noodtoestand verzwakt. Het voorarrest zonder vorm van proces is beperkt tot zes maanden en gevangenen krijgen vanaf vandaag toegang tot rechtshulp. De zgn. restricties (huisarrest en andere beperkingen in sociale en politie-

ke activiteiten) op activisten van de oppositie zijn opgeheven. Ook zijn alle beperkingen op de media ingetrokken. Deze toegevingen van De Klerk en zijn kompanen betekenen een grote overwinning voor de anti-apartheidsbeweging in Zuid-Afrika. Gezien de verkiezingsoverwinning vorig jaar van de nog rechtse Conservatieve Partij, waren deze concessies ook relatief moedige stappen van de Nasionale Partij.

De maatregelen zijn door het ANC en Mandela zelf positief onthaald. De verwachtingen zijn hooggespannen. Er wordt weer luidop gedroomd van onderhandelingen. Toch heeft het ANC niet nagelaten aan alle goedkeurende uitlatingen toe te voegen dat de reële implicaties nog niet duidelijk zijn en bestudeerd of afgewacht moeten worden.

Met zijn beloftes van 2 februari heeft president De Klerk de internationale opinie voorgesteld dat hij nu een klimaat heeft gekreëerd waarin onderhandelingen kunnen van start gaan. Toch wil het ANC hier niet onvoorwaardelijk aan deel nemen. Het ANC heeft reeds in 1989 kondities opgesteld waaraan moet worden voldaan vooraleer onderhandelingen kunnen plaatsgrijpen. Wat volgt zijn de eisen waaraan Pretoria nog niet heeft vol-

daan:

1. Vrijlating van alle politieke gevangenen: onvoorwaardelijk en zonder hen beperkingen op te leggen;
2. Opheffing van alle verboden op alle verboden en beperkte organisaties;
3. Terugtrekking alle legereenheden uit de woonwijken;
4. De noodtoestand beëindigen en alle wetgeving op interne veiligheid, die tot doel hebben de politieke activiteiten te beperken;
5. Alle politieke processen en executies stopzetten.

De balligt nu in het kamp van De Klerk. Hij kan de kansen scheppen voor onderhandelingen én een werkelijke verandering in Zuid-Afrika. Een weg terug is er niet meer, en veel tijd ook niet. De zwarte bevolking heeft geen geduld meer met het apartheidregime. De eindstreep is voor hen een stap dichterbij nu het symbool van het zwarte verzet, de mythe "weer mens is geworden". Het opvoeren van de binnenlandse en buitenlandse druk kan De Klerk in de juiste richting duwen. Of zoals Mandela het zei tijdens zijn eerste toespraak in Kaapstad: "Nu de sancties opgeven zou het risico inhouden het ganse proces gericht op de volledige ontmanteling van apartheid, op te heffen".

Jo Van Hoecke

Nicaragua: Wie had dat gedacht?

Ondanks nederlaag blijven sandinisten toch enige waarborg voor stabiliteit.

"Hier zijn geen winnaars of geen verliezers, Daniel".

Met deze woorden ontving Violetta Barrios de Chamorro Daniel Ortega twee dagen na haar verpletterende verkiezingsoverwinning.

55,2 % voor het UNO-oppositieblok en 40,8 % voor het FSLN. De kristendemokraten halen rond de twee procent. De vroegere burgemeester van Managua en ex-sandinist Moises Hassan zou een procent hebben gehaald. Met andere woorden de verkiezingen waren een duel tussen twee maatschappij-opties. Het centrum kwam er niet aan te pas. Het neoliberalisme won.

De meer dan tweeduizend waarnemers en vijftienhonderd persmensen zijn unaniem: deze verkiezingen waren absoluut vrij en democratisch.

De zwijgende meerderheid heeft zich blijkbaar door twee ideeën laten leiden.

"Eerst mijn tortilla, en dan zien we wel" en "Met Violetta aan de macht zal de contra wel direkt verdwijnen".

Maar is dat wel zo?

Zijn er geen verliezers of winnaars?

In welke mate hebben deze verkiezingen, en het resultaat, bijgedragen tot een ontspanning in de regio? Tot mogelijkheden voor vrede en sociale rechtvaardigheid?

verworvenheden.

Of het tegenovergestelde van wat de VS wil. Spanning dus.

Kan men zich inbeelden dat Umberto Ortega, huidig opperbevelhebber van het leger, onder het gezag staat van een UNO-defensie-minister? Een ex-contra bivoorbeeld. Bermudez, tot half februari militair leider van de contra, zou wel over goede ervaring kunnen beschikken?

Kan men zich inbeelden dat sandinistische officieren onder de leiding staan van diegenen die de oorzaak zijn van zoveel doden, ellende en miserie?

Kan men zich inbeelden dat de coöperatieven, de zoveel boerentamilies die gronden van de sandinisten hebben gekregen, hun eigendommen nu gaan moeten afstaan aan de vroegere grootgrondbezitter?

Hoe zullen de grote (sandinistische) vakbonden verder reageren op de economische crisis? Zij hebben met deze verkiezingsnederlaag de hoop verloren op een toekomstige maatschappij waar de belangen van de arbeiders centraal zullen staan. Ze waren in dit (vroegere) perspectief bereid geduld te oefenen. Er kan worden aangenomen dat deze houding snel zal wijzigen.

De economische crisis zal niet fundamenteel kunnen keren op korte termijn. Er zal wel veel geld komen uit de States, maar over de verdeling ervan onder de bevolking hoeven we ons geen illusies te maken?

Als die houding wijzigt, als dus de vakbondstrijd verscherpt, zullen de nieuwe (oude) machtshebbers naar de oude methodes willen grijpen? Maar het politie-apparaat en het leger zijn sandinistisch, in principe. Tenzij men dit probeert te wijzigen zoals Baker wil. Of gaat men naast de politie, een soort rijkswacht, of guardia nacional, in het leven roepen om de klus te klaren? Denkt men daar de contra te kunnen voor gebruiken? En wordt de eerste beslissing van het nieuwe parlement de drooglegging van het budget van defensie?

Spanning alom.

In het kader van de heterogeniteit van de UNO, en het kader van de sandinistische maatschappelijke realisaties lijkt het me dat de sandinisten de enige zijn die ook nu nog, stabiliteit kunnen garanderen. Maar dan zal men met hen rekening moeten blijven houden. En zij hebben al kleur bekend: de contra moet eerst ontmanteld worden.

Resultaten

• 1.752.088 kiezers hadden zich vooraf ingeschreven in het kiesregister. 1.510.838 zijn er komen stemmen.

• De verenigde oppositie (UNO) haalde bij de presidentsverkiezingen 54,7 % van de stemmen. Het F.L.S.N. 40,8 %. De groep van dissidente sandinisten rond Moises Hassan: 1,1 %.

• Voor het parlement haalde de UNO ongeveer 13.000 stemmen minder, het F.S.L.N. 150 minder, maar de PSC (kristendemokraten) verdubbelden hun stemmen-aantal.

De rechtstreekse zetelverdeling is dan als volgt:

51 zetels voor U.N.O.
38 zetels voor F.S.L.N.
1 zetel voor P.S.C.

Elke niet-verkozen presidentskandidaat die meer stemmen haalde dan het kiesquotiënt wordt toegevoegd aan het parlement, volgens de kieswet.

Dit heeft als gevolg dat Daniel Ortega en Moises Hassan ook in het parlement zetelen en brengt de definitieve zetelverdeling op:

51 voor UNO
39 voor FSLN
1 voor PSC
1 voor MUR.

• Naar verluidt is de verdeling van het aantal zetels binnen de UNO-coalitie als volgt:

12 zetels voor de liberale partijen;
12 zetels voor de kristendemokraten;
11 zetels voor de conservatieven;
8 zetels voor de sociaal-demokratische partijen;
6 zetels voor de twee kommunistische partijen;
2 zetels voor een centraal-amerikanistische fractie.

De Union Nacional Opositorio (UNO) is een samengaan van dertien partijen van uiterst links (2 kommunistische partijen) tot uiterst rechts (partijen onder leiding van ex-contra's). Haar eenheid bestond uit hun gemeenschappelijk anti-sandinisme. Op het eerste gezicht is het niet zo duidelijk hoe Chamorro de eenheid in deze heterogene ploeg zal kunnen bewaren. De sterke man achter de schermen is Alfredo Cesar, ex-contra, voorzitter van een zogenaamde sociaaldemokratische partij. Maar hoe zullen de verschillende conservatieven, de verschillende liberalen, de kommunisten en die fractie van de kristendemokraten akkoord geraken over verdeling van ministeries b.v. als ze het al moeilijk hadden over plaatsen op de lijst. Chamorro sprak in haar redevoeringen steeds over nationale verzoening, terwijl Virgilio Godoy "de sandinisten de rekening zal presenteren".

Machtsoverdracht

De architect van deze eenheidsconstructie, de VS, zei bij monde van minister van buitenlandse zaken, Baker, dat de sandinisten de civiele en militaire macht moeten overdragen aan Chamorro.

De contra van haar kant verklaart de wapens maar te zullen neerleggen na de machtsoverdracht.

De sandinisten geven de indruk de onverwachte nederlaag sneller te verteren dan verondersteld kon worden? In elk geval kwamen ze twee dagen na de verkiezingen met hun programmapunten voor machtsoverdracht. Sleutelementen daarin zijn: ontmanteling van de contra, handen af van de policia sandinista en van het sandinistisch leger; handen af van de landbouwhervorming en de sociale

Centraal-Amerika

Regionaal, kan men vaststellen dat alle landen van Centraal-Amerika nu pro-VS regeringen hebben. Daarmee is de zaak echter niet opgelost. De spanning tussen de regeringen zal wel afnemen, maar de fundamentele oorzaak van de problemen ligt in de armoede, de uitbuiting, de afhankelijkheid. Niet de aanwezigheid van de sandinisten was voor de regio de faktor voor instabiliteit. Maar de aanwezigheid van de Verenigde Staten die de uitbuiting en afhankelijkheid bestendigen. Er is geen uitzicht dat dit verandert voor de brede lagen van de Centraalamerikaanse bevolking. Ontspanning of stabiliteit is dus met deze verkiezingsuitslag ook daar niet vergroot.

Alleen kan worden aangenomen dat nu de agressieve arrogantie van de grootmacht Verenigde Staten nog overlozer gaat worden.

Georges Spriet
28 februari 1990

Manipulatie

De rol van de media is objectieve informatie brengen. Dit betekent dat de redakties zorgvuldig hun bronnen dienen te controleren. Dit is meestal niet het geval.

De media worden echter vooral gebruikt om een sfeer te scheppen. Zo komt het dat sensatie primeert. Enerzijds om de verkoopcijfers op te drijven, anderzijds om de lezer, kijker of luisteraar op een bepaalde wijze te beïnvloeden.

Dit was o.m. het geval rond de recente gebeurtenissen in Roemenië. Zo heeft men het dagenlang gehad over 60 tot 70.000 doden. De Franse minister Kouchnersprak echter over 746 doden en tijdens een recent proces in Boekarest had de rechter het over 689 doden. Men begrijpe ons niet verkeerd. Iedere dode is een te veel. Bij het verspreiden van de eerst genoemde cijfers kan men echter slechts over manipulatie spreken. Rechtzettingen werden bovendien weinig of nooit gepubliceerd.

Gelijktijdig werden de T.V.-kijkers bijna dagelijks gekonfronteerd met gruwelijke

beelden van verminkte lijken in Timisoara. Opvallend was hierbij het beeld van een vrouw met een kind op de buik. Drie dokters uit Timisoara verklaarden intussen eind januari voor de Duitse zender RTL plus dat de vertoonde lijken lichamen waren van patiënten die een natuurlijke dood waren gestorven. De bajonetsteken waarover steeds sprake was waren de littekens van de dichtgenaaide buiken na de lijkschouwing. Het kind op de buik van de vrouw was bovendien een macabere enscenering.

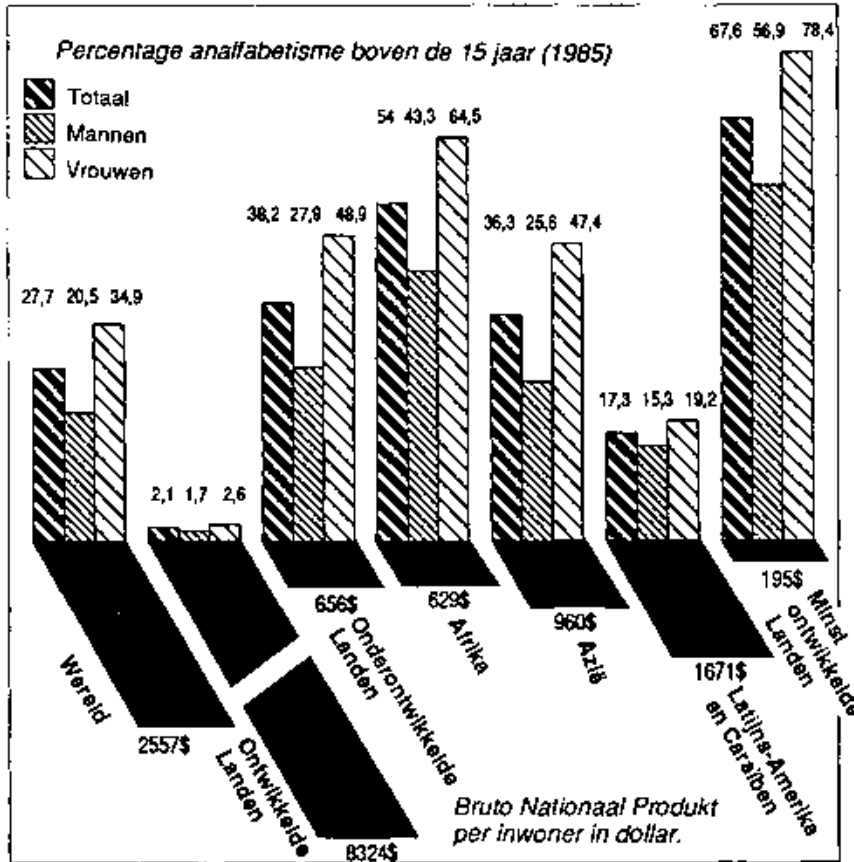
Voor wat Panama betreft werd in de pers, op basis van de door de V.S. vrijgegeven informatie gewag gemaakt van de dood van 250 burgers. Tal van ooggetuigen stellen deze cijfers in vraag. Gewezen V.S.-Minister van Justitie Ronny Clark wijst er zelf op dat het niet overdeven is te spreken van minimum 4000 gedode burgers bij de systematisch uitgevoerde bombardementen op de arbeiderswijken. Zo bracht men tevens T.V.-beelden over de inval in Noriega's hoofdkwartier waarbij 22 kilo cocaïne werd ontdekt. Een maand later meldde de Washington Post echter dat de cocaïne slechts gewone maisrolletjes waren. Men had het tevens over het ontzaglijk persoonlijk vermogen van Noriega in buitenlandse banken. Een maand later schreef de Miami Herald (DS 23/1) dat de aan Noriega toegeschreven gelden in feite het eigendom waren van het Panamese leger en van mensen uit de omgeving van Noriega. Dit zijn enkele voorbeelden. Zo gaat het echter steeds verder met de bedoeling een sfeer te scheppen om de openbare opinie te beïnvloeden.

Analfabetisme: alarmerende cijfers

Een regel met uitzonderingen

De hierbij afgedrukte tabel toont duidelijk aan dat analfabetisme en armoede systematisch samengaan: de kans op leren lezen en schrijven daalt naargelang het inkomen daalt. Deze universele wet kent ondertussen enkele uitzonderingen langs de twee kanten.

Bijvoorbeeld: Congo, Ethiopië, Zambia en Zimbabwe in Afrika en Sri Lanka en Thailand in Azië hebben een lager percentage analfabetisme dan het regionaal gemiddelde of dan de landscategorie waartoe ze behoren. Dat bewijst dat analfabetisme geen onvermijdelijk gevolg is van armoede. Integendeel Landen die momenteel tot de rijkste van de wereld gerekend worden kunnen nog altijd af te rekenen hebben met een zeer hoge analfabetisatiegraad. Dat is bijvoorbeeld het geval voor enkele Golfstaten.



"Analfabetisme vergeleken met bruto nationaal produkt per inwoner (1985)"
Bron: VN-statistieken.

Steek een handje toe

Als lezer van VREDE hebt u zeker reeds lang het belang van een degelijke achtergrondinformatie ingezien. Om het hoofd te bieden aan de tendentieuze media, die door sterke financiële machten wordt beheerst, is een tijdschrift als VREDE een onmisbaar instrument.

Een dergelijke uitgave kan echter slechts bestaan dank zij de onbaatzuchtige inzet van zijn medewerkers en de steun van zijn lezers.

Deze hulp kan veelvoudig zijn: het blad bij vrienden en familieleden kenbaar maken, het winnen van nieuwe lezers, een Bestendige Opdracht bij zijn financiële instelling ten gunste van het Vredesfonds, een eenmalige storting, het inschrijven van de E.S.-rekening bij Mercurius-Sparen enz., enz.

VREDE wil eerstdaags met een wervingsactie starten waarbij we ook op uw medewerking rekenen. Bezorg ons zo mogelijk de nodige fondsen om deze actie te voeren. Veel kleintjes maken een groot. Onderzoek tevens in uw vriendenkring wie u zou kunnen aanspreken om zich op VREDE te abonneren.

We sturen u graag voor deze actie de nodige proefexemplaren.

Schrijf naar Vrede, Knokkestraat 44, 9000 Gent.

Tel. (091) 21 18 39.

Bijdragen kunnen gestort worden op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw Gent.

Vredesfonds

B.L. Wilrijk: 2 x 100; M.R. Oostende: 2 x 150; F.L. Gent: 2 x 500; D.S.A. Oostende: 2 x 100; P.K. Wilrijk: 75; V.H. Oostende: 2 x 100; G.J. Nieuwkerken: 2 x 100; N.S. Zemst: 2 x 200; B.H. Antwerpen: 2 x 500; M.M. Rossele: 2 x 200; V.Z.F. Bornem: 2 x 100; F.E. Oostende: 2 x 150; V.V.F. Gent: 2 x 50; D.R.W. 's Gravenwezel: 2 x 250; D.F. Zedelgem: 2 x 100; D.W. Brugge: 2 x 250; C.M. Bredene: 2 x 100; V.P. Maldegem: 2 x 100; M.E. Gent: 2 x 100; W.W. Kortrijk: 2 x 100; D.C. Gent: 2 x 100; V.M. Gent: 2 x 100; T.M. Brussel: 2 x 200; E.J. Gent: 2 x 50; C.J. Oostakker: 2 x 100; T.M. Zwalm: 2 x 500; D.B.E. Brugge: 2 x 100; C.A. Gent: 2 x 100; V.A. Gent: 2 x 100; D.J. Blankenberge: 2 x 100; N.R. Kaerbergen: 2 x 250; L.V. Antwerpen: 2 x 200; E.V.H. Zemst: 2 x 300; J.D.L. Aalst: 2 x 100; M.V. De Pinte: 2 x 200; C.U. Oostkamp: 2 x 100; D.S.H. Brugge: 2 x 100; V.J. Antwerpen: 2 x 100; V.N.R. Ranst: 2 x 100; V.L. Gentbrugge: 2 x 100; V.C. St.-Niklaas: 2 x 100; R.G. Kontich: 2 x 200; D.E. Veldegem: 2 x 100; D.E. Wilrijk: 2 x 100; D.A. Oostende: 2 x 50; E.V. Antwerpen: 2 x 500; L.V. Brugge: 2 x 100; B.D. Gent: 2 x 200; L.M. Drongen: 2 x 500; L.E.W. Mechelen: 2 x 100; F.V.L. Gent: 2 x 250; V.J. Harelbeke: 2 x 200; B.L. Heule: 2 x 200; R.W. Brugge: 2 x 50; V.C.J. Antwerpen: 2 x 100; D.S.C. Aalst: 2 x 100; B.P. Oostende: 2 x 200; L.A. Gentbrugge: 2 x 100; L.K. Gentbrugge: 2 x 100; G.Y. Hoevenen: 2 x 100; D.G.-D.C. St.-Martens-Latem: 2 x 500; D.D.-M.D. Kortrijk: 2 x 200; V.M. Gent: 2 x 250; D.M. Gentbrugge: 2 x 100; M.A. Dilbeek: 2 x 200; D.F. Marke: 2 x 100; T.P. Grimbergen: 1.000; W.W. Ruisselede: 2 x 500; D.M.L. Oostende: 2 x 100; B.M.L. St.-Amandsberg: 2 x 200; V.M. Pollare: 2 x 200; D.M.A. Gent: 100; P.V. Brugge: 2 x 100; D.S.J. Gent: 2 x 100; V.V.F. Gent: 2 x 50; D.P. Assebroek: 100; B.H. Oostende: 100; B.E. Brussel: 500; M.L. Ekeren: 1.000; C.A. Gent: 100; A. en J.B. Brussel: 1.000.
Totaal: 52.150 fr.

"Vrije pers" en "Pluralisme"

In ons vorig nummer publiceerden we een overzicht van het Brits imperium van de persmagnaten Murdoch en Maxwell. Dit volstaat hun echter niet, ze willen steeds meer. De krant "The Observer" kondigt aan dat Maxwell onderhandelingen voert over de overname van 154 miljoen pond in British Satellite Broadcasting (BSB) van de in moeilijkheden verkerende Australische ondernemer Alan Bond.

Een andere persmagnaat, het Westduits Axel Springer Verlag, gaat onder de titel "Nuovo Extra" in Italië, een nieuwe krant uitgeven naar het voorbeeld van het gekend Duits boulevardblad "Bild Zeitung". Nuovo Extra zal uitgegeven worden met medewerking van de groep Attilio Monti waarin Springer eveneens 10 % van de aandelen heeft.

Deze groep publiceert ... reeds de kranten "Il Resto del Carlino" in Bologna, "La Nazione" in Florentië, "Il Tempo" in Rome e.a. dagbladen. De prijs van "Nuovo Extra" zal aanzienlijker lager liggen dan de andere kranten en bij aanvang starten met een oplage van één miljoen exemplaren. In het perspectief van Europa 92 zorgen de persmagnaten Maxwell, Murdoch, Springer, Berlusconi e.a. voor een steeds omvangrijkere machtsconcentratie. In naam van de vrijheid en het pluralisme...?

De mens eerst

De Britse BBC Kopreporter Kate Adie verklaarde vorige maand tijdens het Festival van de videofilm te Monte Carlo o.m. "... mijn cameraman filmde in Belfast een brandend soldaat op drie meter afstand. Moeten wij filmen of helpen? Het antwoord wordt bepaald door onze opdracht: verslag uitbrengen, de werkelijkheid tonen. Ik ben geen verpleegster van het Rode Kruis. Een reporter kijkt toe maar is geen deelnemer van wat gebeurt". Met andere woorden de sensatie primeert, Menselijke solidariteit, het leven van een medemens is bijzaak...

Tijdens hetzelfde Festival zegde de Franse reporter Jean Bertolino van T.F. 1 die herhaaldelijk in Beiroat verbleef: het geweld aldaar is uitsluitend het gevolg van de ongelooflijke populariteit van de Rambo-films. Onderstreept dit niet de ontzaglijke verantwoordelijkheid van de producers van Rambo e.a. geweldfilms? De zorg van deze heren is echter veel en in de kortst mogelijke tijd geld verdienen. Hoe is voor hen van geen enkele belang.

Berlusconi

De Italiaanse persmagnaat neemt met de samensmelting van Mundadori en Fininvest de leiding van een enorm media-imperium. De groep controleert nu 17 % van de nationale krantenoplage, 32 % van de tijdschriften, 50 % van de T.V.-uitzendingen en de helft van de publiciteitsmarkt. Tevens heeft Berlusconi het monopolie verworven van de buitenlandse publiciteit op de Sovjet-T.V. en heeft eveneens belangen in de buurlanden o.m. in het Franse T.V.-station Canal 5.

Als het in de kaart past

In een artikel onder de titel "Adieu au communisme" (Le Monde 27/1/90) beweert André Fontaine, directeur van deze krant, dat Karl Marx volgens citaat van zekere Lord Acton gebruikte: "alle macht leidt naar corruptie, de absolute macht heeft absolute corruptie tot gevolg". Iedereen zal het daar wel overeens zijn. Op 8/2/90 verscheen niattemin in dezelfde krant een klein berichtje waarin een lezer er de aandacht op vestigt dat Marx deze uitspraak van Lord Acton niet kon kennen gezien deze laatste ze neergeschreven had vier jaar na de dood van de schrijver van Het Kapitaal...

10 mei 1940

De inval van de nazi-legers in België op 10 mei 1940 was niet het resultaat van een plotse duivelse ingeving van Hitler. Die inval was veeleer het resultaat van een expansie beluste groot-burgerij voor wie "das Militär" en de nazi's koutere instrumenten waren.

Lang voor Hitler de Führer van het Derde Rijk werd, waren er al plannen uitgewerkt voor een "Wiedergutmachung" van de nederlaag van 1918. Vanaf 1926 ondergingen de Duitse geheime diensten een grondige reorganisatie. Talrijke agenten begonnen al hun posten over de gehele wereld te bezetten. Hun eerste taak bestond erin de dekmantels voor hun activiteiten te weven. De draden van het net kwamen al samen in de hand van een man die kommandant was van de marinebasis van Swinemünde, kapitein ter zee Canaris.

In 1929 schaft een zekere Arthur Tester zich een eigendom aan op de Cliff Promenade te Broadstairs in het uiterste Zuid-Oosten van Engeland, gelegen aan de Noordzee. De man, is uiterst welverand en wordt als dusdanig gerespecteerd als lid van het Engelse establishment. Een jaar daarop ontstaat in Engeland "The British Fascist League" van Miss Rotha Lintorn en de "The Imperial Fascist League" van Arnold Spencer Leese.

In 1932 ontstaat "The British Fascist League" van sir Oswald Mosley die geheel het nazi-model kopieert inbegrepen de S.A. stoottroepen die de "Black Shirts" worden.

Twee jaar na het aan de macht komen van Hitler werd kapitein Canaris hoofd van de "Abwehr" en meten tot schout bij nacht benoemd, en voorzien van aanzienlijke middelen. De Abwehr-activiteiten in Engeland, België en Nederland worden gegroepeerd en de draden zullen te Hamburg samenlopen.

In 1920 had de algemene Stafchef van het Belgische leger, generaal Maglinse met de Franse maarschalk Foch een akkoord uitgewerkt voor een Frans-Belgische militaire samenwerking. In de daaropvolgende jaren wisselden de twee generale stafven geregeld van gedachten over die samenwerking.

Het aan de macht komen van Hitler en de Duitse herbewapening die daarmee van start ging, verwekte wel wat ongerust-

heid. De toenmalige eerste minister van België, graaf de Broqueville, had in 1934 al publiekelijk zijn ongerustheid geuit.

Na de dood van Koning Albert, toen Leopold III hem opvolgde, ging België een politiek voeren van absolute neutraliteit. De Frans-Belgische militaire samenwerking verviel dan ook. Die neutraliteitspolitiek speelde in de kaart van Duitsland en werd aangemoedigd met een beetje chantage.

Op 30 november 1936 heeft Goering aan de Belgische ambassadeur, graaf Dougnon zonder omwegen gezegd: "De Belgisch-Duitse betrekkingen zijn nog nooit zo goed geweest als nu. Wij erkennen de grote waarde van een sterk en onafhankelijk België... (maar) als België het verlengstuk van het Franse militaire systeem of een Engels bastion blijft, moeten wij daarmee rekening houden en onze eigen militaire plannen en onze posities voor uw grenzen versterken".

De Abwehr wil er echter achter komen of er toch geen verdere geheime contacten tussen de Belgische en Franse generale stafven bestaan.

Arthur Tester

Begin maart 1937 werd door een zekere Arthur Tester enkele suites afgehuurd in het Plaza hotel aan de Adolf Maxlaan te Brussel. Aan de receptie van het hotel schrijft Tester zich in als bankier - zakenman en legt hij een Brits paspoort voor, nummer 782096. De bankier heeft zijn stafmedewerkers meegebracht; zijn secretaresse Mc. Lawrence van Duitse oorsprong, Miss Hoernecke ook van Duitse origine en een zekere Thomas Maslyn Harris van Britse nationaliteit als kabinetchef.

Tester begint met een dicht rookgordijn op te laten rond zijn activiteiten. Hij is naar België gekomen om een fabricatie-procédé van glycerine te kopen dat door een Belgisch ingenieur was op punt gesteld. Hij plant de oprichting van een fabriek in Groot-Brittannië en de oprichting van een maatschappij waarvan hij de naam al heeft uitgedacht: "The British Glycerine Manufactured Ltd". Het is zelfs gewenst dat in de beheerraad Belgen plaats nemen. Een vennootschap met zo een klinkende naam en het vooruitzicht op mooie dividenden kon zijn uitwerking niet missen.

Hij laat aan de Brusselse wisselagenten Sterckx-Bries en C^e de zorg over het vennootschap op te richten. Tot de aandeelhouders gaat baron Brugman de Walzin behoren en ... generaal Maglinse. Het is dan ook niet moeilijk ook als gast te worden ontvangen ten huize van, de inmiddels ex-premier geworden, graaf de Broqueville.

Aan zijn select gezelschap laat hij ook los dat hij in België een dagblad wil oprichten dat de neutraliteitspolitiek met kracht zal verdedigen. Hij stelt zijn gezelschap gerust: het mag geen anti-franse strekking hebben. Het zal enkel ten strijde trekken tegen joden en kommunisten.

De kans werd geboren om het dagblad "L'Indépendance Belge", dat in moeilijkheden zat, op te kopen. De heer directeur van het "consortium belge des journaux d'information" werd in het Plaza-hotel uitgenodigd om de transactie op punt te stellen.

Tussen deze zakelijke bezigheden in neemt Tester ook contact op met Léon Degrelle en zijn vriend Wyns die voor de financiële middelen van Rex instaat.

Is het toeval dat op 8 oktober 1936 Degrelle een akkoord afsluit met de "flamings" van het V.N.V.? We kunnen het niet verzekeren.

13 maart 1937 is een pechdag voor Tester. Die dag bieden agenten van de Belgische gerechtelijke politie zich in het Plaza-hotel aan met een opleidingsbevel voor de heer Tester. Deze is echter via een zijpoortje weggeraakt.

Waarom wou men Tester opleiden? De man had in Nederland een dubieuze transactie aangegaan met de maatschappij "Patria" en had een check van 342.500 gulden uitgeschreven die niet gedekt was.

Een jaar later op 23 maart interpelleert de socialistische volksvertegenwoordiger Louis Pierard de minister van Binnenlandse Zaken over de inmenging van Duitsland in de binnenlandse aangelegenheden van België. Er was uitgelekt dat kopstukken van de Duitse industrie 110.000 pond Sterling hadden ter beschikking gesteld om in België persorganen op te kopen.

's Anderdaags 24 maart weet de "Indé-

pendance Belge" te melden dat de Duitse legatie te Brussel verklaart dat "de geruchten als zou Duitsland betrokken zijn bij de oprichting van een dagblad volledig uit de lucht gegrepen zijn".

De bankier-zakenman die op 13 maart 1937 uit Brussel verdween is ondertussen weer veilig in Engeland aangekomen. Op 6 oktober 1937 richt hij de "Thor Engineering Company Ltd" op die brandvrije vliegtuigtanks te koop heeft. Interessant tuig om u de deuren te doen openen van het ministerie van Oorlog. Maar kijk. De belangrijkste beheerders van de "Thor Engineering" zijn twee Belgen, te weten generaal Maglinse en een Charles Paquet.

Na de verdwijning van Tester uit het Plaza-hotel te Brussel is de brave generaal Maglinse herhaaldelijk het kanaal overgestoken om de vergaderingen van "Thor Engineering" bij te wonen. Hij was ook een geziene gast in het restaurant "Luigi" in de Jermynstreet te Londen waar ook Tester kwam. Waarover hadden zij het tijdens die privé-ontmoetingen? De generaal wist wel wat over de nationale verdediging en over de Frans-Belgische militaire betrekkingen. Maar niemand kan bewijzen dat daarover gepraat werd. De vertrouwensrelatie van de generaal met Tester berustte alleszins op hun anti-kommunisme en op de dividenden.

In augustus 1939 dienen inspecteurs van Scotland Yard zich in de woonst van Tester aan, in Villa Nadera te Broodstairs. Maar de vogel is weer weg, ditmaal aan boord van het jacht "Lucinda" dat te Portsmouth voor anker lag.

Op het einde van 1940 vestigt zich in Boekarest in de Aurel-Cosmastraat 17 een bankier van Britse nationaliteit. Aan zijn bezoeken laat hij doorschijnen dat hij voor de Britse inlichtingendienst werkt. Velen van hen die hun mond voorbijpraatten verdwenen spoorloos. Het was Tester.

Neutraliteit

Op 1 september 1939 heeft de Duitse aanval op Polen plaats die gevolgd wordt door de Engels-Franse oorlogsverklaring. De Belgische regering en Leopold III blijven trouw aan de neutraliteit.

Op 12 september 1939 betuigt de leider van het Verdinaso, Joris Van Severen, zijn trouw aan Leopold III. In zijn Proklamatie aan het Verdinaso verklaart hij: "door de wijze bevelen van onze koning te gehoorzamen dient U (...) onze droom.

Het Keizerrijk der Belgische Nederlanden neemt vaste vorm aan".

Een andere leider, Léon Degrelle, betuigt ook zijn trouw aan de neutraliteitspolitiek van Leopold III in "Le Pays Réel" dat gedrukt wordt op papier dat door de Duitsers aan een vriendenprijsje werd geleverd.

Ook Hendrik De Man, voorzitter van de Belgische Werklieden Partij, is een vurig voorstander van de neutraliteitspolitiek en pleit in het weekblad "Leiding" voor steun aan de "krachtadige inspanningen van de koning om een autoritaire democratie op te bouwen". De Man waarschuwt voor een "simplistisch anti-fascisme".

P.H. Spaak doet ook zijn duit in het zakje. Op 10 oktober 1939 spreekt hij te Quaregnon, in de Borinage, voor 1.200 socialistische militanten waar hij de politiek van Leopold III met kracht verdedigt.

Het V.N.V. had het met die neutraliteit en het Belgisch patriotisme heel wat moeilijker. Het bestaan van een Belgische nationaliteit was door haar al ontkend. Het "groot Dietsland" waarvoor het ijverde behoorde tot het Germanendom. (Dat belette niet dat op 10 mei 1940, toen Degrelle en Van Severen opgepakt werden door de politie, de "leider" Staf De Clercq een voorkeursbehandeling krijgt en nog dezelfde dag zal vrijgelaten worden.)

Op 1 februari 1940 verzond de Duitse ambassadeur te Brussel een nota aan zijn minister, von Ribbentrop. Hij signaleert daarin dat Léon Degrelle een avondblad wil uitgeven dat voornamelijk over de verdediging van de Belgische neutraliteit zal handelen. Herr von Bulow-Schwante schrijft dat Degrelle om steun heeft verzocht. Het blad zou "Le Journal de Bruxelles" worden, von Bulow meende dat het project diende onderzocht te worden. Hij deed de aanbeveling alvast in te schrijven op 10.000 abonnementen. Latere onmisbare steun zou in functie staan van het succes en de houding die het blad op politiek gebied zal innemen, von Ribbentrop werd om telegrafisch antwoord verzocht.

Het antwoord zal echter nooit toekomen om de eenvoudige reden dat Hitler op 10 oktober het bevel tot de aanval op België heeft getekend. Dat wist de ambassadeur ook niet. Het enige wat van Degrelle's voorstel in aanmerking zal genomen worden is de titel van het blad dat tijdens de bezetting zal verschijnen als "Brüsseler Zeitung".

Op 30 december '39 was koning Leopold III ingelicht geworden dat graaf Ciano, de Italiaanse minister van Buitenlandse Zaken, Maria-José van Italië en zuster van Leopold had ingelicht dat een Duitse aanval op België op 15 januari '40 kon gebeuren. Berichten van dien aard waren ook al opgeworpen door de Belgische ambassade te Berlijn.

Op 10 januari moest een Duits militair vliegtuig een noodlanding maken te Mechelen aan de Maas. Tussen verschroeiende papieren vindt men nog de bladzijden waarin de aanval beschreven staat. Die ontdekking verwekt beroering en doet trouwens Hitler besluiten de aanval te verdagen.

Frankrijk en Engeland verzoeken op 14 januari '40 de Belgische regering de grenzen voor hen te openen. 's Anderendaags is dat verzoek al afgewezen. Niettemin had generaal Vandenberghe, stafchef van het Belgisch leger al beval gegeven de versperringen aan de Frans-Belgische grens te verwijderen. Hij wordt prompt door de Belgische regering verloochend en op 27 januari aan de dijk gezet en vervangen door generaal Van Overstraten. De Belgische regering laat via zijn ambassadeur weten dat Berlijn niet moet ongerust zijn want dat men "vast besloten is in de neutrale houding te volharden".

Intussen is Herr Otto Alutz, raadgever van von Ribbentrop uit Frankrijk uitgewezen en te Brussel neergestreken. In de salons van mevrouw Eduard Didier, geboren als Lucette Bauwens, kan Alutz zich met Belgische personaliteiten onderhouden over de toekomst van Europa.

Op 5 mei 1940 overschrijden Duitse autobussen met "verlofgangers" al de Belgische grens. De organisatie "Kraft durch Freude" organiseert uitstapjes naar verschillende Belgische steden. (Later zal blijken dat het om leden van de kommando-eenheid Brandenburg ging.)

Op 9 mei werd de Nederlandse militaire attaché, Sas, door de Duitse kolonel Oster verwittigd dat de aanval op Nederland en België voor 's anderendaags is. Op zijn beurt verwittigt Sas de Belgische militaire attaché te Berlijn, Goethals, van de geplande aanval. Goethals verwittigt Brussel.

Diezelfde dag verklaarde Leopold III nog aan de Amerikaanse Ambassadeur te Brussel: "Eens te meer is het gevaar geweken..." (1)

Op 10 mei 1940 om 4.30 u. in de morgen

verschijnen een twintigtal mannen in uniform van de Hollandse maréchaussée aan de brug te Maaseik die België met Nederland verbindt. De Hollandse schildwachten werden wantrouwig als ze vaststellen dat deze "Hollandse gendarmen" uitgerust zijn met zware wapens. Er vallen schoten. De Belgische luitenant Vinck deed nog een deel van de brug springen. De invasie was begonnen.

Die ochtend verschenen de Belgische dagbladen nog met de melding dat de heer Spaak had verklaard dat alle oorlogsgevaar voor België was geweken.

Albert De Coninck

(1) J. Wullus-Rudiger. Les mémoires de P. Reynaud et la Belgique, 1946, p. 52.

Beschikbaar bij Vrede

Werkdokument:

"Kansen en noodzaak van konventionele ontwapening in Europa".

Verslagen van de Studiedag van 30 sept. '89 over het zelfde onderwerp.

Prijs: 50 fr. + 15 fr. port.

Tentoonstelling

"Ontwapenen om te ontwikkelen"

Foto's, grafieken en teksten behandeld op 25 panelen rond volgende thema's: militaire uitgaven in de wereld, wapenwedloop, bewapening en tewerkstelling, technologie, Derde Wereld en militaire uitgaven, bewapening en milieu, enz., enz.

Begeleidende tekst is ter beschikking.

Huurprijs: 1.500 fr. per weekend.

2.500 fr. per week.

Informatie: tel. (091) 21 18 39.

Reeds te noteren

ZEEBRUGGE - ANTWERPEN

Zaterdag 28 april

Aktie tegen kernwapens op zee.

ANTWERPEN

Zaterdag 5 mei

10 jaar VAKA.

BERCHEM (Antwerpen)

Cultureel Centrum

Zaterdag 29 september

Studiedag: "De nieuwe Oost-Westverhoudingen in relatie tot de derde wereld".

Org.: Vrede vzw, Pax Christi, I.O.T. - IKOVE - MVPA.

Weerstander veroordeeld

Louis Van Brussel, nationaal voorzitter van het O.F. en gewezen Nationaal Kommandant van de Partizanen, werd door het Hof van Beroep veroordeeld tot de betaling van een schadevergoeding van één miljoen frank.

Van Brussel werd vervolgd om in zijn in 1971 gepubliceerde boek "Partizanen in Vlaanderen" melding te hebben gemaakt van een aanslag op een familie in Herent-Wijgmaal op 12 mei 1944. De overlevende en gekwetste dochter spande een proces in omdat in het boek het P.A. verslag geciteerd werd waarin sprake is van verklikkers en verraders. Reeds veroordeeld in 1978 ging L. Van Brussel in beroep met als resultaat de verdubbeling van de strafmaatregel. Volgens het O.F., dat scherp protesteert tegen deze uitspraak, is het opvallend dat de uitvoerders van deze partizanenopdracht vervat in het P.A.-aktieverslag destijds voor dezelfde feiten werden vrijgesproken.

Het O.F. wijst er op dat terwijl verraders zoals Degrelle in Spanje en Verbelen in Oostenrijk een comfortabel leven leidden omdat ze nooit uitgeleverd werden, worden gewezen weerstanders moeilijkheden aangedaan. Het O.F. heeft een steunactie op het getouw gezet om het geld in te zamelen voor de ruim één miljoen frank zware boete. Vrijwel op de eerste dag zelf werd al 100.000 fr. gestort.

De financiële steun is welkom op PCR 000-0747262-71 van het Onafhankelijkheidsfront, Van Lintstraat 14 te 1070 Brussel met vermelding "Solidariteit L. Van Brussel".

Enheidsmarkt voor wapens

Terwijl men in Wenen, Genève en elders over ontwapening praat blijft voor sommigen de belangrijkste zorg hun wapenarsenaal te verbeteren. Negen van de dertien leden van de GIEP (Groupement Indépendant Européen de programme) waarvan de Ministers van Defensie eind februari in Schotland samenkwamen besloten hun wapenfabrikanten toe te laten in te gaan op de aanbiedingen van de verschillende legers van de lidstaten. Enkel Spanje, Griekenland en Portugal hebben voorlopig enige reserves bij een dergelijke overeenkomst en Luxemburg, die geen wapenindustrie heeft, heeft zich bij het initiatief niet aangesloten. Met deze is dus een gemeenschappelijke markt inzake de wapenhandel tot stand gekomen. Gezien een dergelijke ontwikkeling door de traditionele instanties van de Europese Gemeenschap niet voorzien was hebben de ministers van defensie een "bijzondere pluim" verdiend. Ook minister Coëme vanzelfsprekend...

Oplichters

Een bank in Tokyo kwam tot de vaststelling dat de in haar bezit zijnde goudstukken, uitgegeven in 1988 ter gelegenheid van de kroning van Keizer Hiro Hito, vals zijn.

Inmiddels werden nog 103.000 andere vervalste goudstukken ontdekt.

In totaal werd de gemeenschap voor 35 miljard B.fr. opgelicht.

Japan blijkt dus wel het land van de financiële schandalen te zijn.

Onrustwekkend is wel dat een belangrijk deel van de bevolking zich hieraan blijkbaar niet lijkt te storen gezien een aantal liberale politici, die kort geleden bij dergelijke schandalen betrokken waren, tijdens de recente verkiezingen glansrijke resultaten boekten.

Leen Persijn

De lezers die, tijdens de viering van 40 jaar vzw Vrede, het optreden van Leen Persijn ten zeerste op prijs stelden, kunnen zich ook haar nieuwe schitterende L.P., onder de titel "Ontgoocheltoeren" aanschaffen.

Prijs: 410 fr. + 60 fr. port te storten op Prk 000-0956015-80 van Vrede vzw, 9000 Gent (vermelden L.P.).

Dialogogavonden voor de Vrede

OOSTENDE

Vrijdag 16 maart om 20 uur in Trefcentrum "Het Bakken"

"DE TOEKOMST VAN ZUID-AFRIKA";

Spreker: Hélène PASTOORS.

Org.: Vrede - met steun van: Culturele Centrale, Ruimte, Volkshogeschool, Masereelfonds, Liga v. Mensenrechten, Het Bakken en Graffiti Jeugd- dienst, Stalingradlaan 18, 1000 Brussel.

Ingang: 60 fr. - leden en begunstigen: 40 fr.

GENT

Dinsdag 20 maart om 20 uur in 't Sluizeken, Sluizekenkaai 2, Gent.

"Evaluatie van de verkiezingen in Nicaragua"

Spreker: Georges SPRIET.

Stafmedewerker Vrede vzw & koördinator Nicaragua-komitees.

Org.: Vrede - Regio Gent.

GENT

"Solidariteitsluch voor El Salvador"

Zondag 25 maart vanaf 12 uur (keuken open vanaf 13 u) in "De Grote Avond" (vroeger Van Crombrughengenootschap), Huiddevetterskaai, 9000 Gent.

Schotel + koffie + dessert: 300 fr. (kindermenu 200 fr.).

Reserveren vóór 23 maart door storting op 000-0788178-32 van Vrede-Gent.

Galglaan 20, Gent.

Org. Vrede - afd. Gent.

VILVOORDE

't Kasteel - Thaelstraat

Zaterdag 18 maart vanaf 11 uur:

El Salvador dag.

Z.A. eetmaal - dia's, informatief spel. L.A. muziek.

Inrichter: Werkgroep Broederlijk Delen.

BRUGGE

St.-Lodewijkcollege -

Magdalenastraat 30.

10e ROMEROHERDENKING

met infobeurs, toespraken - muziek.

Inrichter: Latijns-Amerika Komitee -

tel. (050) 35 51 99.

STROMBEEK

Cultureel Centrum

Zaterdag 7 april vanaf 14 uur.

DUURZAME ONTWIKKELING

met F. Deboosere, L. Tobback, M. Vogels en B. Peeters.

Toegang 150 fr.

Avondprogramma: 180 fr.

Inrichter: Oxfam-Wereldwinkels

tel. (091) 23 01 61.

GENT

Zaterdag 31 maart

"Vamos al topo"

Lentefuif voor El Salvador.

Balzaal Vooruit vanaf 21.00 uur.

Org. El Salvadorkomitee.

DWORP

6/7/8 april

Plan anti-apartheid weekend.

Over de actuele situatie in Zuid-Afrika, de Vlaamse apartheidlobby, Belgische economische connecties...

M.m.v. Ted Pekane (ANC), Hélène Pastoors, Breyten Breytenbach (o.v.), Hedwig Verhaeghe, Magda Aelvoet, Guido Van Hecke (o.v.)...

Destelheide, Dworp, Prijs: 2.000 fr. Inlichtingen en inschrijvingen Graffiti Jeugd- dienst, Stalingradlaan 18, 1000 Brussel, (02) 512 19 36.

HOUTHULST

Steenstraete

Zondag 22 april vanaf 13.30 uur

Mars voor verbod chemische wapens

Om 19 uur Praatcafé in Par. Centrum.

Org.: A.K.T.I.E. en V.A.K.A.

tel. (051) 70 26 07.

BRUSSEL

Zaterdag 24 april om 20 uur

Trefcentrum "De Markten"

Oude Groenmarkt 5

debat over de Duitse vereniging met Prof.

E. Suy, Prof. Carpiaux en J. Verhelst.

Inrichter: Masereelfonds

tel. (02) 216 58 05.

OOSTENDE

Zaterdag 28 april om 20 uur

Noordstar - J. Pourqueartstraat 29

Filmvoorstelling "DE ZWARTE REGEN"

(Prijs te Cannes).

Inrichters: Vrede-Oostende, Masereelfonds - Culturele Centrale.

Toneel HET ONDERZOEK

Het 8 mei-komitee van Gent brengt in het kader van de 45ste verjaardag van de bevrijding van de kampen, het bekende toneelstuk "Het Onderzoek" van Peter Weiss. Het wordt gebracht door Theater Antigone van Kortrijk in de Aula van de Rijksuniversiteit van Gent (Volderstraat 9) op vrijdag 30 MAART om 14.30 uur én 20.00 uur.

"Het onderzoek" is een schrijnend document over concentratiekampen tijdens de tweede wereldoorlog. Uitgangspunt en voornaamste bron vormde het Auschwitz-proces, dat van 1963 tot 1965 in Frankfurt werd gehouden en dat Peter Weiss zelf bijwoonde. Met dit stuk wilde Weiss niet alleen inzicht verwerven in de mechanismen die tot de absur-

diteit van een volkerenmoord hebben geleid, maar zichzelf en anderen eraan herinneren wat er gebeurd was.

De bewerking van Franck Van Erven stelt "Het onderzoek" in een actueel licht. Hij heeft het stuk niet als een proces laten ensceneren, maar als een talkshow. De link met het medium televisie, waar we dagelijks gekonfronteerd worden met het wrede karakter van onze en andere samenlevingen, geeft dit stuk een actualiteitswaarde. Van Erven laat de verklaringen van getuigen en beklagden tegenover een presentator evalueren in het optreden van een zangeres (Leen Persijn), die de link legt naar het heden en de toekomst.

Inlichtingen en reservaties: (091) 26 55 88 of (091) 82 49 98.
Inkomprijs: schoolvertoning namiddag en plus-3-pas: 100 fr.
Avondvoorstelling: 200 fr.

De laagvliegers komen eraan

Nu de lente voor de deur staat krijg je er binnenkort terug de laagvliegers bij. Eens de meeste wolken gepasseerd maken zij het luchtruim onveilig en scheren tot vijftig meter boven je hoofd onder de ingebeelde vijandelijke radar door.

Laagvliegen is een militaire taktiek waarbij gevechtsvliegtuigen onder de vijandelijke radars door het grondgebied van de tegenstander proberen te infiltreren om er in oorlogstijd hun al dan niet nukleaire bommen te kunnen neergooien. Deze taktiek is een ideale manier om b.v. vanop Europees grondgebied toch nog het hartje van Oost-Europa te kunnen treffen na de verwijdering van de middellange afstandswapens. Een deel van de vooruitgeschoven aanvalsstrategie dus (FOFA en Deep Strike). Laagvliegen is ook een essentieel onderdeel van een mogelijke verrassingsaanval tegenover Derde Wereldlanden (denk aan de Amerikaanse raids op Iran en Libië). Een aantal landen maken er ook dankbaar gebruik van om de inheemse bevolking te intimideren: zo wordt er laag gevlogen boven de Innu-Indianen in Canada, boven de Koerden in Turkije en boven het Polisariofront in Marokko.

Zelfs in onze Westerse landen heeft het eigenlijk iets weg van intimidatie van de plaatselijke bevolking. De hoge snerpende tonen van een razendsnel aanzettend vliegtuig maken het kinderen en ouderen lastig. In scholen die boven de vluchtroutes liggen heeft dit nare gevolgen: het concentratievermogen daalt, kleine kinderen lopen huilend de klas uit enz... Een enquête in een school te Willebroek wees uit dat 80% van de kinderen enige hinder ondervond en recent stuurde een school uit Erpe-Mere protestbrieven naar het ministerie van Landsverdediging. Bij de Innu-Indianen in Canada (waar nog veel lager mag gevlogen worden dan hier) zijn zelfs gevallen bekend van vrouwen die hun kind verloren onmiddellijk na het overvliegen van een straaljager.

We hebben het dan nog niet gehad over de milieuvuiling: die tuigen verbruiken liters brandstof en zorgen voor kilo's schadelijke stoffen in de atmosfeer. Straaljagers bevatten het uiterst schadelijke hydrazine dat bij ongevallen vrij komt en de bodem vervuult.

Die ongevallen zijn verspreid over Europa: boven West-Duitsland werden 373

crashes genoteerd tussen 1973 en juni 1989. 300 mensen verloren er het leven bij. In Nederland noteerde men tussen 1980 en 1984 ongeveer 60 militaire crashes met tenminste 37 doden.

Ook in België noteerde men reeds tientallen ongevallen.

Wat hebben wij nu met die lage vluchten vandoan?

Boven België wordt reeds laag gevlogen en een aantal streken die onder de vluchtroutes liggen kennen een ernstige overlast: delen van Limburg en Z.O.-Vlaanderen.

Daar komt nog een schepje bovenop: de NAVO bezit een vliegschool om piloten te bekwamen in het laagvliegen. Die was tot vorig jaar gestationeerd in Jever, West-Duitsland (vandaar het groot aantal ongevallen in de BRD?). Na de rampen met vliegtuigen in Duitsland twee jaar geleden wou men de school er kwijt. België heeft zich kandidaat gesteld voor de overname en zou de school in de loop van dit jaar aanvaarden in Florennes. Het aantal vliegtuigen wordt daardoor met duizend eenheden verhoogd (minimum), de piloten vliegen in groep en gedurende gekoncentreerde periodes.

Minister Coëme heeft als blijk van toegeving de minimumdrempel voor België verhoogd. In Vlaanderen mag men niet meer onder de 300 meter in bebouwde kommen en onder de 150 meter op het platteland. Die drempels worden konstant overschreden: er is geen controle want het vliegtuig is niet waarneembaar voor radars en welke piloot gaat aan zulk een razende snelheid het verschil zien tussen stad en platteland. De principiële beslissing tot overname van de TLP (Tactical Leadership Programm, zo heet de school) is reeds genomen. Men moet enkel nog een uitvoerend akkoord tekenen tussen de stafchefs van de verschillende landen. Hoewel dit even langer kan duren dan gepland is de overname dus een feit.

Daarom werd een nationaal aktiecomitee opgericht dat tegen die beslissing wil opkomen. Een groot aantal organisaties (om VAKA, IOT, Florennade Vrede,...) maken er deel van uit. Wij willen die TLP-school niet en willen ook niet dat ze aan

andere bevolkingen (b.v. Innu) opgesolferd wordt. Wij willen een degelijke wetgeving waarbij de tolerantiedrempel van het vliegtuig bepaald wordt door de geluidhinder dat het voortbrengt. Het comité maakte een petitie op en wil dit jaar nog akties plannen. VAKA heeft een degelijk dossier ter beschikking in zijn laatste vredeskrant. En ook wie naar Vrede schrijft of belt kan materiaal bekomen.

Filip De Bodt, vzw 't Uilekot
Groenlaan 39, 9550 Herzele
(053) 62 64 36

Oprichting "Vredesraad"

Ten einde zoveel mogelijk vrienden te betrekken in het overleg rond de internationale gebeurtenissen, zoals tevens bij de besluitvorming, heeft de vzw Vrede een Nationale Vredesraad opgericht. Enerzijds is het de bedoeling om om de twee maand samen te komen rond een thema en tevens de medewerkers over praktische zaken te informeren en anderzijds, eveneens om de twee maand, in werkgroepen samen te komen rond twee konkrete problemen:

- 1) ontwapening, Europa, vrede-ekonomie, enz, enz.;
- 2) alle aspecten van de internationale solidariteit met de derde wereld.

Het spreekt vanzelf dat de deelname aan de Vredesraad enkele voorbehouden is aan de abonnees van het tijdschrift "VREDE". Reeds lieten een vijftigtal vrienden zich inschrijven voor de Vredesraad.

Aan een eerste vergadering die op 1 februari doorging maar in een kort tijdbestek werd georganiseerd namen dertig vrienden deel. De vergaderingen hebben plaats op een donderdag. Deze beginnen om 19.30 uur stipt om te eindigen voor 22 uur.

Wie belangstelling heeft voor dit initiatief kan contact opnemen met het sekretariaat van VREDE vzw, Knokkestraat 44, 9000 Gent, tel. (091) 21 18 39.

ZOMERVAKANTIES IN TSJECHOSLOVAKIJE

VLEEGREIZEN

3 WEKEN - PRAAG & BRNO & LUHACOVICE
VAN 30.6 tot 21.7.90 - **35.850 fr.**

2 WEKEN - PRAAG & TATRAGEBERGTE
VAN 14.7 tot 28.7.90 - **29.750 fr.**

2 WEKEN - MARIANSKE LAZNE & PRAAG
VAN 28.7 tot 11.8.90 - **27.750 fr.**

TOURINGCARREIS

2 WEKEN - MARIANSKE LAZNE & PRAAG
VAN 14.7 tot 28.7.90 - **22.750 fr.**

VOLPENSION & INCLUSIEF VISUM-KOSTEN en
LUCHTHAVENTAKSEN
PRIJSKORTING *vr. KINDEREN*

INLICHTINGEN & INSCHRIJVINGEN:
WORLD OVERVOLKSTOERISME NAT. FED.
M. Lemonnierlaan 117 - 1000 BRUSSEL - (02) 512 86 12
VERGUNNING: CAT A 1480

Flight with **CSA**

HERDENKINGSREIS 45ste VERJAARDAG van de BEVRIJDING van de KAMPEN



PER TOURINGCAR

ERFURT
BUCHENWALD
WEIMAR
NORDHAUSEN
DORA
BLANKENBURG
LANGENSTEIN
GARDESLEGEN
MAGDEBURG

PRIJS: 14.100 fr.

Volpension - inclusief
taksen en visumkosten

AANTAL PLAATSEN BEPERKT



REISEBURO

der Deutschen
Demokratischen Republik

gentse

offsetdrukkerij

Pijndersstraat 28

goff

9000 GENT

- Affiches
- Brochures
- Tijdschriften
- Boeken
- Omslagen, Briethoofden...

Snelle en verzorgde afwerking !

Tel. (091) 25 02 59

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

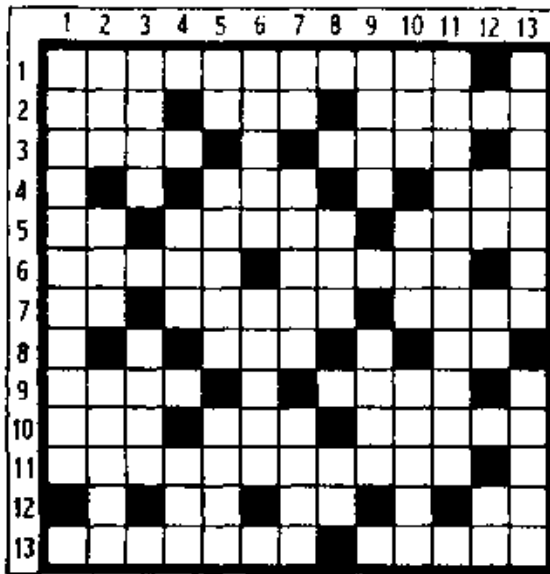
SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken

Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de specialzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23



Horizontaal:

1. Programma op BRT2-radio vrijdagmorgen 10 u.; 2. Zeehond - schutsluis - ziehier (Fr.); 3. Gelige kleisoort - Europese hoofdstad; 4. Dwaas - wijnmaat; 5. Soort godsdienst - vrouwenverblijf bij rijke Arabier - voordeel; 6. Gewricht - Europese taal; 7. Crim. organisatie onder W.O. II - bruin pigment - buitenlands persbureau; 8. Beweging tegen Britten in Ulster - Ludolfaans getal; 9. Bij - rots onder wateroppervlakte; 10. Plaatsje bij Doornik - mislukking - stad in Nederland; 11. Goed aan 't werk aangepast; 12. Kenteken op Belg. vliegtuigen - voorbij - voornaam v. Derek; 13. Past in 'n stopkontakt - zoon v. Dolores Ibarruri (Vrede jan. '90).

Vertikaal:

1. Vooruitstrevend; 2. Haarkrul - schouwborg in A'pen - niet erin; 3. Zoon v. Adam en Eva - voorteken; 4. Boerenkiel - beroep; 5. Boom - slavenschip - stuk hout; 6. Kom dichterbij - buit v.e. dier; 7. Waalse pol. partij - Afrikaans land - kermis; 8. Uitgestorven struis op Nieuw-Zeeland - maanstand; 9. Heb je ... tijd? - koorhemd; 10. Insekt - Belg. omroep - twist (letteromzetting); 11. Vrucht; 12. Nam voedsel - muzieknoot - geluid v.e. schaap; 13. Auteur v. "Rome, eeuwige stad" (Vrede jan. '90) - Auteur v. "De Zwarte Pest" (Vrede jan. '90).

N.B.: de ij telt voor één letter.

**Oplossing van ons vorig
Kruiswoordraadsel:**

U	F	O	-	O	Z	O	U	F	-	P	A	N
I	L	L	-	N	O	K	-	E	-	S	T	-
L	R	E	-	R	O	T	-	R	-	T	A	-
C	O	L	-	P	U	V	-	E	-	T	A	-
O	L	L	-	I	R	I	-	R	-	A	K	-
M	A	K	-	K	R	E	-	N	-	E	-	-
E	B	E	-	A	N	S	-	P	-	R	E	-
T	O	C	-	W	O	D	-	S	-	L	A	M

De volgende deelnemers stuurden een foutloze oplossing in: Erna Zwaenepoel uit Koekelare, Ronnie Giesberts uit Lanaken, Luc Goeman uit Sinaai, P. De Coster uit Deurne, G. Frederix uit Geilik, P. Antoine uit Deurne, G. Syts uit Drongen. Wint het boek: Luc Goeman - Sinaai. Stuur uw oplossing vóór 15 april 1990 aan Leo Oostvogels, Oude Heirbaan 143 te 3760 Lanaken.

25 jaar geleden in vrede

Racisme in de V.S.

De negers van dit land zullen misschien nooit aan de macht komen, maar ze hebben invloed genoeg om de chaos te verhaasten en het gordijn neer te laten over de Amerikaanse droom.

(James Baldwin)

Deze droom was eene van de volmaakte politieke gelijkberechtiging tussen alle opinies, mensen en rassen. Tegenover wie nog niet lang vroeger uit de slaap ontwaakt was gaf hij het recht als de internationale gendarm op te treden.

In Los Angeles worden ware veldslagen gevoerd met straatstenen, Molotov cocktails gefabriceerd uit Coca-cola flessen, blanke vrouwen en kinderen werden las-

tig gevallen, er werd brand gesticht en geplunderd. Dit is een treurige werkelijkheid die zeker niet verholpen wordt door ze te verzwijgen.

Maar er is ook een andere. Reeds in april van dit jaar vernam president Johnson wat de werkelijke toestand was in de negerslumps, waarin de toestand niet zo heel verschillend is van die uit de vroegere jodenghetto's: 15 tot 20 mensen worden opeengepakt in woningen met 3 vertrekken, het aantal onechtelijke kinderen bedraagt 23,6 %, in Harlem 43,3 % en meer dan de helft van de jonge negers onder de 18 jaar heeft minstens een lijdlang in een vaderloos ouderlijk huis gewoond.

Minstens een vierde van de bevolking is werkloos en de anderen werken voor een loon dat in Amerika de armoedegrens bereikt. Om de bevolkingsdichtheid uit te drukken, zou men kunnen zeggen dat volgens hetzelfde principe de ganse bevolking van de VS in de stad New York zou kunnen onderbrengen.

Wanneer eens de geschiedenis zal geschreven worden van de uitbuiting van de zwarte door de blanke zullen de namen van Harlem, Sofiatown, Watts en anderen schandnamen heten zoals het ghetto van Warschau in het antisemitisme.

J.V.V.
november '65

"SPAAR BIJ DE ASLK, ZEI M'N PA."



Mijn vader spaarde altijd bij de ASLK. Net als zijn vader dat al deed. "Doe je dat ook mijn jongen?" "Ja, mijn spaarboekje bij de ASLK, dat is een veilige belegging. Omdat dat opbrengten waar je geen belasting op betaalt". Kloof ik het heel even nagerekend en je moet er meer dan 1 miljoen op je zoektocht hebben voor de 1 euro je bevest.

Wat meer is, je kunt goed overnagen wanneer je wilt. En waar je wilt. De ASLK heeft immers 1.000 agentschappen over heel het land en de meeste zijn ook de zaterdagdagen open. Dat is wat makkelijker.

Ik deed er goed aan de raad van mijn vader te volgen. Mijn financiële situatie is superbest. Precies dankzij de raad die ik van de ASLK kreeg. Om anders van mijn spaarboekje te profiteren heb ik mijn god gesmeed. Over spaarboekjes, bank obligaties en Sica's. Maar dit basis, dat blijft mijn god op een spaarboekje van de ASLK. Daar ga ik al een paar voordeel bij hebben. Zei m'n pa.

En gelukkig had hij. Zou ik mijn huis voor de 1000 kopen. Het zwembad, zeg, 1000. En dat heb ik ook voor geleend. En raad m'n vader.

AL JAREN BETER IN SPAAREN. **ASLK**

MARNIX

WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL

- HUMANE WETENSCHAPPEN
- INFORMATICA
- EXACTE WETENSCHAPPEN
- LITERATUUR

ST. PIETERSNIEUWSTRAAT 107
9000 GENT

TEL. 25 10 82

FAX 23 55 50

MA t/m VR van 8u30 tot 18u30

'U de Lénine R à Gorbatchev

SSS

l'histoire - le système politique et économique
la société - les changements

Éditeur: GRIP
Auteur: GORBATCHEV
Traducteur: DELAUNAY
Parution: 1987
Langue: Russe / Français
Nombre de pages: 128
Prix: 10,00 €
ISBN: 2-7071-1111-1

GRIP
Informations





ONAFHANKELIJKHEIDSFRONT

**BELGISCH PARTISANENLEGER
PATRIOTTISCHE MILITIES
BURGERLIJK VERZET
SLUIKPERS**

Lid Aktieraad van de Weerstand
Lid van de Internationale Federatie
van Weerstanders - F.I.R.

MEI 1990

39

**45ste Verjaardag
van de Overwinning
op de Fascistische Legers**

Secretariaat Regionale Denderstreek

Beukendreef 15
9401 POLLARE-NINOVE

Financiële rekening: 001-1550111-30

Waarde Vredesvrienden,

In mei 1990 viert de hele wereld de 45ste verjaardag van het einde van de oorlog aan de Europese fronten, de val van Berlijn en de overwinning op de fascistische legers. Er zullen op verschillende plaatsen grote herdenkingsfeesten georganiseerd worden.

Voor de 5de maal organiseert de Regionale Denderstreek van het Onafhankelijkheidsfront - Belgisch Partizanenleger - Patriottische Milities - Burgerlijk Verzet en Sluikpers - een **HERDENKINGSREIS** naar de frontlijnen en de heldensteden in de Sovjetunie, evenals ontmoetingen met Oud-Partizanen en Oorlogsveteranen van de USSR. De organisatie van deze herdenkingsreis gebeurt in samenwerking met het Sovjet-Komitee van Oorlogsveteranen en het Vredeskomitee van de USSR en technische uitvoering in samenwerking met **INTOERBURO** van de Sovjetunie en met **WORLDOVER**, de reisdienst van **VOLKSTOERIMSE**. (Vergunning cat. A 1480).

In de heldensteden ontmoeten wij de militaire en burgerlijke overheden en oud-strijders, onze makers - de sovjetkrijgsgevangenen die in België tijdens de bezetting in de koolmijnen gedwongen waren te werken en die na hun ontsnapping met ons streden tegen de Duitse bezetter in de rangen van de Weerstand. Samen met hen nemen wij deel aan de plechtige kransneerlegging aan de monumenten van de oorlogsslachtoffers. Dit laatste gedeelte is het ontroerendste, daar wij onze strijdmakers, hun families, kinderen en kleinkinderen ontmoeten in een vriendschappelijk samenzijn.

- Reis 1:** van 28.4.1990 tot 15.5.1990 - Leningrad - Minsk - Kiev - Volgograd - Moskou
Prijs: 39.250,- F. alles inbegrepen (nog 6 plaatsen beschikbaar).
- Reis 2:** van 5.5.1990 tot 15.5.1990 - Kiev - Volgograd - Moskou
Prijs: 29.250,- F. alles inbegrepen (nog 12 plaatsen beschikbaar).

Mocht U geïnteresseerd zijn, of beter, mochten er ook in uw bekendenkring personen met ons deze herdenkingsreis willen meemaken, aarzel dan niet en schrijf nu in. U krijgt ten gepaste tijde bijkomende inlichtingen en instructies in verband met de betaling, de reisdokumenten (reispas), enz... Wij gelasten ons met de formaliteiten voor het bekomen van het visum voor de Sovjet-Unie.

Denk niet dat het nog te vroeg is om nu reeds in te schrijven. De plaatsen zijn beperkt en 118 makers reserveerden reeds hun plaats. De datum van betaling is bepalend voor het toewijzen van de nog resterende plaatsen.

Vriendschappelijk,
Michel VANDERBORGHT
Lid van het Nationaal Secretariaat
Adj. b/h Vice-Voorzitterschap

P.S. In de te bezoeken steden is natuurlijk een groot programma voor toerisme en bezoeken aan de bezienswaardigheden voorzien en een kulturele voorstelling.
DE INSCHRIJVINGEN WORDEN AFGESLOTEN OP 20 MAART 1990.



Voor informatie of reservatie: deze strook sturen naar de Regionale Dender OF/PA/PM

Dhr/Mevr. _____
Wonende _____ Nr _____
te _____ Postn° _____

verlangt informatie of reservatie: **Reis nr 1 - 28/4 tot 15/5/1990 - USSR**
Reis nr 2 - 5 tot 15/5/1990 - USSR

● Het risico om bij een arbeidsongeval het leven te verliezen is zesendertigmaal groter voor een Amerikaanse arbeider dan voor een Zweed en negenmaal hoger dan voor een Brit. Meer dan tienduizend mannen en vrouwen sterven ieder jaar in de V.S. door een arbeidsongeval en een op elf arbeiders is veroordeeld te sterven of gehandikapt te blijven. Dit zijn de besluiten gepubliceerd door het Nationaal Arbeidsinstituut. Het ziet er naar uit dat men in de V.S., land van de toptechnologie, weinig aandacht schenkt aan het probleem van de veiligheidsnormen voor de arbeiders. In dit land, waar alles in geld en winst wordt uitgedrukt, heeft men uitgerekend dat de kostprijs van het aantal arbeidsongevallen oploopt tot 15 miljard dollar per jaar. En toch ziet het er naar uit dat men zich hierover weinig zorgen maakt, gezien betere veiligheidsnormen voor de bedrijven nog duurder uitvalt.

● De werkgroep van de Duitse verbruikersorganisaties (A.G.V.) is na onderzoek tot de vaststelling gekomen dat in de afgelopen 5 jaar ongeveer 8 miljoen ton fruit en groenten op de vuilnishoop werden gegooid om de prijzen in de Europese Gemeenschap op peil te houden. In totaal zijn 10 miljoen ton "uit de markt" genomen waarvan 2 % voor liefdadige doeleinden terbeschikking werden gesteld. De waarde van die produkten wordt op 120 miljard frank geschat. Met andere woorden... een typische aanpak in ons rijke Westen, onze welvaartmaatschappij, waarbij met de belangen van de verbruiker, laat staan de economisch meest zwakken, hoegenaamd geen rekening gehouden wordt. De leuze luidt: liever naar de meshoop dan billijke prijzen.

● In de loop van de maand maart zal in Thailand onder de auspiciën van de Verenigde Naties een internationale niet-gouvernementele conferentie plaats hebben met als thema "Het recht op onderwijs voor allen". In de schoot van de Franse Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO) te Phnom Penh bestaat hierover een grote ongerustheid. Het is namelijk reeds bekend dat Mevrouw Ieng Thirith, minister tijdens de periode 1975-1979 en echtgenote van de Rode Khmers leider Ieng Sarry, minister van Buitenlandse Zaken van Pot Pot, zou uitgenodigd zijn om Cambodja op deze conferentie te vertegenwoordigen. Gaan de ministers van de Westerse regeringen die zich in woorden steeds uitspreken tegen de Rode Khmers aan dezelfde tafel zitten met een van hun vertegenwoordigers?

● Een Amerikaans advocaat, Charles Intrago, geeft met als titel "Money Laundering Alert" (geldwassers-alarm) een maandblad uit waarin alle technieken voor het witwassen van zwart geld beschreven worden. Intrago beweert in deze ook de methodes voor te stellen waarmee de overheid de fraude te lijf kan gaan... Het blad kent een enorm succes maar in hoofdzaak bij advocaten die gespecialiseerd zijn in de verdediging van fraudeurs... En ... dit alles in naam van de vrijheid en de democratie.

● Uit goede bron vernemen we dat de Hongaarse regering een Amerikaanse deskundige heeft aangesteld om de gezondheidszorg in dit land te reorganiseren. Als dit het "demokratiseringsproces" is dat men in Budapest wil doorvoeren dan kan men zich over de aanpak van de Hongaarse regering nog al wat vragen stellen. Ten ware het hun bedoeling is het Amerikaans model na te streven waarbij de rijken steeds rijker en de armen steeds armer worden...

● Men zal zich herinneren dat op 18 januari de Burgemeester Hitoshi Motoshima, Burgemeester van Nagasaki, werd neergeschoten. Sinds zijn verklaring voor de gemeenteraad waarin hij er op wees dat "naar zijn mening de Keizer mee de verantwoordelijkheid droeg voor het uitbreken van de wereldoorlog" was de man het voorwerp geworden van ontelbare doodsbedreigingen.

In het moderne liberale Japan waarmee men in onze contreien zo hoog oploopt zijn dit methoden die schering en inslag zijn. In de laatste 25 jaar werden politieke personaliteiten neergeschoten o.w. twee ministers en de voorzitter van de Kommunistische Partij, en sinds het einde van de oorlog werden 26 politieke figuren uit de weg geruimd... Volgens de politie bestaan er in Japan niet minder dan 840 rechtse terreurgroepen waarvan 120.000 leden deel uitmaken. Naast dit bestaat er een "gewaardeerd" extreem rechts dat echter met de mafia bindingen heeft.

● De leider van de Kristen-Demokratische Fractie in het Europees Parlement Egon Klepsch (CDU) heeft aldaar een pleidooi gehouden voor het oprichten van een Fonds om de nieuwe politieke partijen in Oost-Europa bij de verkiezingen een handje toe te steken. Zo opperde hij het idee hiervoor een bedrag van 210 miljoen B.fr. samen te stellen. Aan het feit dat dit een inmenging betekent in de binnenlandse zaken van andere landen schijnt men zich blijkbaar niet meer te storen.

Wie sprak daar weer van geld uit het buitenland...?

● Guillermo Endarra, de in vervanging van Noriega, door de Amerikaanse bezetters aangestelde president, blijkt niet zo heel zuiver in zijn schoenen te staan. Volgens de krant "O Journal do Brasil" behoort Endarra tot de plaatselijke aristocratie die sinds lang banden heeft met verdachte kringen. Endarra is namelijk sinds twintig jaar advocaat en geassocieerd met Carlos Eleta die in Panama de belangen vertegenwoordigt van de Amerikaanse firma's Philip Morris en General Mills. Eleta werd destijds in Miami veroordeeld tot een boete van acht miljoen dollar na betrokken te zijn geweest in een verkoop van 800 kilo cocaïne... Als verdediger kon hij rekenen op dezelfde advocaat die ook de belangen verdedigt van de twee grote Noord Amerikaanse mafia families Gambino en Colombo. President Bush, de gewezen grote baas van CIA moet daar wel iets meer van afweten...

● We zijn diep getroffen door de emotionele oproep van de Britse Kroonprins Charles tot het bedrijfsleven voor een "New Deal", met een humaan kapitalisme. Goed zo Charles maar zou het niet goed zijn om te beginnen met een vraag aan mama Elisabeth om een flink stuk van haar 350 miljard frank terbeschikking te stellen voor de miljoenen Britten die in ellende leven...

● De nieuwe Tsjechische President, de dramaturg Vaclav Havel, schijnt niet bevreesd te zijn met een stukje demagogie om in de kijker te komen. Zo heeft hij bekend gemaakt met een voetpeddel door de gangen van zijn presidentieel paleis te rijden om tijd te winnen. Bij zijn bezoek aan Canada verklaarde hij toen het gezelschap aan tafel ging "ik zal me zelf beperken tot een bord soep zodat de Gouverneur geld overhoudt voor andere etentjes..."

● Politieke leiders en media uit ons land geven graag aan anderen lessen in democratie. Over enkele aspecten van onze eigen democratie mogen toch wel vragen opgeworpen worden. Zo heb je het geval van een gewezen eerste minister, VDB om hem niet te noemen, die veroordeeld werd voor fraudeleuze faling maar toch staatsminister blijft en lid is van de Kroonraad. Of neem het geval van de twee oorlogsmisdadigers Degrelle en Verbelen die in het buitenland een sappig leventje leiden maar wiens uitlevering niet wordt geëist.